

**Matagaluega o Aoga,
Taaloga ma Aganuu**

LIPOTI FAALETAUSAGA

Iulai 2018 – Iuni 2019

Novema 2019

Nofoaga:	Matāgaluega o A'oga, Taaloga ma Aganuu MALIFA
Telefoni:	(685) 64600 / 64601
Facsimile:	(685) 64667
Email:	education@mesc.gov.ws
Website:	www.mesc.gov.ws
Tuātusi:	Matāgaluega o A'oga, Taaloga ma Aganuu P. O. Box 1869, Apia Samoa

MĀLŌ O SAMOA
MATĀGALUEGA O A'OGA, TA'ALOGA MA AGANU'U

Phone: (0685) 22958/22971
Fax: (0685) 22955

P.O Box 1869
Apia, Samoa.

MĀLŌ O SAMOA
OFISA O LE MINISITA
O A'OGA, TA'ALOGA MA AGANU'U, PULEGA O FA'AILOGA MA TUSIPASI TAUALOA
A SAMOA & IUNIVESITE AOAO O SAMOA

Novema 8, 2019

Afioga Leaupepe Toleafoa Apulu Faafisi
Fofoga Fetalai o le Maota
Fono Aoao Faitulafono

MULINU'U

Ina ia tusa ai ma le Vāega 35 (1) o le Tulafono mo A'oga 1959, ma le Vāega 17 (1) Tulafono mo Autalavou, Ta'aloga ma Aganu'u 1993/1994, ou te tuuina aloa'ia atu ai le Lipoti Faaletausaga a le Matāgaluega o A'oga, Ta'aloga ma Aganu'u mo le Tausaga e 2018-2019.

Hon. Loau Soplamalemālō Keneti Sio

MINISITĀ O A'OGA, TA'ALOGA MA AGANU'U

ACRONYMS

ADB	Asian Development Bank
ACEO	Assistant Chief Executive Officer
AED	Assessment and Examinations Division
AMP	Annual Management Plan
AusAID	Australian Assistance for International Development
CDMD	Curriculum Design and Materials Division
CEO	Chief Executive Officer
CP	Corporate Plan
CSD	Corporate Services Division
ESCD	Education Sector Coordination Division
HRM	Human Resource Management
ICT&MD	Information, Communication and Technology & Media Division
KPI	Key Performance Indicator
MATA	Matāgaluega o A’oga. Ta’aloga ma Aganu’u
MERD	Monitoring, Evaluation and Review Division
MESC	Ministry of Education, Sports and Culture
NARA	National Archives and Records Authority
NTDF	National Teacher Development Framework
NZAP	New Zealand Aid Programme
NUS	National University of Samoa
OAG	Office of the Attorney General
OCEO	Office of the Chief Executive Officer
PPRD	Policy, Planning and Research Division
PSC	Public Service Commission
SDS	Strategy for Development of Samoa
SEN	Student Education Number
SI	School Inspectors
SLA	School Library Assistant
SMIPBE	Science and Mathematics Improvement Project for Basic Education
SOD	School Operations Division
SQA	Samoa Qualifications Authority
SSFGS	Samoa School Fee Grant Scheme
TDAD	Teacher Development and Advisory Division

FAAULUULUGA O LE MATĀGALUEGA

2018 – 2019

Hon. Loau Solamalemālō Keneti Sio

Minisitā, MATA (Mati 2016 – Mati 2021)

Alai’asa Sepulona Moananu

Minisitā Lagolago, MATA (Mati 2016 – Mati 2021)

PŪLEGA-MATĀGALUEGA O Ā’OGA, TA’ALOGA MA AGANU’U

Afamasaga Dr. Karoline Afamasaga-Fuata’i

Ofisa Sili o Pūlega, MATA

Mamea Vau Peseta-Afamasaga

Ofisa Sili Lagolago, Mata’itūina, Lauliliuina ma le Iloiloina o Galuega a Faiā’oga.

Fanuaea Amela Silipa

Ofisa Sili Lagolago, Faamaumauga Tāua ma Pepa Aloa’ia a Samoa

Funealii Lumā’ava Sooa’emalelagi

Ofisa Sili Lagolago, Fuataga ma Su’ega

Leaumoana Salima Lasalo Salima

Ofisa Sili Lagolago, Faiga Faavae, Fuafuaga ma Su’esu’ega

Leota Valma Galuvao

Ofisa Sili Lagolago, Matā’upu A’oa’oina, ma le Tusiaina o Tusi Ā’oga

Matagioo Nehru Mauala

Ofisa Sili Lagolago, Faamatalaga ma Fesoota’iga Faatekonolosi ma Faasalalauga

Papālii Tuumatāvai PeoneFuimaono-Solomona

Ofisa Sili Lagolago, Aganu’u

Perenise Stowers

Ofisa Sili Lagolago, Faafoega o Ā’oga

Relina Neemia-Stowers

Ofisa Sili Lagolago, Auaunaga Lautele

Sala Delphine Lee

Faauluuluga, Komisi o le Gagana Samoa

Tafāese Spencer Tautū

Ofisa Sili Lagolago, Ta’aloga

Tapaaautasi Kovi Aiolupotea

Ofisa Sili Lagolago o Vaega Tau A’oa’oga

Tautī Faatamālii Jenny Lauano

Ofisa Sili Lagolago, Tapu’eina o Tomai ma Agavaa o Faiā’oga

‘OTOOTOGA O VĀEGA O LE LIPOTI

O lenei Lipoti Faaletausaga 2018-2019 o loo faamauina ai faamatalaga e faatatau i le Matāgaluega o Ā’oga, Ta’aloga ma Aganu’u, o tūlāfono o loo limata’ita’iina ai galuega faatino, faatasi ai ma se auililiga o taunuuga o ‘au’aunga na ofoina atu, aemaise o galuega faatino e fua i faailoilo na faata’oto i totonu o le Fuafuaga faaletausaga 2018 - 2019 aemaise o le Paketi na faamatuu mai e le mālō mo le matāgaluega

E LUA Vāega o loo vaevaeina i ai lenei lipoti: O le Vāega A e lua ona Vāega (Vaega A1 & A2) ma le Vāega E e lua ona Vāega (Vāega E1 & E2):

Vāega A

Vāega A1: Aotelega

O le Aotelega o loo au’ili’ili ai matāfaioi a le Matāgaluega, o tūlāfono o loo limata’ita’iina ai galuega faatino, o le saofa’iga a le matāgaluega faatasi ai ma le tala faatatau o tupe fa’aalu

Vāega A2: Au’ili’iliga o Galuega Faatino

O loo faailoa ai tūlaga maoa’e na ‘ausia e le matāgaluega i totonu o le tausaga faaletupe e fua i fa’ailoilo o ‘au’aunaga na faata’oto mo le tausaga faaletupe lulai 2018 – iuni 2019

Vāega E

Vāega E1: Faamaumauga o Fuainumera

O loo lipotia ai le aofa’iga o ā’oga tulagalua ma kolisi maua luga uma i totonu o Samoa, faatasi ai ma le aofa’iga o tamaiti ā’oga i lona tūlaga aoaotetele, aemaise o le ‘aufaigaluega galulue i ‘au’aunaga faafaiā’oga

Vāega E2: Galuega Ātina’e

O le vāega lenei o loo lipotia ai galuega tauatina’e uma o loo faatinoina e le Matāgaluega faatasi ai ma o latou tūlaga ua iai nei.

‘ANOTUSI

O le vāega lenei o loo lisi uma atu ai faamatalaga uma sa faaaogaina mo le tuufaatasia o lenei lipoti.

ACRONYMS	iii
FAAULUULUGA O LE MATĀGALUEGA	iv
PŪLEGA-MATĀGALUEGA O Ā’OGA, TA’ALOGA MA AGANU’U	iv
‘OTOOTOGA O VĀEGA O LE LIPOTI	v
Lisi o Siata	vii
VĀEGA A: VA’AIGA LAUTELE I MATAFAIOI MA FAATINOGA A LE MATAGALUEGA O AOGA, TA’ALOGA MA AGANU’U	1
Vāega A1: Aotelega	1
A1.1 Aotelega o Fuafuaga Alualu Mamao a le Matāgaluega	1
A1.3 Matāfaioi a le Matāgaluega	7
A1.4 Saofa’iga a le Matāgaluega	13
Vaega A2: Auiliiliga o Galuega Faatino	23
A2.1 Tulaga na Ausia o Galuega Faatino	23
A2.2 Tulaga Ausia e tusa ai ma Sini Autu o le Fuafuaga Autasi a le Matāgaluega:	24
Sini 1: Faaleleia atili le tūlaga lelei o Aoaoga i laasaga uma	24
Faamatuina atu o le Pulega o A’oga i Nuū ma Afio’aga	31
Sini 2: Faaleleia atili le mafai ona auai o tagata uma ma avanoa e auai i Aoaoga i laasaga uma	33
Sini 3: Faaleleia atili le talafeagai o a’oa’oga i laasaga uma	37
Sini 4: Faaleleia fetuunaiga ma tuufaatasiga o Sailiiliga, Faiga Faavae ma Fuafuaga o Atina’e a le Vaega o Aoaoga	40
Sini 5: Faamatuina faatautaiga e mausali ma faatino mae’ae’a lelei le faaaogaina o alaga’oa uma o Aoaoga	43
A2.3 Tulaga na Ausia e Vaega taitasi o le Matāgaluega	47
Vaega 1: FAUTUAGA TAU FAIGA FAAVAE I LE MINISITA	48
Vaega 2: FAUFAUTUA ILE MINISITA	52
Vaega 3: AUAUNAGA FAAFAIAOGA	52
Vāega 4: Auaunaga mo le Faaleleia o le Tomai o Faiā’oga	53
Vāega 5: Auaunaga mo le Fa’afoega o A’oga	55
Vaega 6: Matā’upu A’oa’oina, Tusia’oga ma Fumataga	56
Vaega 7: FUATAGA MA SUE’GA	62
Vaega 8: FUAFUAGA O FAIGA FAAVAE, ILOILOGA MA SUESUEGA	65
Vaega 9: PULEGA O MEATOTINO A LE MATAGALUEGA	68
Vaega 10: Auaunaga o le Fale Tusi	71
Vaega 11: POLOKALAME TAU TAALOGA MO A’OGA	72

<i>Vaega12: FAALELEIA O AUAUNAGA FAALEAGANUU.....</i>	<i>74</i>
<i>Vaega 12.5: VAEGA O FAAMAUMAUGA TAU MA PEPA ALOAIA A SAMOA.....</i>	<i>78</i>
<i>Vaega 13: VAEGA E MATA'ITUINA, TULIAUFULUINA MA LAULILIUINA LE AUAUNAGA FAAFAIAOGA.....</i>	<i>80</i>
<i>Vaega 14: AUAUNAGA E LAGOLAGO AI LE VAEGA O A'OAOGA.....</i>	<i>82</i>
<i>CSU 1: Auaunga Tau Tupe ma le Vaavaaia o Tagata Faigaluega.....</i>	<i>85</i>
<i>AUAUNAGA TAU FAAMAUMAUGA MA FESOOTAIGA FAATEKONOLOSI, MA FAASALALAUAGA.....</i>	<i>87</i>
<i>CSU 3: Auaunaga Lomitusi.....</i>	<i>91</i>
<i>VAEGA E: FA'AMAUMAUGA O FUAINUMERA O A'OGA MA ATINA'E.....</i>	<i>93</i>
<i>Vaega E1: Faamaumauga o Ā'oga.....</i>	<i>93</i>
<i>E1.1 Ā'oga.....</i>	<i>93</i>
<i>E1.2 Aofaiga o Tamaiti A'oga.....</i>	<i>94</i>
<i>E1.3 Faia'oga.....</i>	<i>95</i>
<i>Vaega E2 Atina'e.....</i>	<i>96</i>
<i>PUNA'OA.....</i>	<i>101</i>

Lisi o Siata

	Itulau
<i>Siata 1: Vāega o le Matāgaluega o A'oga, Ta'aloga ma Aganu'u.....</i>	<i>7</i>
<i>Siata 2: Fa'atulagaga o Galuega Faatino a le MATA.....</i>	<i>13</i>
<i>Siata 3: Aufaigaluega atoa a le MATA e oo mai ia luni 30, 2019.....</i>	<i>13</i>
<i>Siata 4: Aufaigaluega – Faiā'oga e oo mai ia iuni 30, 2019.....</i>	<i>14</i>
<i>Siata 5: Tulaga mau tofi i A'oga (Positions of Responsibilities).....</i>	<i>14</i>
<i>Siata 6: 'Aufaigaluega – Ofisa Tūtotonu, e o'o mai ia luni 30, 2019.....</i>	<i>14</i>
<i>Siata 7: 'Aufaigaluega i Tausaga ma Ituaiga (Gender)e o'o mai ia luni, 2019.....</i>	<i>15</i>
<i>Siata 8: Fegasoloa'i o le 'aufaigaluega.....</i>	<i>15</i>
<i>Siata 9: Mafuaaga e Faamuta ai 'Auaunaga.....</i>	<i>16</i>
<i>Siata 10: Fa'asologa ma le faatulagaga o Tofiga-ofisa tūtotonu.....</i>	<i>17</i>
<i>Siata 11: Tala o le Tupe faaalu a le Matāgaluega i ona vāega eseese e oo mai ia luni 30, 2019.....</i>	<i>18</i>
<i>Siata 12: Tulaga ua iai faailoilo o galuega fa'atino a vāega ta'itasi e oo mai i le aso 30 o luni, 2019.....</i>	<i>23</i>
<i>Siata 13: Fānau a'oga e iai aafiaga tumau o le soifuaga sa a'oa'oina i Ā'oga Tūlaga Lua.....</i>	<i>36</i>
<i>Siata 14: A'oga ma Aufaipese sa filifilia mo le Sauniga e tatala ma tapunia aloa'ia ai Taaloga a le Pasefia.....</i>	<i>40</i>
<i>Siata 15: Numera o Ā'oga I Itumalo ma Pulega, 2019.....</i>	<i>93</i>
<i>Siata 16: Aofaiga o tamaiti a'oga i Vasega taitasi e o'o mai ia Mati 2018 ma le 2019.....</i>	<i>94</i>
<i>Siata 17: Tamaiti Lesitala ma Pulega mai ia Mati 2018 ma le 2019.....</i>	<i>94</i>
<i>Siata 18: Numera o Faiā'oga i Ituaiga ma Pulega mai le 2018 ma le 2019.....</i>	<i>95</i>
<i>Siata 19: Tulaga o loo iai le Faatinoga o Galuega Atina'e a le Matagaluega o Aoga, Taaloga ma Aganuu.....</i>	<i>96</i>

Lisi o Ata

<i>Ata 1: Auivi o le Matāgaluega o Ā'oga, Taaloga ma Aganuu mai ia iuni 2019.....</i>	<i>6</i>
---	----------

SAUNOAGA MAI LE OFISA SILI O PŪLEGA

O le tausaga faaletupe lenei 2018 – 2019 sa faaauau pea ona faatino le anoanoa'i o galuega ua mae'a ona faata'oto i ana fuafuaga alualu mamao. O le iloiloina o Fuafuaga Faaletausaga o se tasi lea o matāfaioi tau'ave a le Matāgaluega auā le mata'ituina o ana faatinoga. O se tasi lea o vāega tāua ina ia mautinoa pea o loo ōgatasi pea le fatinoina o galuega a le Matāgaluega ma ana fuafuaga alualu mamao ua mae'a ona faata'oto. E lē gata i lea a'o le vāega sili ona tāua ina ia atagia le tele o suiga fou ua faatinoina, ma ia avea o se fofō e fōia ai fa'afitāuli oloo alia'e i totonu o vāega tau i a'oa'oga.

Tūlaga maua luga na mafai ona ausia e le Matāgaluega i lenei tausaga:

- o le faamaoniaina ma le pasiaina o faavaa e lua (2)¹, ma Faiga faavae e ono (6)² mai le Kapeneta ua atagia ai le tūlaga lelei o le mata'ituina ma le galulue faatasi o le matāgaluega ina ia ausia ana tapulaa moomia. Ole faalauiloina o nei faavaa ma faiga faavae, o le a fesoasoani tele i le siitia o le tūlaga i a'oa'oga i totonu o ā'oga;
- O le fa'amāe'aina o le Lipoti Faaletausaga 2017-2018, Fuafuaga Autasi 2018-2021 ma le Faamaumauga o Fuainumera o Ā'oga (Education Statistical Digest 2018) ua atagia mai ai le galuega fai faatasi a Vāega taitasi o le matāgaluega, e ala lea i le faatinoina o ana matāfaioi tau'ave ma le lagolagosua i le tapenaina o nei galuega. O nei tusi ma fuafuaga, ua mae'a faata'oto ai galuega a le Matāgaluega ma taimi e tataua ona faataunuuina ai;
- O le faamanatuina o le Aso o Faiā'oga, sa faatino ai Tauvaga Tausala ma Manaia i le Aso 5 o Oketopa, 2018 o se ulua'i faamoemoe ua faatautaia e le Matāgaluega e mafuta faatasi ai faiā'oga uma o le atunuu auā le faatāuina o le Aso faapitoa mo 'au'aunaga a faiā'oga i le lalolagi;
- O le sōloga lelei o le faatinoga o le lomaiaina o pepa su'ega ma le faatautaiga o su'ega aoao o se tūlaga ua maitauina le siitia o lona faatinoina i lenei tausaga (2018), ma o se tasi nei o lu'itau ua mafai ona faaleleia e le Matāgaluega pe a faatusatusa i tausaga ua mavae;
- O le mae'a o le toe iloiloina o le Auivi o le Matāgaluega o se tasi o vāega tāua ua mafai ona ausia e le Matāgaluega. O fautuaga e pei ona tuuina mai e le TA, ua galulue ai nei le Matāgaluega e faatino aua le āga'i i luma, ma ia mautinoa le faaogā tataua o alagātupe ua faamatuu mai e le Mālō mo le faatinoina o ana galuega;
- O le ausia ai o le fausiaina o se polokalame faapitoa (database) mo Tapulaa Moomia mo Ā'oga (MSS) o se tasi o miti sa naunau i ai le Matāgaluega. O le tāua o lenei polokalame faapitoa o le a faaititia ai fa'afitāuli alia'e i taimi a o fa'agāsolo asiasiga mo le mata'ituina o Tapulaa Moomia i a'oga aemaise o le faa-faigofie ona fai o faiga faaiuga a le Matāgaluega;
- O le pāsiaina ai e le Kapeneta o le Ta'iala mo Fesoasoani tau tupe (One Government Grant Manual) o se tasi o tūlaga maua luga ua ausia e le Matāgaluega. O lenei taiala o le a limataitaiaina ai le tufatufaina o fesoasoani tau tupe mo Ā'oga Amata, Ā'oga Tulaga Lua, Ā'oga Maua luga ma A'oga Faapitoa uma o le atunuu, i le galulue soosootauu ai a le Matāgaluega o Ā'oga, Ta'aloga ma Aganu'u ma le Matāgaluega o Tupe;
- O le aso 20 – 21 o Ianuari 2019 sa faatautaia ai le Fonotele faaletausaga a faiā'oga ma le Matāgaluega, ma sa amatalia i le faigālotu i le Aso Sa, ona tatala aloa'ia ai lea o le fonotaga i le Aso Gafua. O le autū o le Fonotaga o lenei tausaga, "Fuatia vāega tatou te faatāuina, Faatāua vāega tatou te fuatia" O folasaga o lea aso sa faa'autū lava i ni ālāfua ma ni faamoemoga ina ia mafai ona ausia tūlaga lelei mo a'oa'oga. Sa faatumulia le

¹ Faavaa Aoao mo Ta'aloga, Faavaa Aoao mo Aganu'u

² Faiga Faavae mo Ta'aloga, Faiga Faavae mo Faamaumauga ma Fesoootaiga Faatekonolosi mo Aoao, National Heritage Policy, Faiga Faavae mo aganu'u, Faiga Faavae o Aganu'u mo a'oa'oga & Faiga Faavae mo Aoao Faaauau

fonotaga i pā'aga masani a le Matāgaluega e aofia ai Puleaoga, o sui o komiti o a'oga faapea sui o fa'alāpotopotoga, Asosi a matua ma faiā'oga o a'oga Tulaga Lua ma A'oga Mauualuluga;

- Faatūina le falea'oga fou o le Ā'oga Tulaga Lua a Faleāpuna ma sa tatalaina aloa'ia i le Aso 25 o Ianuari, 2019. O lenei galuega o se laasaga tāua mo tupulaga lalovaoa o Faleapuna ina ia malupuipua ma saogalemu le fānau tūlaga i le si'osi'omaga mo a'oa'oga a le fānau. Sa faatupeina lenei polōketi e le Mālō o Iapani i lalo o le Pulega a le Polōketi mo Fesoasoani Tautupe (Grant Assistance for Grassroots Human Security Projects) ma le Komiti o Ā'oga ;
- O le amatalia o le faaaogāina o a'oga e faatinoina ai polokalame o polōketi Aoaoga Sauoo (Inclusive Champion School Approach) ua siitia ma faalautele ai pea le silafia o faia'oga i le faatinoina o a'oa'oga sauoo i totonu o potu a'oga ina ia saofagā ai pea fānau a'oga i a'oa'oga ānoa ma lelei. O le Matāgaluega o Ā'oga , Ta'aloga ma Aganu'u o loo taulāmaua i le ūna'ia ma le fa'amālosia pea o le faatinoina o a'oa'oga sauoo i totonu o a'oga;
- 123³ faiā'oga fou ua faafaigaluegaina ma tuuina atu mo a'oga o loo moomia faapea a'oga o loo maualalo le numera o faiā'oga faatusatusa i le aofa'i o tamaiti a'oga (student teacher ratio);
- O le taliaina e le Komisi o Galuega o le toe faafaigaluegaina o faiā'oga litaea e 106 mo masina e 12, o se taunuuga lelei lea o fuafuaga sa galulue ai le Matāgaluega ina ia fō'ia le fa'afitāuli o le lē lava o faiāoga;
- O le ausia o taimi sa faatulagaina e tuuina aloa'ia atu ai faaiuga o suega o le SPECA ma le SPELL i a'oga uma o se laasaga lelei tele. O faaiuga nei o suega e aofia ai faavaa o iuga o suega a tamaiti taitoatasi (ISAM), lisi a a'oga taitasi, aemaise o ālāfua ma o latou faamatalaga. O nei lipoti e faailoa atu ai i faiā'oga faamaumaga ma vāega e ao ona tapena i ai a'oga mo le faaleleia i le āga'i i luma. E aogā foi mo mātua auā lo latou nofo silafia i ni auala e fesoasoani ai i a latou fānau. Ae le gata i lea o le a fesoasoani tele nei lipoti i le Matāgaluegaina ia toe tagatagai toto'a i le itu o Matā'upu A'oa'oina faapea fuataga;
- O le Aso 5 o Mati 2019 sa faatautaia ai le Semina faaletausaga a le Matāgaluega i le Potu Fono a le Faletupe o Atina'e (DBS) e ala lea i le toe va'ava'ai toto'a i galuega e ao ona ave i ai le faamuamua mo le isi tausaga faaletupe fou o loo lumanai. Ole autu o le Semina: *"Plan ahead for better outcomes"* *"Tapena mamao mo taunuuga lelei"*;
- O le siitia o le numera o faiā'oga ua ausia tapulaa moomia mo faiā'oga ao fa'agāsolo le iloiloina o a latou faatinoga o se taunuuga lelei lea o polokalame fa'alea'oa'oga o loo galulue ai le Matāgaluegaina ia siitia le tomai ma agavaa o faiā'oga;
- Pasia aloa'ia le Tūlāfono o Faiā'oga 2016 ma faatūina le Komiti Faatonu a Faiā'oga (Teachers Council), ma o le a fesoasoani tele i le ūna'ia o le atina'e o faiā'oga uma o Samoa. O le Komiti Faatonu a Faia'oga o le a galulue i le faamaopoopoina o sui mai Ā'oga a Ekalesia, Ā'oga Tumaoti, Ā'oga Amata ma Ā'oga a le Mālō ina ia fuafua ma faatino ni auala e faaleleia atili ai 'au'aunaga fa'afaiā'oga.
- 82% o Ā'oga tūlaga lua a le Mālō na ausia Tapulaa Moomia mo Ā'oga (MSS) – 3% na ausia uma tapulaa, 60% na ausia le tele o tapulaa, 19% na ausia se vāega o tapulaa, 4% na maualalo tūlaga na ausia o tapulaa, ma le 14% o a'oga e lei mafai ona tuuina mai a latou iloiloga (School self-evaluation forms). O se taunuuga lelei lea o galuega faatino a le Matāgaluega e ala i asiasiga, o a'oa'oga, faapea le nafa tauave o loo gāpātia ai asiasi aoga;
- O pulea'oga ma i latou e iai tofiga i a'oga tūlaga lua ma a'oga mauualuluga uma ua mae'a ona faaa'upegaina i le tomai ma agavaa faa-le-taitai, o taiala mo tagata faigaluega faapea taiala mo le pūleaina o fesoasoani tupe mai le mālō (One Government Grant). O nei a'oa'oga o le a siitia ai le silafia o faiā'oga i a latou 'au'aunaga ae maise ai o se taimi muamua lenei ua tuuina atu ai le faasoasoina ma le pūleaina o tupe i a latou matāfaioi. Ua tuuina

³ Ā'oga Tulaga lua – 58, Ā'oga mauualuluga - 65

atu foi le tapenaina o TY's i le a'oga lava ia ma o se itu taua tele lea i le faatinoina o a'oa'oga mo lo latou malamalamaaga;

- O masini anagata aua le siitia o 'au'aunaga tau i le tapenaina o fuataga ma su'ega ua mae'a faatauina i lalo o le Pakei (Budget Support). O le a siitia foi le tulaga i le faagaoiiga o su'ega ma fuataga, ma o se itu ua leva ona talosaga ai le Matagaluega ina ia foia fa'afitauli e ono toe alia'e mai. O nei masini e aofia ai le 9 komepiuta faatasi ai ma polokalame (softwares) e faaogaina e le aufaigaluega a le Vāega o Fuataga ma Su'ega;
- Faatautaia ni a'oa'oga faapitoa mo faia'oga ina ia mafai ona malamalama i le faitauga o ripoti o fuataga ma ia mafai ona o latou faasoa atu mo nai matua o fanau a'oga.
- O asiasiga mo le iloiloa o Tapula'a moomia mo a'oga o se tasi lea o matāfaioi tele sa feagai male Vāega o Fuafuaga, Iloiloga ma Sueseuga. E ui lava i le toaititi o le aufaigaluega faatusatusa i le tele o le galuega peitai o se a'oa'oga tele foi mo le aufaigaluega aua le āga'i i luma o le faatinoina o lea matāfaioi fou e pei ona iai faaiuga ale Matagaluega. O le ripoti mo lea asiasiga o lea faame'aina i le tausaga faaletupe 2019/2020.
- Mae'a ni polokalame faalauiloa e lua (2) o le Tulafono o Faia'oga 2016 mo Upolu ma Savaii. Sa faamanino ma faamalamalama ai le resitalaina o faia'oga uma o le atunuu, ma o se ulua'i faalauiloa lea talu ona pāsia le Tūlāfono o Faia'oga 2016, faatasi ai male faatuina o le Komiti Faatonu a Faia'oga (Teachers Council) i le tausaga faaletupe lenei.
- O le tōfia ai o le Matagaluega e faauluulu iai tapenaga o le Tatalaina ma le Tapunia aloa'ia o Ta'aloga lona 16 a le Pasefika 2019, o se tasi o matāti'a na ausia e le Matagaluega i le nei tausaga faaletupe. O komiti sa tōfiaina faatasi ai male lagolago a le Matagaluega 'ātoa, o pulea'oga ma faia'oga sa filifilia sa galulue faatasi i le tapenaina o le nei faamoemoe tāua e pei ona talimalo ai le Mālō o Samoa.

O le Fuafuaga Autasi a le Matagaluega oloo faataoto manino mai ai o latou matāfaioi, o le lagolagosua lea i le itupaepae o A'oa'oga ina ia siitia le tulaga o a'oa'oga a fanau ma ia ausia faamoemoega i le itū faaleagaga, faaleaganuu, māfaufau ma mālosi'aga o ē 'auai, e mafai ai ona latou 'ausia a latou filifiliga i lenei olaga. O a tatou sini autu oloo atagia mai ai matāfaioi taitasi oloo faatino e le Matagaluega. Mo le tatou aufaigaluega, e le o faiga faavae, polōketi ma polokalame sa o tatou faataoto ma galulue ai, ae o le mea sili ona tāua, ia aogā ma ia fua mai le faatinoina o matāfaioi e pei ona gapatia ai.

Oloo taulāmua le Matagaluega ina ia manino ma ōgatasi le faasoasoina o fesoasoani tau tupe i totonu o a'oga, ma ia fesoasoani i fanau ina ia ausia o latou manaoga. O a'oa'oga lelei e fesoasoani tele e tapenapena ai le tamaitiiti mo sona lumanai manuia e ala i tomai ma agava'a ina ia taunuu ise olaga manuia. Oloo faaauau pea le galulue a le Matagaluega e atina'e a'oa'oga i totonu o Samoa ina ia siitia avanoa mo a'oa'oga.

O lenei lipoti faaletausaga o loo faaalai ai galuega na faatinoina e le Matagaluega o Ā'oga, Ta'aloga ma Aganu'u i lenei tausaga faaletupe 2018-2019 atoa ai ma le faagasologa o nei galuega. E momoli le agaga fa'afetai ma le fa'amālō a le Matagaluega i le lagolagosua malosi mai a le Mālō ma le Kapeneta i fuafuaga fai a le Matagaluega, aemaise lava le Afioga i le Minisitā o A'oga, Ta'aloga ma Aganu'u, le Afioga ia Loau Solamalemālō Keneti Sio, ma le Minisitā Lagolago ia Alai'asa Sepulona Moananu i le atinaeina o a'oa'oga a Samoa.

E fia faaleoina foi le agaga faafetai a le Matagaluega i sao tāua a ana pā'aga uma, o Fa'alāpotopotoga ma Mālō mai fafo o loo ofoina mai la latou fesoasoani i le atina'eina o mea tau a'oa'oga, taaloga ma aganu'u. E lē faagaloina foi le agaga faafetai a le Matagaluega i le lagolagosua ma le soosoo tau'au a Matagaluega 'ese'ese a le Mālō, Ā'oga a 'Ekalesia, Ā'oga Tuma'oti, Ā'oga Āmata, Komiti o Ā'oga ta'itasi, mātua 'aemaise le mamalu lautele o le atunuu i le fa'atinoina o faiva ma tiute o lo'o gāpātia ai, i soo se tafa 'auā le atina'eina o a'oa'oga i totonu o Samoa.

E lē faagaloina foi le agaga faagaeetia ma le faafetai ona o le sao o pā'aga uma a le Vāega mo A'oa'oga i le tuufaatasia o polokalame mo vāega 'ese'ese o a'oa'oga e pei ona faatāuaina e le Mālō ina ia mautinoa ai le ave pea o le faatāua i a'oa'oga auā le atina'eina o Samoa

O le faafetai faapitoa ma le faamalo i le galuega soosootauau ma le lē faalogologotiga a isi vāega e lua (2) o le Itupaepae o o Aoaoga (Education Sector) o le Pulega o Tusipasi ma Faailoga Tualoa a Samoa (SQA) ma le Iunivesite Aoao o Samoa i le Papaigalagala (NUS).

Ou te momoli le faafetai tele i le paia o le aufaigaluega e lē gata i le tatou Ofisa Tūtotonu, ae faapea le mamalu i asiasia'oga, pulea'oga ma faiā'oga uma ona o lo outou soifua galulue e ala i le faataunuuina o matāfaioi ua mae'a faataoto mo le siitia o a'oa'oga i se tūlaga lelei mo Samoa ma ona tupulaga lalovaoa.

Tuuina atu ma le agaga faaaloalo tele lava lenei ripoti o se pine faamau a o se faamaoniaga o galuega sa faatinoina e le Matāgaluega o Ā'oga , Ta'aloga ma Aganu'u i le tausaga faaletupe 2018-2019.

Afamasaga Dr. Karoline Afamasaga-Fuata'i
Ofisa Sili o Pulega

VĀEGA A: VA'AIGA LAUTELE I MATAFAIOI MA FAATINOGA A LE MATAGALUEGA O AOGA, TA'ALOGA MA AGANU'U

Vāega A1: Aotelega

O le Vāega lenei o loo faamanino atu ai se aotelega o le Matāgaluega e ala i ana matāfaioi tauave faapea tūlāfono o loo limataitaina ai le faatinoga o ana galuega. O le vāega foi lenei o loo lipotia ai faamaumauga o le aufaigaluega faapea faailoilo sa faataatitia i le Fuafuaga Faaletausaga ma le Paketi a le Matāgaluega.

A1.1 Aotelega o Fuafuaga Alualu Mamao a le Matāgaluega

O le Matāgaluega o Ā'oga, Ta'aloga ma Aganu'u oloo fitoitonu iai le pūleaina ma le vaavaaia lelei o tūlaga o a'oa'oga i ā'oga tulagalua ma ā'oga mauululuga i Sāmoa. O nafa ma matāfaioi a le MATA i lalo o le Tūlāfono mo Ā'oga 1959, ma le Tūlāfono mo Autalavou, Ta'aloga ma Aganu'u 1993.

O galuega a le Matāgaluega i lenei tausaga faaletupe sa limata'ita'iina i le Fuafuaga a le Vāega o A'oa'oga 2013-2018 faapea foi le Fuafuaga Autasi 2018-2021.

Tūlāfono

O le faatūlāfonoina o galuega a le MATA e faavae mai i:

- Ta'iala mo le Atina'e o Sāmoa 2016/17 - 2019/20
- Tūlāfono mo Ā'oga 2009
- Tūlāfono o Galuega a le Mālō 2004
- Tūlāfono Faatonutonu o Galuega a le Mālō 2004
- Tūlāfono Mautū mo le Fetu'una'iga o Matāgaluega a le Mālō 2003
- Fa'ai'uga a le Kapeneta
- Tūlāfono mo Autalavou, Ta'aloga ma Aganu'u 1993

O lo o faaauau pea ona faaaogāina le Tūlāfono toe Teuteu mo Autalavou, Ta'aloga ma Aganu'u 1993 e limata'ita'iina ai galuega faatino a le Vāega o Ta'aloga ma Aganu'u i lalo o le Matāgaluega o Ā'oga, Ta'aloga ma Aganu'u

Manulauti ma le Anavatau

Manulauti

O se fa'atūlagaga o a'oa'oga e lelei ma 'āto'atoa, e amana'ia le itū faaleagaga, faaleaganuu, māfaufau ma mālosi'aga o ē 'auai, e mafai ai ona latou 'ausia a latou filifiliga i lenei olaga.

*Anava
Tausi*

Si'itia le tāua ma le faaauauina o le atina'e i tafa uma o a'oa'oga, taaloga ma le aganu'u i Sāmoa, ina ia faamautū le fa'aleleia o avanoa mo tagata uma.

Aga Tausili mo Aoaoga

Faasoa lima lelei – ia fa'asoa limalelei, e tutusa ai le fa'asafua o avanoa tāua mo tagata uma. O faiga fa'avae ma fuafuaga tūfala'aia, e ao ona 'alo'alo ese ai, ae tulimata'i fa'atinoga e au i taunu'uga lelei.

O le fa'aleleia o avanoa e fa'aalia i le maoa'e o le atamai lautele e talafeagai ma tū ma aganu'u atoa ai ma tomai fa'apitoa, e talafeagai mo Sāmoa. O faiga fa'avae e ūna'ia ai ia tūlaga, o le ā fa'atinoina.

'Ānoa – o a'oa'oga 'ānoa e fa'aalia i le maoa'e o le atamai lautele e talafeagai ma tū ma aganu'u atoa ai ma tomai fa'apitoa, e talafeagai mo Sāmoa. O faiga fa'avae e ūna'ia ai ia tūlaga, o le ā fa'atinoina i totonu o ā'oga ma potuā'oga.

Lelei fa'atino – ia lelei ma fa'atino mae'ae'a galuega e fa'aalia i pūlega mautū ua mautinoa ai le fa'aaogāina tatau o so'o se ālāmanuia, o 'au'aunaga lelei, o feso'ota'iga manino ma talafeagai, ma filifiliga ua soālaupule lelei. E ave le fa'amuumua i faiga fa'avae e tuliloaina ai nei fa'atinoga.

Talafeagai – ia talafeagai, aogā, ma fa'atāuina soifuaga o so'o se tagata. E tatau ona fa'amanuiaina ai tagata ta'ito'atasi ma le atunu'u i ona tafa 'ese'ese. O fuafuaga o faiga fa'avae, e tatau ona faia i manatu talafeagai ma le soifua o tagata ta'ito'atasi, fa'apea nu'u ma le atunu'u aoao.

Gafataulimaina – atagia le faaaogāina tatau o alagā'oa e pei o – tagata, tupe ma mea faigaluega, polokalame ma faatinoga ina ia mautinoa le pāleni ma fetui lelei o atina'e i totonu o le Matāgaluega.

SINI, TAUNUUGA MA POLOKALAME O FUAFUAGA A LE VĀEGA O A’OA’OGA

Mo le ausiaina o le manulauti ma le vaaiga mamao o le Fuafuaga a le Vāega o A’oa’oga faapea tūlaga moomia ma matāfaioi a le mālō, o sini autu nei ma polokalame ua mǎe’a ona faataatitia i le Fuafuaga Autasi a le Matāgaluega 2018 – 2021 ma polokalame talfeagai.

Sini 1 – Fa’aleleia ātili le tūlaga lelei o a’oa’oga i la’asaga uma

- **Taunu’uga 1:** : Si’itia le tomai o fānau a’oga i soo se itu (faaleagaga, soifuaga, faaletino, faaleaganuu ma le fa’alea’oa’oga)
- **Taunu’uga 2:** Si’itia tomai ma faatinoga a faia’oga i vāega uma (silafia, faatinoga, malosiaga)
- **Taunu’uga 3:** Lelei le pūleaina o a’oga ma ia siitia tūlaga i le taitaiga
- **Taunu’uga 4:** Si’itia le galulue faapaaga a a’oga, matua ma afioaga
- **Taunu’uga 5:** Ia siitia le faaaogaina o faamaumauga ma fesootaiga faatekonolosi mo a’oa’oga

Polokalame Talafeagai:

- Fa’amālosia le lagolagosua ina ia siitia le faalauiloaina ma le faatinoina o Matā’upu a’oa’oia
- Fa’amālosia le lelei atoatoa o fuataga ma taimi faatulagaina e tapena ai ripoti
- Fa’amālosia le pūleaina lelei o a’oga
- Fa’amālosia le faaaogaina o auala ma alagaoa faatekonolosi ina ia siitia a’oa’oga
- Ūna’iamalosi le faatinoina o polokalame fa’alea’oa’oga ina ia siitia ‘au’aunaga fa’afaiā’oga i laasaga uma
- Si’itia le faatinoga a faia’oga i laasaga uma

Sini 2 – Fa’aleleia ātili le mafai ona ‘auai tagata, ma avanoa e ‘auai i A’oa’oga i la’asaga uma

- **Taunu’uga 1:** Si’itia le auai o fānau a’oga i le itu tau taaloga ma faaititia fa’afitāuli o le soifua.
- **Taunu’uga 2:** Si’itia le faitau aofa’i auai o fānau e iai aafiaga tumau o le soifuaga i totonu o a’oga tūlaga lua ma a’oga maualuluga faapea taunuuga o a latou a’oa’oga.
- **Taunu’uga 3:** Si’itia le aoina o faamaumauga faapea ripoti mo Aoaoga Sauo’o.
- **Taunu’uga 4:** Si’itia le faitau aofa’i o fānau laiti e auai i Ā’oga Amata.
- **Taunu’uga 5:** Si’itia le agavaa i le faaaogaina o auala ma alagaoa faatekonolosi (ICT)

Polokalame Talafeagai:

- Fa'amālosia le matafaoi a le Vāega o taaloga i totonu o a'oa'oga ma ia galulue faapaaga ma afioaga faapea fa'alāpotopotoga tau taaloga (sports bodies)
- Si'itia le numera o faalauiloa faapea a'oa'oga mo Ā'oga Sau'o ma Ā'oga Amata

Sini 3 – Faaleleia ātili le talafeagai o a'oa'oga i la'asaga uma

Taunu'uga 1: Si'itia le numera o a'oga e a'oa'oina ai matā'upu mo a'oa'oga faaauau (TVET)

Taunu'uga 2: Si'itia le numera o fānau e mae'a lelei a'oa'oga i a'oga mauululuga

Taunu'uga 3: Si'itia le numera o tamaiti e tauaveina maataupu musika

Taunu'uga 4: Si'itia le numera o 'au'aunaga faaleaganuu i se tūlaga mauuluga

Polokalame Talafeagai:

- Si'itia auala ma avanoa i le a'oa'oina o matā'upu mo a'oa'oga faaauau
- Fausia le Ofisa Tūtotonu o Aganu'u

Sini 4 – Faaleleia fetuutu'una'iga ma tuufa'atasiga o Sā'ilī'iliga, Faiga Fa'avae ma Fuafuaga o Atina'e i le Vāega o A'oa'oga

Taunu'uga 1: Faaleleia sootaga a afioaga ma pā'aga fesoasoani i soalaupulega tau a'oa'oga

Taunu'uga 2: Si'itia le faamalieina o pā'aga i polokalame tau a'oa'oga

Taunu'uga 3: Faaagā malamalama e fua āga'i le faaleleia o le a'oa'oina o faamaumauga, faafoeina ma le iloiloia

Taunu'uga 4: Si'itia le silafia o pā'aga i tūlaga tau i le aganu'u

Taunu'uga 5: Si'itia le silafia o pā'aga i tūlaga tau Fesootaiga Faatekonolosi i Aoaoga

Polokalame Talafeagai:

- Fa'amālosia le fetuunaiga ma fausiaina o Faiā'oga faavae, fuafuaga o polōketi, faamatalaga tau sailiiliga, ma le mata'itūina o le faatinoga o Faiā'oga faavae
- Faaleleia metotia i le aoia o faamaumauga
- Si'itia le galulue faatasi ma pā'aga mo aganu'u

Sini 5 – Faamautūina Faatautaiga e Mausali ma Faatino Māe'ae'a lelei le Faaagaina o Alagā'oa uma o A'oa'oga

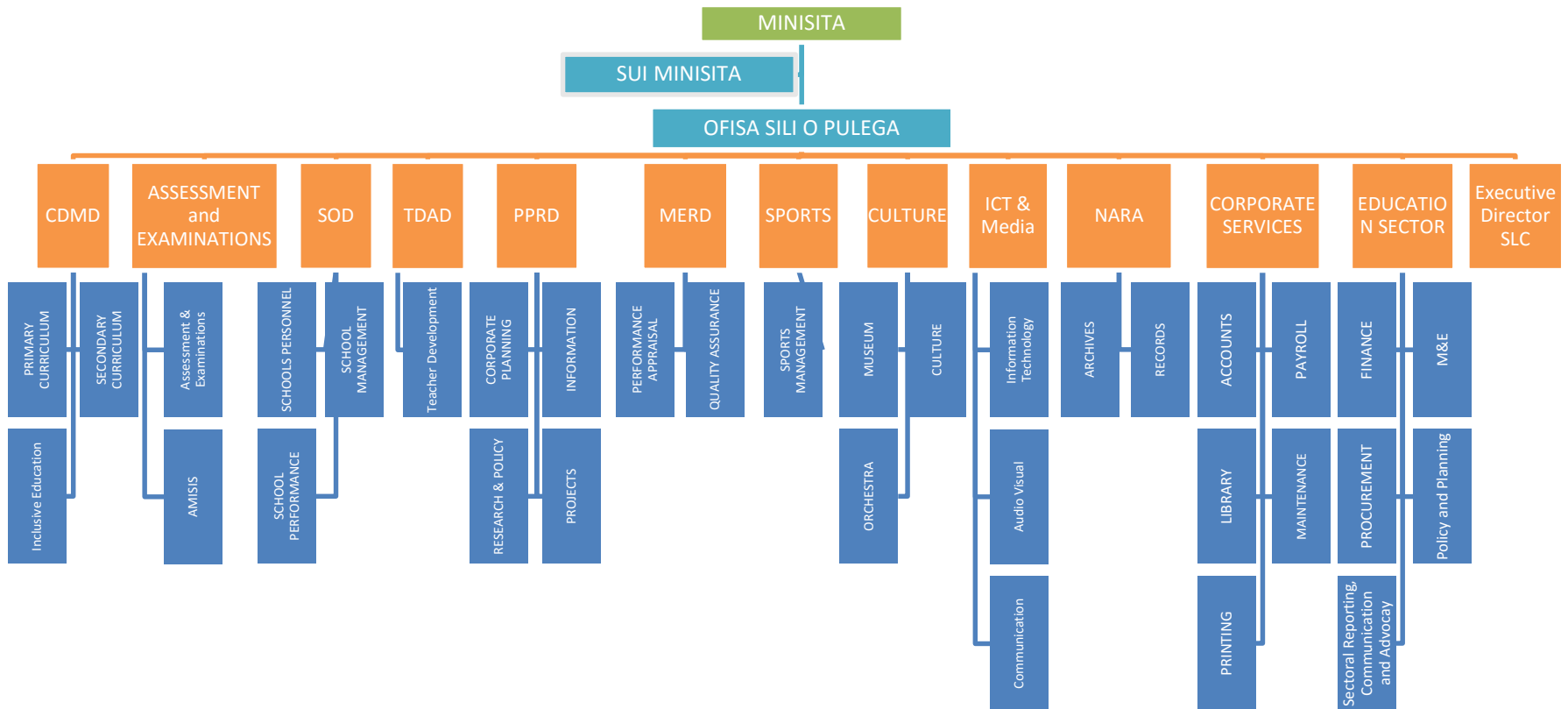
-
- Taunu'uga 1:** Si'itia 'au'aunaga e tali atu ai i mala faalenatura
-
- Taunu'uga 2:** la gafatiataulimaina ma lelei atoatoa le pūleaina o alagaoa
-
- Taunu'uga 3:** la ausia tūlaga lelei ma atoatoa o le 'au'aunaga
-
- Taunu'uga 4:** la siitia ni auala o fuafuaga ma fesootaiga aua le faatinoina o 'au'aunaga
-
- Taunu'uga 5:** Si'itia le tūlaga i faai'uga fai mo le itūpaepae o a'oa'oga
-
- Taunu'uga 6:** Faataua aganu'u i laasaga uma

Polokalame Talafeagai:

- Ūna'ia le faalauiloaina o taiala mo a'oga ma le Matāgaluega e tali atu ai i mala faalenatura
- Fa'amālosia le pulea lelei o alagaoa a le Matāgaluega
- Fa'amālosia le pulea lelei o fesoasoani tau tupe mo a'oga (One Governmen Grant)
- Faaleleia nofoaga o faletusi (printing facilities) mo le itūpaepae o a'oa'oga
- Fa'amālosia le fuafuaina ma le pūleaina lelei o atinae ma fesoasoani mai pā'aga a le itupaepae o a'oa'oga
- Fa'amālosia le pūleaina lelei o faamaumauga
- Fa'amālosia le pūleaina lelei o Fesoasoani tupe (OGG)

A1.2: Auivi o le Matāgaluega

Ata 1: Auivi o le Matāgaluega o Ā'oga , Taaloga ma Aganuu mai ia iuni 2019⁴

⁴ **Note:**

O le auivi leni o le Matāgaluega oloo faailoa atu na o avanoa Ofisa Sinia e faailoa atu ai luniti i totonu o Vāega taitasi. O vāega taitasi oloo ta'ita'ia e Ofisa Sili Lagolago.

A1.3 Matāfaioi a le Matāgaluega

I totonu lava ia o le Matāgaluega o A’oga, Ta’aloga ma Aganu’u, ua sefulu ma le tolu (13) nei Vāega ua vaevaeina i ai, e (5) Vāega oloo patino i matāfaioi totino mo a’oa’oga, (1) le Vāega mo le Vāega o Aoaoga (Sector), (7) Vāega oloo galulue i ‘au’aunaga e lagolagosua i le Matāgaluega.

Siata 1: Vāega o le Matāgaluega o A’oga, Ta’aloga ma Aganu’u

Ofisa o le Ofisa Sili o Pūlega	Vāega o Fuataga ma Su’ega	Vāega mo Matā’upu A’oa’oina ma Tusi Ā’oga
- Tuuina atu fautuaga ma fa’atino mae’ae’a feso’otaiga taualoga ma le Ofisa o le Minisitā o Ā’oga, Ta’aloga ma Aganu’u; - Fa’atino galuega fa’alesu’etusi ina ia mautinoa le mulimulita’ia o Tūlāfono ma Faiga fa’avae a le Mālō o Sāmoa; - Faamautinoa le sologa lelei o feau tusitusia e aga’i i le Ofisa Sili ma feau tusitusia e faatonuina mai e le Ofisa Sili; - Faamautinoa le lelei atoatoa o le faatinoina o galuega faata’atitia a le Komisi Aoa o le UNESCO; - Faamautinoa le lelei atoatoa o le faaagaina o alaga’oa , faapea le ave o fautuaga mo le faaleleia atili o ‘au’aunaga eseese; - Faafaeina le tuuina atu o galuega a le Matāgaluega i le Minisitā ma le Ofisa Sili o Pulega; - Fai ma sui o le Matāgaluega e auai atu i fonotaga aloa’ia ma nisi o fonotaga faalekomiti pea mo’omia; - Faamautinoa le tuuina atu o ripoti mo le Faauluuluga o Vāega tau A’oa’oga i taimi faatulagaina	- Ia mautinoa olo’o ō gatusa ma feso’ota’i lelei le fa’atinoga o Fuataga i totonu o a’oga ma Faiga fa’avae ua mae’a ona fa’ata’oto, aemaise o fa’anaunaga ia ‘ausia - Fa’atautaia ma ta’ita’ia le fa’atinoina o le Ta’iala Aoa mo Su’ega, ma ia mautinoa le iloiloia i taimi talafeagai - Ofoina atu le ‘au’aunaga ma le lagolagosua mo a’oga i le fa’atinoina o fuataga ma su’ega - Ta’ita’ia ma fa’atautaia le fa’ata’otoga o fuataga ma su’ega i lona tūlaga aoao tetele(national level), ma ia mautinoa le ō gatasi ma Matā’upu a’oa’oina ma tusi a’oga - Tapena le faagasologa uma o le filifilia o examiners, moderators, supervisors ma markers (mo suega faitaulia) - Galulue faatasi ma le TDAD i le faatulagaina o aso mo le faatinoina o a’oa’oga mo inspectors, pulea’oga, examiners, markers aua le faaleleia o le faatinoina o fuataga - Galulue faatasi ma le SOD i le faatautaia o le SPELL Test mo le Tausaga 8, 12 ma le 13 - Taulāmua i le fausiaina o pepa o faamatalaga (prescriptions and specification) faapea le iloiloia - Galulue faatasi ma le PPRD aua le tapenaina faamaumauga o su’ega - Fausia ma pūleaina aitema mo le bank system - Faatautaia le fetuunaiga ma le lauliliuina o aitema (items) mo fuatagaMataitu ma toe lauliliu polokalame mo fuataga	- Ta’ita’ia le fausiaina, tu’ufa’atasia ma le iloiloia o Matā’upu A’oa’oina, aemaise o le saunia lelei o tusiā’oga e fesoasoani i le a’oa’oina o mata’upu i totonu o ā’oga - Ta’ita’ia le fa’atinoina o le Fa’ava’a mo Mata’upu A’oa’oina, ma ia mautinoa le iloiloia i taimi talafeagai - Ta’imua i le fa’atinoina o iloiloia o matā’upu a’oa’oina e pei ona fa’ata’oto mai i faiga fa’avae - Fausia ni alaga’oa talafeagai ina ia fesoasoani i faia’oga mo le a’oa’oina o Matā’upu A’oa’oina ila’asaga uma (Ā’oga Amata, Ā’oga Tulaga Lua & Ā’oga Mauululuga) - Taulamua i le faatinoina o polokalame fou ma talafeagai mo le siitia o faatinoga a A’oga i le Faitautusi, Numera ma le Saienisi - Lagolagosua i faia’oga o la’asaga uma (Ā’oga Amata, Ā’oga Tulaga Lua & Ā’oga Mauululuga) e ala i le faatautaia o asiasiga ma a’oa’oga mo Ā’oga uma poo ni vāega filifilia. - Mata’itūina le fa’atinoina o Tapula’a Mo’omia mo A’oga Amata - Ta’ita’ia le fa’atinoina o le Faiga Fa’avae mo A’oa’oga Sauo’o Faatino ma mata’ituina o a’oga olo’o taimua i le faatinoga o a’oa’oa ia’oga Sauo’o
Vāega e Fa’auluulu i ai Galuega Tau	Vāega e nafa ma le Tapu’eina o Tomai	Vāega e Mata’ituina, Tuli’aufuluina

A'oa'oga	ma Agava'a o Faiā'oga	ma Lauliliuina galuega a faia'oga
• Tapenaina fuafuaga alualu mamao faapea pāketi a vāega o A'oa'oa ina ia mautinoa le ōgatasi ma le Fuafuaga a le Vāega o A'oa'oga (ESP) • Ia mautinoa le ripotia o vāega nei: • Ausia o fua faatatau • Faatino ma faailoa ni tūlaga lelei ua ausia e galuega faatino • Faasoasoina lelei o tupe • Lagolagosua oloo aumai i pā'aga masani • Puleaina male faafoeina o le Vāega o a'oa'oga • Tulaga tau tupe (faatauga ma suetusi) • Faamautinoa le ōgatasi o le Fuafuaga faaletausaga ma le Fuafuaga a le Vāega o A'oa'oga (ESP) • Mataitu le faatinoina o galuega ma toe iloilo tūlaga ua ausia i fua faatatau • Fa'ata'atitia ni ālāfua o feso'ota'iga talafeagai i totonu o Vāega ta'itasi mo a'oa'oga faapea ana pā'aga masani • Mataitu faatinoga a vāega taitasi ina ia mautinoa oloo ausia tapula'a sa malilie iai ma pā'aga masani (Development partners) • Faatinoina galuega faa-failautusi aua le lipotia o galuega i le Komiti Faufautua (ESAC) ma le Komiti Galulue (ESWG) • • Ia mautinoa ua tapenaina ni ta'iala talafeagai e fa'amalosia ma si'itia ai le silafia tau pūlega, mata'itūina ma le silafia tau tuliafuluga i totonu o le Vāega o A'oa'oga	• Ta'ita'ia ma fa'auluulu i ai a'oa'oga uma mo le atgina'eina o tomai ma agava'a o faia'oga ina ia si'itia la latou 'au'aunaga fa'a-faia'oga • Fa'auluulu ma tapenaina a'oa'oga fa'aleta'ita'i mo pulea'oga ma faia'oga mau tofi • Sāunia polokalame mo le toe fa'aleleia ma si'itia le tomai mo tusipasi taualoa o faia'oga • Gālulue fa'apā'aga ma le Ofisa e pulea Faailoga taualoa i Samoa ina ia mautinoa le aloa'ia o a'oa'oga faafaia'oga • Lagolagosua i faia'oga i la'asaga uma ina ia mautinoa oloo siitia le tūlaga i le 'au'aunaga fa'afaia'oga • Tapenaina a'oa'oga aua le siitia o tomai o pulea'oga ma faia'oga aua le faaleleia o a'oa'oga i totonu o a'ogaTapena ni a'oa'oga e faatino i Samoa nei faapea ni a'oa'oga fava-o-mālō mo le ausia e faia'oga o fa'ailoga tikeri i le vāega o A'oa'oga	• Faatino ma lagolago i le fausiaina o tapula'a moomia mo faia'oga uma a le mālō i A'oga Tulaga Lua ma A'oga Mauafuluga • Mata'itūina, tulua'aufuluina ma lauliliuina ai le 'au'aunaga fa'afaia'oga e faaaogaina ai tapula'a moomia • Lauliliu le aoga o galuega faatino (Quality assurance performance Appraisal System) mo le mata'ituina o le faatinoga a faia'oga • Toe iloilo Tapula'a Mo'omia mo faia'oga o Samoa ina ia siitia ai faiga faavae mo le siitia o le tomai ma agava'a o faia'oga • Lauliliu le faatinoga a faia'oga ina ia lagolago i le sailia o vāega e moomia ai le faatinoina o ni a'oa'oga mo faia'oga Faatino iloilo (Quality Assurance Performance Appraisal) mo Pulea'oga faakonekarate faapea faia'oga tumau
Vāega mo le Fa'afoega o Ā'oga	Vāega o Faiga Fa'avae, Fuafuaga ma Iloiloga	Vāega o Ta'aloga
• Fa'afoeina le fa'afaia'ogaina o faia'oga e tusa ai ma ta'iala ma tūlaga e agava'a iai soo se faia'oga • Fa'amalosia le galulue faipa'aga a le Mālō ma Afioaga aua le faatauaina o a'oa'oga • Puleaina ma mata'ituina a'oga e ala i le faaaogaina o Tapula'a Mo'omia (MSS) e pei ona iai le siosiomaga o a'oga, saogalemu ma le tumama o a'oga, fa'apa'aga a a'oga ma le mālō faapea le pulega, tomai o faia'oga, fa'aiuga o su'ega a tamaiti a'oga, ma fuataga i totonu o potua'oga	• Mata'itū ma fa'amautinoa le sōloga lelei o: - faatinoga o galuega o loo i Fuafuaga uma a le Matāgaluega e pei ona faata'atitia e vāega tūtotonu o A'oa'oga; - iloilo faalekuata o fuafuaga faaletausaga a le Matāgaluega; - lipoti faaletausaga i le kapeneta ma le palemene; • Ta'ita'ia ma faamautinoa le aoatoga o le faatinoga o fuafuaga uma a le	- Mata'itū, lauliliu ma toe iloilo le faatinoina o A'oa'oga tau Ta'aloga itotonu o Ā'oga Tulaga Lua ma Ā'oga Mauafuluga - Faatautaia ni a'oa'oga mo faia'oga oloo gafa ma 'au'aunaga faa-laufali faapea i latou oloo a'oa'oina Matā'upu A'oa'oina tau taaloga - Faalauiloa polokalame tau taaloga faapea polokalame tau Matā'upu A'oa'oina mo Ta'aloga mo Ā'oga e iai

• Faafoeina le tūlaga i le siitia o a'oa'oga e ala lea i le faaauau pea o fuataga, fausiaina o ni atina'e fou ma ia faata'atitia ni fuafuaga faaletausaga mo lona faatinoina. • Fa'atonutonu ma mata'ituina le resitalaina o a'oga, faafoega ma le pūleaina o ālāfua ma ta'iala oloo faata'atitia i le Tulafono mo Ā'oga 2009 (po'o le teuteuga o le tulafono), Fa'ava'a mo Puela o A'oga ma faiga fa'avae, Ta'iala mo A'oga (School Organisational Manual) • Mata'ituina le mulimulitaia e a'oga o le vāega o le tulafono e ala lea i le Fa'amālosia o tamaiti mo A'oga e pei ona faata'oto i le Tūlāfono o Ā'oga 2009 (po'o le teuteuga o le tulafono) ma nisi o ta'iala ina ia usita'ia • Taulāmua i le pūleaina lelei o le faafaigaluegaina o faia'oga ina ia mautinoa olo'o usitaia ma mulimulita'i i ālāfua ma ta'iala ua uma ona faata'oto i faiga faavae a le Matāgaluega. Faafoeina tūlaga tau i le faasoaina o faia'oga i a'oga taitasi ma mata'ituina faia'oga o a'oga ta'itasi ina ia mautinoa oloo savavali i ta'iala ua uma ona faata'oto a le Matāgaluega.	Matāgaluega e ala i le: - Faaauau pea le iloiloina ma le tulituliloa o galuega; - Faatino fonotaga masani a le Komiti o Fuafuaga (CPC); • Tapena le Kalena mo A'oga i Kuata taitasi • Faatautaia le fausiaina o faiga faavae ma iloiloga • Ta'ita'ia le fausiaina o faiga faavae e ala lea i le: - Faatuina o ni vāega poo ni komiti galulue; - Faufautua ma fesoasoani i Vāega taitasi i le fausiaina o faiga faavae; - Tufatufaina o lomiga aloa'ia o faiga faavae ua mae'a ona pasiaina; - Tapena pepa o faamatalaga mo le tuuina atu o faiga faavae i le Kapeneta mo le pasiaina • Ia va'aia lelei le aoina, tuufa'atasia, au'ili'ili ma saunia lelei faamaumauga ma faamatalaga auā le faailoaina i le Pūlega ma pā'aga masani e lagolagoina ai faai'uga fai a le Matāgaluega i: - fuafuaga talafeagai ma le faaaogaina o alaga'oa; - le mata'ituina ma le iloiloina o 'au'aunaga; - fuafuaga alualu mamao e fua i faamaoniga po o pinefaamau; • Faatautaia le aoina o faamaumauga o fuainumera o a'oga i tausaga taitasi, faatasi ai ma Numera Resitala a Tamaiti A'oga (SEN) ma faatino suiga i lisi o tamaiti su'e; • Tapena ma fausia le tusi mo faamaumauga (Statistical Digest) o A'oga i tausaga taitasi; • Aoao mai faamaumauga mo Ā'oga Amata ma Ā'oga Faapitoa aua le tapenaina mo le tufatufaina o le Fesoasoani tau Tupe a le Mālō (OGG); • Taulamua ma faafoe le faatinoina o Suesuega e lagolago ai fuafuaga alualu mamao ma le fausiaina o faiga faavae; • Faatautaia suesuega e tusa ai ma	A'afiaga tumau o le soifua - Tapena ma faatupeina le aloa'ia o faailoga ma tusipasi mo faia'oga faapea laufali oloo itua i afio'aga ina ia mafai ona ōgatasi ma tapulaa faavāomalo - Una'ia le 'auai o laasaga uma i taaloga faapea le tele o faamalositino - Tapena se semina aua le talanoaina o matā'upu ina ia faaleleia ai le faagasologa o taaloga ma galuega uma a le Asosi oTaaloga - Fausia ni faleta'alo fou ma ia toe faalelei faleta'alo tuai e tusa ai ma tapula'a faavāomalo - Tufatufaina o meata'alo - Fesoasoani ma ia fa'amālosia le galulue faapaaga ma le SASNOC ina ia mautinoa le ausia o mana'oga o le Mālō e lagolagosua ai le faataunuuina o taaloga faavaomalo iSamoa nei - Saunia ni fesoasoani tau tupe mo nai 'auta'aalo faapea au a le atunu'u fo misi o taamilosaga faavaomalo.
--	--	---

	tūlaga o loo ave iai le faamuamua a le Pulega ma itu o loo moomia ai sailiiliga a le Vāega o A'oa'oga • Taitaia le mata'itūina ma le tapenaina o ripoti o polōketi uma a le Matāgaluega ma tuuina atu i le Pulega ma le Komiti Faakapeneta (CDC) e: - Tutiluliloa ai le faatinoina o galuega atina'e a le matagaluega - Iloiloina ai le sao o Polōketi uma i Sini Autu a le Matāgaluega - Faamaumau tūlaga uma i le faagasologa o polōketi uma a le Matāgaluega i luga o le Database	
Vāega o 'Au'aunaga Lautele	Vāega o Aganu'u	Vāega mo Faamatalaga ma Fesoota'iga Televavave Faa-ona-po nei
Tapenaina fuafuaga uma o le pāketi, faalauiloa ma tufatufaina; • Galulue faatasi ma le Matāgaluega o Tupe, Komisi o Tagata Faigaluega a le Mālō ma le Komiti o Tupe (Public Accounts Committee) i le faagasologa o tūlaga tau tupe • Tapenaina ripoti o le faaaogaina o le pāketi ma tuuina atu i ta'ita'i o vāega taitasi ma le pulega atoa itaimi faatulagaina • Fauautua i le faaaogaina o tupe ua mae'a ona faata'atitia mai le pāketi ua pasiaina • Mata'itūina le faaaogaina o pāketi a vāega taitasi ina ia mautinoa oloo mulimulita'ia tūlaga uma ua mae'a ona faata'oto • Puleaina lelei le faaaogaina ma le faagaioiga o tūlaga tau tupe ma ia tapena lelei faamaumauga Puleaina o tūlaga tau i faatauga i lalo o le faamalu o le Matāgaluega • Mata'itū ma ia pulea lelei le faaaogaina o tupe • Faagaioi ma faamautinoa le sao atoatoa o le faaaogaina o tupe • Lelei atoatoa le tapenaina o ripoti o tupe mai lea taimi i lea taimi • Ia mautinoa oloo mulimulita'ia le Tulafono faapea ta'iala i le faaaogaina o	FA'ALAUILOAINA O AGANU'U • Fa'ailoa vāega e moomia ai le fausiaina o ni faiga faavae mo le puipuiga o a atatou aganu'u ma agaifanua • Faatautaia ni sueusega fou e lagolago ai le fausiaina o ni faiga faavae • Teumaluina o measina a le atunuu e ala lea i le tusiaina ma faamaumauina itotonu o le tusi Samoa Nei Galo • Tapena ni talosaga mo ni tauvaga faavaomalo e ala iaganu'u ma nisi o tauvaga faaleaganuu mo Samoa ina ia auai tagat lautele FALE MATA'AGA O SAMOA • Teumalu ai measina iaso anamua a Samoa ma avea ma ala e faailoa atu ai a tatou tu ma aganu'u • Auaunaga e faaleleia ma faalauiloa atu ai i isi atunu'u a tatou measina ma aganu'u • Teumalu ma puipuia measina ma aganu'u e pei ona faata'oto i faiga fa'avae • Puleaina le fale mata'aga o Samoa • Faailoa atu le taua o measina ma aganu'u a Samoa i totonu o Matā'upu A'oa'oina faapea le faatosina mo Turisi • Fautua i tagata i ni fa'afitāuli ma	Vāega o Faamaumauga Faatekonolosi • Fausia ta'iala mo le faaaogaina o auala faatekonolosi faapea fesootaiga mo le Matāgaluega • Fausia ma faailoa i le Pulega ni faiga faavae mo le faaaogaina ma le toe faatauina o masini faatekonolosi • Tapena fuafuaga ma ni a'oa'oga e ala i le faaaogaina o auala faatekonolosi • Galulue faatasi ma le SOD faapea le CDMD e ala i le faaogaina o ICT mo a'oga • Mata'itū le saogalemu o le faaaogaina o masini faatekonolosi aemaise taimi o faalavelave ma taimi e moomia vave ai • Puleaina le saogalemu o faamaumauga e faaaogaina ai auala faatekonolosi • Faamuamua le 'au'aunaga i vāega ua moomia le fesuiaga o masini i soo se taimi e moomia ai • Tapena pepa o faamatalaga (relevant documents) auā le faatauina o masini fou • Faailoa ni vāega oloo moomia le faaleleia i 'au'aunaga faafaia'oga faapea le aufaigaluega a le Ofisa Tūtotonu o le Matāgaluega • Faatautaia a'oa'oga ma ia faamaumau tūlaga na ausia mai nei

le pāketi • Iloilo ma ia mautinoa le sologa lelei o le faafoeina o taiala e ao ona mulimulita'ia e le Matāgaluega Ia mautinoa le lelei atoatoa o le faatinoga i totonu o le Matāgaluega; • Ia mulimulitaia taiala a le Mālō • Galulue soosootauau ma le PSC faapea le Matāgaluega o Tupe i tūlaga tau i tagata faigaluega • Mata'itū le faagasologa o totogi o le aufaigaluega • Faafoeina o le tufatufaina o meli mo a'oga i Savaii ma Upolu • Ia mautinoa le lelei o le faasoasoina 'au'aunaga tau taavale mo galuega uma a vāega uma o le Matāgaluega Puleaina o matāfaioi a tagata faigaluega a le Matāgaluega • Faagaioiga o avanoa fou mo tagata faigaluega, tagata ua faamavae ma ritea faapea le iloiloa o le aufaigaluega i le Ofisa Tūtotonu • Faailoa ni vāega oloo moomia ai ni a'oa'oga mo le aufaigaluega • Tuufaatasia fuafuaga mo faatinoga a le aufaigaluega • Mata'itū le gasologa uma o avanoa faigaluega ma tapena ripoti • Vaavaia lelei faila ma faamuamuga o le aufaigaluega • Faatautaia le iloiloa o le auivi o le Matāgaluega ina ia ausia manaoga o le Mālō • Faaleleia tūlaga oloo teu malu ai faamaumaga a le Matāgaluega • Faaleleia le tūlaga tau i le pūleaina o fetusiaiga e tuuina mai i le Matāgaluega Ia mautinoa le lelei atoatoa o 'au'aunaga faa-lomitusi mo le Matāgaluega ma A'oga • Lomia tusi a'oga ma galuega a le Matāgaluega faapea a'oga i taimi faatulagaina • Lomia, ma tuufaatasia galuega ma ripoti e pei ona fautuaina e le Pulega • Galulue faatasi ma vāega taitasi o le Matāgaluega mo ni galuega e moomia le lomía • Faatino galuega toe faalelei mo masini oloo faaagaina	a'afiaga o faiga fou ua iai nei i a tatou aganu'u ma measina sa iai • Auaunaga e faasafua atu mo i latou e autova'a mai i lunuwebsite mo ni a latou suesuega, o ni galuega a le Matāgaluega, tagata lautele faapea ni semina e ona faatinoina i le falemataaga • Galulue faapaga ma isi falemataaga o le lalolagi ina ia faalauiloa ai pea le taua o a tatou measina ma o se tasi o itu e fesoasoani i le atina'e o samoa AUFA'ILI OLE OKESETERA (NATIONAL ORCHESTRA) • Fa'atinoina le tele o a latou fa'afiafiaga (performances) • Faaluiiloa le musika i totonu o A'oga • Faalauiloa vaega eseese o le ola a'oa'oina e ono manuia ai le lumanai • Faalauiloa le musika i Samoa Faaleleia ni galuega faatino mo le āga'i i luma o le musika i totonu o Samoa	a'oa'oga • Mata'itū ma toe Iloilo le faatinoina o galuega a le Vaega o Faamaumaga ma fesootaiga faatekonolosi Vaega o Fesootaiga Faatekonolosi • Tapenaina fa'amaumaga tau ata pu'e, tu'ufa'atasia o fa'asalalaua fa'apisinisi e fa'alauiloa ai le Matāgaluega, ma fa'amālosia polokalame tau a'oa'oga fa'aleaganu'u mo tagata lautele • Faaluiiloa taiala mo fesootaiga mo le Matāgaluega • Fai ma sui o le Matāgaluega i ni faamoemoe/fonotaga ma ni feiloaiga ma komiti Vaega Pu'e Ata ma Leo (Audio visual) • Tapenaina ata pue aua le teumaluina o measina poo ni talafaasolopito faapea ni aganu'u a Samoa • Tapenaina ni ata faalauiloa e lagolago ai le Matāgaluega o Ā'oga , Ta'aloga ma Aganu'u • Teumalu ata pue o aganu'uFaalauiloa aganu'u ma ni a'oa'oga mo le silafia lautele e tagata
--	---	--

• Toe lloilo ma faamaumau tūlaga uma imasini oloo faaogainaFaatautaia ni a'oa'oga mo le aufaigaluega e ala i le faaogaina o masini		
Vāega o Fa'amaumauga Tāua ma Pepa Aloa'ia a Samoa	Komisi o le Gagana Samoa	
• Aoao, puipui ma teumalu fa'amaumauga tāua ma pepa aloa'ia • Si'itia le tūlaga o le pūleaina ma le va'aia lelei o fa'amaumauga tāua i totonu o matāgaluega ma fa'alāpotopotoga uma a le mālō • Fa'atōtogaina ma tausia lelei meatōtino ma fale auā le malupuipua o fa'amaumauga tāua ma pepa aloa'ia olo'o aoina mai • Tapenaina se tūlāfono, o ni faiga fa'avae aemaise o ta'iala ma ni ālafua e limata'ita'iina ai galuega tau fa'amaumauga taua ma pepa aloa'ia • Si'itia le silafia ma le tomā o le 'aufaigaluega o Fa'amaumauga Tāua ma Pepa Aloa'ia aua le fa'atinoina o a latou galuega • Fausia ma faalauiloa ni metotia fou poo ni taiala mo le lelei atoatoa o le teumaluina o faamaumauga mo le faaogaina e tagata lautele • Faatautaia ni suesuega ma fautua i le Pulega i ni ālafua mo faamaumauga e mafai ona agava'a iai le lautele faapea foi faamaumauga e le mafai ona faamatu'u atu i le lauteleTapena se faiga ina ia mautinoa ai le malu, ma ia faafaigofie ona saili i soo se taimi	• Faata'oto, fausia, lloilo ma faufautua i le tapenaina o faiga faavae, taiala ma tapulaa moomia aua le lagolagoina o le Vaega 5 o le Tulafono o le Gagana Samoa ina ia avea o se gagana aloa'ia mo Samoa. • Faalauiloa le faaogaina o le Gagana Samoa o se gagana e faaogaina mo fesootaiga. • Fausia se fuafuaga alualu mamao ma se fuafuaga autasi mo le Komisi • Mata'itū ma faufautua i le faalauiloina o faiga faavae ma fuafuaga autasi • Tapenaina ripoti i le Minisita ini matā'upu tau i le Gagana Samoa e ono moomia ai le fautuaga a le Komisi • Faufautua i le Mālō ma le Palemene ini matā'upu tau i le Gagana Samoa tauala atu i le Minisita • Tapenaina faatalatalanoaga o ni faiga faavae faapea ni faai'uga ini matā'upu tau i le Gagana Samoa • Mata'itu le fausiaina ma le toe fetuunaiga o le Gagana • Tapenaina 'au'aunaga tau i le lauliliuina ma le faaliliuina i le Gagana SamoaFaatino galuega ma matāfaioi oloo faataoto i le Tulafono o le Gagana Samoa ma nisi lava Tūlāfono	

A1.4 Saofa'iga a le Matāgaluega

O le Matāgaluega o A'oga, Taa'aloga ma Agan'u oloo faatino ana matāfaioi i lalo o (Vaega) galuega faatino e 14 talu mai le tausaga 2014, faatasi ai ma auaunaga lautele e pei ona iai le Auaunaga Lautele 1, 2 & 3.

Siata 2: Fa'atulagaga o Galuega Faatino a le MATA

Galuega Fa'atino	Auaunaga
Galuega Fa'atino 1	Fautuaga Tau Faiga Fa'avae i le Minisita
Galuega Fa'atino 2	Galuega e Lagolago ai le Minisita
Galuega Fa'atino 3	'Au'aunaga Fa'afaiā'oga
Galuega Fa'atino 4	'Au'aunaga mo le Fa'aleleia o le Tomai o Faiā'oga
Galuega Fa'atino 5	'Au'aunaga Tau Fa'aleleia o Ā'oga
Galuega Fa'atino 6	Matā'upu A'oa'oina, Tusiā'oga ma Fuataga
Galuega Fa'atino 7	Fuataga ma Su'ega
Galuega Fa'atino 8	Fuafuaga, Faiga Fa'avae, Iloiloga ma Su'esu'ega
Galuega Fa'atino 9	Pūlega o Meatōtino a le Matāgaluega ma Ā'oga
Galuega Fa'atino 10	'Au'aunaga Tau Fale Tusi
Galuega Fa'atino 11	Polokalame Tau Ta'aloga mo Ā'oga
Galuega Fa'atino 12	Fa'aleleia o 'Au'aunaga Fa'aleaganu'u
Galuega Faatino 12.5	Faamaumaga taua ma pepa aloa'ia a Samoa
Galuega Fa'atino 13	Mata'itūina, Iloiloina ma le Lauliliuina o Galuega Fa'afaiā'oga
Galuega Fa'atino 14	Fa'auluuluga o Galuega Tau A'oa'oga
Auaunaga 1	Vāega o Tupe ma Tagata Faigaluega
Auaunaga 2	Auaunaga Faamatalaga, faamaumaga ma fesootaiaga faatekonolosi
Auaunaga 3	Auaunaga Iomitusi

A1.4.1 Tagata Faigaluega:

Olo'o faafaigaluegaina e le Matāgaluega o A'oga, Ta'aloga ma Agan'u faiā'oga, tagata e pūlea auaunaga eseese, o i latou e galulue i faletusi ma i latou oloo galulue i auaunaga alutele e lagolago galuega a le Matāgaluega. O nei auaunaga uma oloo faatinoina galuega e pei ona fa'ata'oto i le Fuafuaga a le Vaega o A'oa'oga 2013 - 2018 ma le Fuafuaga Autasi a le MATA 2018 – 2021.

Siata 3: Aufaigaluega⁵ atoa a le MATA e oo mai ia luni 30, 2019

Aofa'i o tagata na faafaigaluegaina e le MATA	2033 [e aofia ai ma faiā'oga]
Aofa'i o Avanoa Fa'akonekarate	266
Numera o Tagata Ofisa	1540
Numera o Tagata Faigaluega le Tumau	227
Numera o Tagata Faigaluega Totogi Aso	-
Numera o Ali'i	(611) – 30%
Numera o Tama'ita'i	(1422) – 70%

Source: MESC Pelican Database – Payroll

O le MATA o loo maua luga pea lona faitau aofa'i o ona tagata faigaluega lea e tusa ma le 2033, e aofia ai faiā'oga e 1736 ma le aufaigaluega i le Ofisa Tūtotonu e 297. E 266 le aofa'i o tagata faigaluega faakonekarate, ma o le toatele lava o avanoa konekarate o faiā'oga. O le taimi nei, e 227 le aufaigaluega lē tumau oloo faafaigaluegaina.

⁵ Oloo aofia uma ai faia'oga ma le aufaigaluega i le Ofisa Tūtotonu

Siata 4: Aufaigaluega – Faiā’oga e oo mai ia iuni 30, 2019

O faamaumauga talu mai luni 2019 oloo faailoa mai ai e 1736 faiā’oga oloo faafaigaluegaina i a’oga a le Mālō. Oloo mauauluga pea le numera o faiaoga o a’oga tulaga lua pea faatusatusa i faia’oga o aoga mauaululuga, lea oloo mauauluga ai foi le numera o tama’ita’i e pei ona faailoa mai ile Siata 4. Mai le aofaiga lenei, e 1095 (63%) faiā’oga o a’oga tūlaga lua ae 641 faiā’oga o a’oga mauaululuga. Oloo mauauluga pea le aofa’i o tamaitai nai loo alii i a’oga.

O i latou ua taua o le au mau tofi e aofa’i ai puleaoga, sui puleaoga o a’oga tūlaga lua ma a’oga mauaululuga. E 232 le aofa’i o ilatou nei, ma i faamaumauga e 143 puleaoga o a’oga tūlaga lua ae 22 puleaoga o Ā’oga mauaululuga. E 44 oloo umia tofi pule lua o a’oga tūlaga lua, ae 23 sui pule o a’oga mauaululuga. Oloo mauauluga foi le numera o tamaitai e 60% pea faatusatusa i le 40% o alii.

Siata 5: Tulaga mau tofi i A’oga (Positions of Responsibilities)

Faiā’oga mau tofi	Aofaiga	Ā’oga Tulaga Lua	Ā’oga Mauaululuga
Pulea’oga		143 61 Alii 82 Tamaitai	22 10 Alii 12 Tamaitai
Sui Pulea’oga		44 13 Alii 31 Tamaitai	23 8 Alii 15 Tamaitai
AOFAIGA	232 92 Alii (40%) 140 Tamaitai (60%)	187 74 Alii (40%) 113 Tamaitai (60%)	45 18 Alii (40%) 27 Tamaitai (60%)

Source: MESC Pelican Database – Payroll

O le aufaigaluega oloo galulue i le Ofisa Tūtotonu e aofia ai tagata faigaluega faakonekarate, aufaigaluega tumau ma i latou e faigaluega le tumau. O le toatele lava o le aufaigaluega a le Matāgaluega oloo i le tūlaga ofisa (officers) i le Vaega totogi A03 i le A11.

Siata 6: ‘Aufaigaluega – Ofisa Tūtotonu, e o’o mai ia luni 30, 2019

‘Aufaigaluega – Ofisa Tūtotonu	Numera	Tama’ita’i	Alii	Faasologa o Totogi
Aufaigaluega Konekarate	19	14	5	A17 – CEO2

Ofisa Sinia (Principal)	53	26	27	A16
Ofisa Sinia	30	15	15	A12 – A14
Ofisa ma Isi	190	114	76	A03 – A11
Aufaigaluega Totogi Aso	0	0	0	WW1
AOFA'I	292	169(58%)	123(42%)	

Source: MESC Pelican Database – Payroll

O le faitau aofa'i o le aufaigaluega e 292, ma o le 190 o ilatou oloo i tūlaga tofi ofisa (officers). O le toatele o le aufaigaluega oloo i tūlaga ofisa sinia (principals), soso'o atu ai ma ofisa sinia (senior officers) i lalo ifo. Oloo maua luga foi le numera o tamaitai nai lo'o alii lea e tusa ma le 58% o tamaitai, ae 42% o alii. O le eseesega o ituaiga pea fua ifaamaumauga, e 40% lona eseesega.

O le Siata 7 oloo faailoa atu ai le vaeveaga o le aufaigaluega i tausaga poo le matua o le soifuaga ua iai. E 34% oloo i le matua o le 30 – 40 tausaga, ae 23% i latou oloo i le va o le 40 – 49 tausaga. E 8% oloo i le tausaga e sili atu ma le 60, ae o tupulaga talavou mai le 20 – 29 tausaga e 15%.

Siata 7: 'Aufaigaluega i Tausaga ma Ituaiga (Gender)e o'o mai ia Iuni, 2019

TAUSAGA	ITUAIGA			%
	Alii	Tamaitai	AOFA'I	
20 – 29 tausaga	102	201	303	15
30 – 39	194	489	683	34
40 – 49	137	325	462	23
50 – 59	138	280	418	21
60+	40	127	167	8
AOFAI	611 (30%)	1422 (70%)	2033	

Source: MESC Pelican Database – Payroll

A1.4.2 Fegasoloa'i o le 'aufaigaluega

O loo faailoa mai e le Siata 8 le fesuaiga ma le fegasoloa'i o le 'aufaigaluega a le Matāgaluega talu mai iuni 2019. E 160 tofiga fou na faafaigaluegaina, 115 i latou sa toe fetuuna'i i totonu lava o le Matāgaluega (faiā'oga), 33 na faamanuiaina ma siitia tūlaga i nisi o avanoa i luga atu, ae 92 sa toe faafaigaluegaina.

Siata 8: Fegasoloa'i o le 'aufaigaluega

Ituaiga Fegasoloaiga	Aofa'i o Avanoa
Tofiga Fou	160
Tofiga-Si'itia le tūlaga	33
Tofiga-Toe Faafaigaluega	92
Tofiga-Fesi'ita'i Tulaga	115
Fa'amuta le 'au'aunaga -Maliu	6
Faamuta le 'au'aunaga – Dismissal	23
Faamuta le 'au'aunaga-mae'a le Konekarate	95
Faamuta le 'au'aunaga-Faamavae	60
Faamuta le 'au'aunaga-Litaea	12

Source: MESC Pelican Database – Payroll

Ua faamauina foi le tūlaga maualuga o le numera o le afaigaluega ua faamutalia a latou konekarate e (95), 60 o i latou ua faamavae ma le 12 ua ausia tausaga ritaea o le 'au'aunaga. O nei faamaumauga oloo suia pea mai lea taimi i lea taimi, ma oloo vaavaai le Matāgaluega i le faatupulaia pea o le afaigaluega e lea ua (23) le aofa'i ua faamutalia (dismissed) a latou 'au'aunaga. Ole faatupulaia pea o lenei numera o se tūlaga o lea vaavaai totoa iai le Matāgaluega e ala i le mata'itūina o le afaigaluega.

A1.4.3 Faamutaina o 'Auaunaga o le 'Afaigaluega

O le faamaninoga o mafuaaga o le faamutalia o 'au'aunaga a le afaigaluega oloo faailoa atu i le siata 9 oloo ilalo.

Siata 9: Mafuaaga e Faamuta ai 'Auaunaga

Mafuaaga e Faamuta ai le 'Auaunaga	Numera o Tagata Faigaluega
Aofa'i na Faamavae:	60
• Tama'ita'i	39
• Alii	21
Faavasegaga o Tagata e fa'amavae	46 faia'oga (77%) 14 afaigaluega ofisa tūtotonu (23%)
Litaea	13
Faamalolo ona ua solia Tulafono o Amio Pulea	23
• Faia'oga	19 faia'oga (82%)
• Ofisa	4 afaigaluega ofisa tūtotonu (18%)

Source: MESC Pelican Database – Payroll

O le 60 o i latou o faamavae, o le 77% o faia'oga a o le 23% o i latou sa galulue i le ofisa tūtotonu. E to'a 13 le afaigaluega litaea ma o faia'oga uma i latou, ma le 23 o le afaigaluega lea sa faamalolo e toatele lava i faia'oga ma le isi vāega mai le Ofisa Tūtotonu. O i latou nei ua le usitaia ma solia ālāfua poo taiala mo tagata faigaluega lea e tusa ma le 82% o faia'oga ma le 18% mai le Ofisa Tūtotonu.

A1.4.4 Fa'afaigaluegaina ma le Filifilia o Tagata faigaluega

O le faagasologa o le faafaigaluegaina ma le filifilia o tagata faigaluega e limataitaiina e ālāfua ua faataatitia mai i le Tulafono mo Tagata Faigaluega a le Mālō 2004 ma le Tusi Taiala mo Faafaigaluegaina ma le filifilia o Tagata faigaluega a le Mālō 2005, e aofia ai:

- la fai le filifiliga i le tomai ma le agava'a
- Faasalalauina o avanoa faigaluega uma e agavaa ai soo se tagata
- la paleni le Komiti e filifilia le tagata talafeagai, e aofia ai ma le sui tutoatasi mai ifafo atu o le Matāgaluega

A1.4.5 Tofiga

E pei ona fa'ailoa mai ele siata 10, e 37 le afaigaluega fou ua autova'a mai i le Matāgaluega i le nei tausaga faaletupe, o le 51% o i latou o tamaitai ae 49% alii.

Siata 10: Fa'asologa ma le faatulagaga o Tofiga-ofisa tūtotonu

Ītua'iga o Tofiga	Fa'amaumauga o Fuainūmera
Aofa'i o Tagata fou na tōfia e galulue mo le Matāgaluega	37 tagata faigaluega fou
Aofa'i o Tagata Gālulue Fa'akonekarate	6 Ofisa Sili o Pulega Ofisa Sili Lagolago-Ta'aloga, PPRD, ICT&Media & CSD
Aofa'i o Tagata Ofisa • Galuega • Fa'avasegaga	31 School Library Assistant Lotofaga Primary(Lepa), Library Assistant 2, Library Assistant 1 Principal System Analyst Officer, Groundsman, Communications Officer, Tea Lady/ Cleaner, Senior System Analyst Officer, School Library Assistant (Asaga Primary School) School Library Assistant (Palauli Sisifo College), School Library Assistant (Sili Primary) Accounts Officer (Payable) 1, Accounts Officer (Payable) 3, In Service Training Officer, Assessment Officer 1, First Secretary To Minister, PEO Sectoral Budgeting and Finance, Senior Officer Teacher Development (Sec), Driver, Library Assistant (Savaii) Senior Finance Officer (Grant Coordination), Accounts Officer (Payable) 1, Machine Operator Offset 1, Driver, Records Officer 2, Music Tutor Woodwind, Foreman Carpenter, Foreman Plumber/Welder, Senior Internal Auditor, Driver
Aofa'i o Ali'i	19 (51%)
Aofa'i o Tama'ita'i	18 (49%)

A1.4.6 Faatupeina ma le Lipotia o Galuega Faatino

O le faatinoga o galuega a le Matāgaluega sa faatupeina lava i lalo o le Tala Faatatau o le Tupe a le Mālō o Samoa, se'ia vagana ai polokalame sa faatinoina e le Matāgaluega i lalo o le fesoasoani mai o ana pa'aga mai fafo. O nei fesoasoani e aofia ai:

- le polokalame mo le Itu Paepae o A'oa'oga [Education Sector Budget Support] o lo o fa'atupeina e le mālō o Ausetalia (AusAid) ma le mālō o Niu Sila (NZAP)
- faapa'aga a Samoa ma Ausetalia e lagolagoina A'oa'oga Sauo'o ma A'oa'oga Matata eseese.

E le gata i lea, ae ua mātauina foi le tele o le sao o le Mālō o Saina (Peoples' Republic of China) e pei ona ofoina mai ai pea la latou fesoasoani e ala i le fausiaina o falea'oga fou aemaise o fesoasoani eseese aua lava le faaleleia o le tūlaga tau a'oa'oga i Samoa, e pei o le faatupeina o ni sikolasipi mo tamaiti i le tulagalua.

O le siata o lo'o mulimuli mai o lo'o faailoa ai tupe faaalu a le Matāgaluega i a'oa'oina Vaega 'eseese mo le Tala Faatatau o le Tupe mai ia Iulai 2018- Iuni 2019.

Siata 11: Tala o le Tupe faaalu a le Matāgaluega i ona vāega eseese e oo mai ia Iuni 30, 2019

MALO O SAMOA				
Matagaluega o Aoga, Taaloga ma Aganuu				
RIPOTI MO LE TALA O LE TUPE				
<u>MO LE PIRIOTA FAAIUINA I LE ASO 30 O IUNI, 2019</u>				
	FAAAOGAINA	% O VAEGATUPE FAAAOGAINA	FESUIAIGA OLE TALA O LE TUPE (Revised Budget)	VAEGATUPE FAATATAUINA (Original Budget)
GALUEGA FAATINO A LE MATAGALUEGA				
1810 – Fautuaga Tau Faiga Faavae ile Minisita				
Tagata Faigaluega	260,029	100%	260,028	446,234
Tupe alu mo Galuega Faatino	289,107	96%	299,925	179,075
Faatauina o Aseta	70,888	100%	70,959	-
AOFAI	620,023	98%	630,912	625,309
1820 – Galuega Lagolago i le Minisita				
Tagata Faigaluega	132,171	100%	132,171	204,901
Tupe alu mo Galuega Faatino	394,451	101%	391,515	319,723
Faatauina o Aseta	3,243	100%	3,243	-
AOFAI	529,864	101%	526,929	524,624
1830 – Auaunaga Faafaiaoga				
Tagata Faigaluega	50,735,799	100%	50,733,700	49,829,994
Tupe alu mo Galuega Faatino	603,792	82%	737,999	87,417
Faatauina o Aseta	88,115	100%	88,115	-
AOFAI	51,427,707	100%	51,559,814	49,917,411
1840 – Auaunaga mo le Faaleleia o Tomai o Faiaoga				
Tagata Faigaluega	320,778	100%	320,778	336,210
Tupe alu mo Galuega Faatino	168,481	100%	169,112	147,946
Faatauina o Aseta	719	100%	719	-

AOFAI	489,978	100%	490,609	484,156
1850 – Auaunaga tau Faaleleia o Aoga				
Tagata Faigaluega	1,988,968	100%	1,988,967	1,824,269
Tupe alu mo Galuega Faatino	117,704	99%	118,854	108,532
AOFAI	2,106,672	100%	2,107,821	1,932,801
1860 – Mataupu Aoaoia, Tusiaoga ma Fuataga				
Tagata Faigaluega	1,003,625	100%	1,003,625	1,174,052
Tupe alu mo Galuega Faatino	266,262	100%	266,969	160,103
AOFAI	1,269,887	100%	1,270,594	1,334,155
1870 – Fuataga ma Suega				
Tagata Faigaluega	1,327,754	100%	1,327,929	1,213,407
Tupe alu mo Galuega Faatino	283,655	97%	291,669	270,072
Faatauina o Aseta	2,930	100%	2,930	-
AOFAI	1,614,339	99%	1,622,528	1,483,479
1880 – Fuafuaga o Faiga Faavae, Iloiloga ma Suesuega Tau Aoaoia				
Tagata Faigaluega	404,268	100%	404,268	426,694
Tupe alu mo Galuega Faatino	132,393	93%	142,321	117,321
Faatauina o Aseta	6,626	100%	6,626	-
AOFAI	543,287	98%	553,215	544,015
1890 – Pulega o Meatotino a le Matagaluega				
Tagata Faigaluega	357,624	100%	357,624	465,335
Tupe alu mo Galuega Faatino	337,797	99%	340,775	247,203
Faatauina o Aseta	12,350	106%	11,620	-
AOFAI	707,770	100%	710,019	712,538
1900 – Auaunaga tau Faletusi				
Tagata Faigaluega	272,038	100%	272,039	311,118
Tupe alu mo Galuega Faatino	184,832	95%	194,464	194,464
Faatauina o Aseta	31,646	100%	31,646	-

AOFAI	488,516	98%	498,149	505,582
1910 – Polokalame Tau Taaloga mo Aoga				
Tagata Faigaluega	275,589	100%	275,590	290,835
Tupe alu mo Galuega Faatino	94,829	97%	97,515	97,515
Faatauina o Aseta	21,048	100%	21,048	-
AOFAI	391,467	99%	394,153	388,350
1920 – Faaleleia o auunaga Faaleaganuu				
Tagata Faigaluega	272,168	100%	272,167	374,211
Tupe alu mo Galuega Faatino	177,979	98%	181,511	108,761
Faatauina o Aseta	34,137	92%	37,181	-
AOFAI	484,284	99%	490,859	482,972
1930 – Vaega e Mataituina, Tuliaufuluina ma Lauliliuina le Auaunaga Faafaiaoga				
Tagata Faigaluega	560,911	100%	560,911	520,963
Tupe alu mo Galuega Faatino	135,757	98%	138,652	138,996
AOFAI	696,668	100%	699,563	659,959
1940 – Auaunaga e Lagolago ai le Vaega o Aoaoga				
Tagata Faigaluega	298,123	100%	298,123	290,980
Tupe alu mo Galuega Faatino	75,341	79%	95,659	94,981
Faatauina o Aseta	10,543	97%	10,900	-
AOFAI	384,007	95%	404,682	385,961
1991 - Auaunaga oloo vaavaia tagata faigaluega ma le paketi				
Tagata Faigaluega	589,132	100%	589,133	654,325
Tupe alu mo Galuega Faatino	455,680	99%	458,862	428,862
Faatauina o Aseta	49,671	99%	50,029	-
AOFAI	1,094,483	100%	1,098,024	1,083,187
1992 – Auaunaga o Faamaumaga Faatekonolosi ma Fesootaiga				
Tagata Faigaluega	523,740	100%	523,741	632,800
Tupe alu mo Galuega Faatino	259,778	96%	271,975	215,820
Faatauina o Aseta	67,229	100%	67,230	-

AOFAI	850,748	99%	862,946	848,620
1993 – Auaunaga Faalomitusi				
Tagata Faigaluega	256,645	100%	256,646	279,668
Tupe alu mo Galuega Faatino	523,696	99%	529,854	513,244
Faatauina o Aseta	11,243	100%	11,245	-
AOFAI	791,584	99%	797,745	792,912
GALUEGA FAATINO E TUUINA ATU E ISI VAEGA				
A01 – Iunivesite Aoao ma le Matata Eseea a Samoa	11,904,914	100%	11,904,914	11,565,187
A02 – Meaaoaga mo Aoga i Nu'u i tua	1,036,413	94%	1,100,000	1,100,000
A03 – Fesoasoani mo le Atinae o Taaloga	180,000	90%	200,000	200,000
A11 – Pulega o Tusipasi Taualoa a Samoa	4,860,986	100%	4,860,986	4,814,786
A16 – Iuni Lakapi a Samoa	350,000	0%	-	-
A17 – Meafaigaluega mo Taaloga	38,722	97%	40,000	40,000
A19 – Pulega o Fale ma Malae Taalo a Samoa	1,676,078	100%	1,676,078	1,652,084
A21 – Taaloga mo i latou e iai Aafiaga Tumau ole Soifua (Olimipeka)	50,000	100%	50,000	50,000
A27 – Fesoasoani mo Asosi Netipolo	150,000	100%	150,000	150,000
A69 – Fesoasoani a le Malo mo Aoga	13,171,780	100%	13,174,600	13,174,600
AOFAI	33,418,893	101%	33,156,578	32,746,657
GALUEGA E AVEA AI MA SUI O MALO				
D14 – Iunivesite o le Pasefika i Saute	1,499,997	100%	1,500,000	1,500,000
D15 - UNESCO	8,705	79%	11,000	11,000
D16 – Vaega tutotonu mo Aoaoga a Malo Aufaatasi	150,636	96%	156,199	156,199
D69 - UNESCO (Ofisa i totonu ole atunuu)	46,881	100%	46,969	46,969
G01 – Fale ole Malo	39,500	100%	39,500	39,500
Q01 – Lafoga Totogi (VAGST)	365,777	47%	775,400	775,400
Q04 – Polokalame mo le siitia o Tomai ma Agavaa o Faiaoga	977,904	98%	1,000,000	1,000,000
Q31 – Meatotino mo mataupu fou a Aoga (Faifaatoaga, kuka, tusiata)	15,248	15%	100,000	100,000
Q34 – Faasalalauga o Aoaoga	41,828	77%	54,000	54,000
Q51 – Au Faili a le Malo (National Orchestra)	18,213	73%	25,000	25,000
R32 – Komisi o le Gagana Samoa	114,746	95%	120,800	120,800
R33 – Fausiaina o Malae Taalo	300,000	100%	300,000	300,000
R35 – Faavaeina ole Pulega o Faamaumauga Taua ma Pepa	423,999	89%	474,223	474,223

Aloaia a le Atunuu				
S21 – Fonotaga Faaletausaga a le Matagaluega o Aoga, Taaloga ma aganuu	49,842	100%	50,000	50,000
Polokalame Fesoasoani mo le Vaega o Aoaoga	1,254,419	40%	3,222,784	3,222,784
AOFAI	5,307,695	67%	7,875,875	7,875,875
VAEGATUPE LE FUAFUAINA				
9704 - EC Vaegatupe le fuafuaina	182,667	90%	203,989	-
	-	0%		
AOFAI	182,667	90%	203,989	-
TUPE TOE FAAOLAINA MAI				
1860 – Auaunaga mo Tusiaoga ma mataupu aoaoina	- 27,931	2793%	- 1,000	- 1,000
1870 – Auaunaga mo Fuataga ma Suega	- 659,849	83%	- 796,025	- 796,025
1890 – Auaunaga mo le Puleaina o Aseta	- 28,060	70%	- 40,000	- 40,000
1900 – Auaunaga Faafaletusi	- 7,619	25%	- 31,080	- 31,080
1920 – Auaunaga mo le Faaleleia o aganuu	- 11,450	1145%	- 1,000	- 1,000
1991 – Auaunaga faapulega ma le vaavaaia o le Paketi	- 5	0%	-	-
AOFAI	- 734,915	1	- 869,105	- 869,105
AOTELEGA				
Galuega Faatino a le Matagaluega	64,491,285	100%	64,718,563	62,706,032
Galuega e avea ai ma sui o malo	5,307,695	67%	7,875,875	7,875,875
Galuega Faatino e tuuina atu e isi Vaega	33,418,893	101%	33,156,578	32,746,657
AOFAI	103,217,873	99%	105,751,016	103,346,564
AOTELEGA O LE PAKETI I ONA VAEGA ESEESE				
FAATAUINA O ASETA – Faatauina o Aseta	410,388	99%	413,491	-
TUPE ALU MO GALUEGA FAATINO – Tupe alu mo galuega faatino	4,501,535	95%	4,727,631	3,430,035
TAGATA FAIGALUEGA – Tagata faigaluega	59,579,363	100%	59,577,440	59,275,996
AOFAI	64,491,285	100%	64,718,563	62,706,032

Vaega A2: Auiliiliga o Galuega Faatino

O lenei Vaega o loo 'oto'oto ai galuega sa faatino e vaega ta'itasi mo le Tausaga Faaletupe 2018 - 2019. O matati'a ua 'ausia e pei ona faailoaina, o loo atagaia ai le faaauau pea e le MATA ona tulimata'ia le sini autu a le Mālō o Samoa, ina ia "Si'itia Taunu'uga o A'oa'oga," 'aemaise ai o le Va'aiga Taula'i a le Mālō o Samoa, ina ia "Si'itia Taunu'uga o A'oa'oga e lelei ma 'ato'atoa, e amana'ia le itu fa'aleagaga, fa'aleaganu'u, mafau'au ma malosi'aga o e 'auai, e mafai ai ona latou 'ausia a latou filifiliga i lenei olaga" (Fuafuaga 'Autasi 2018-2021).

A2.1 Tulaga na Ausia o Galuega Faatino

O le siata i lalo o loo faailoa ai galuega ua 'ausia, o fua fa'ailoilo o 'au'aunaga faata'oto a le Matāgaluega mo le Tausaga Faaletupe 2018-19. E o'o mai i le faaiuga o luni, ua ausia le 73% o fua faailoilo o 'au'aunaga, 20% ua ausia se vāega, 5% e lei 'ausia ma le 2% e lei moomia lona faatinoina i le tausaga faaletupe lenei. E ao fo'i ona silafia, o galuega fa'atino a le Vaega o Faamaumauga ma Fesootaiga Faatekonolosi ma le Vaega o Faamaumauga Aloa'ia a Samoa, o lo o maioio ma manino i totonu o le Fuafuaga Faa-le-tausaga ae le o aofia i faailoilo o le Paketi, ona o a latou matāfaioi o le lagolagosua i galuega fa'atino a le Matāgaluega.

Siata 12: Tulaga ua iai faailoilo o galuega fa'atino a vāega ta'itasi e oo mai i le aso 30 o luni, 2019

Tulaga ua iai faailoilo o galuega fa'atino a vāega ta'itasi mo le Tausaga Faaletupe 2018-2019					
Galuega Faatino	Aofa'i o Galuega faatino ma faailoilo ⁶ a Vaega taitasi ma tūlaga ua ausia				Aofaiga
	Na ausia	Ausia se vāega	E le'i ausia	E le tatau ona faatinoina	
Galuega Faatino 1: OCEO	9	-	-	-	9
Galuega Faatino 2: OCEO	2	-	-	-	2
Galuega Faatino 3: SOD	4	1	-	-	5
Galuega Faatino 4: TDAD	7	-	-	-	7
Galuega Faatino 5: SOD	4	2	-	-	6
Galuega Faatino 6: CDMD	10	5	1	-	16
Galuega Faatino 7: AED	11	-	3	1	15
Galuega Faatino 8: PPRD	9	-	-	-	9
Galuega Faatino 9: CSD (Asset Management)	7	1	1	2	11
Galuega Faatino 10: CSD (Public Library)	1	1	-	-	2
Galuega Faatino 11: Sports	8	-	-	-	8
Galuega Faatino 12: Culture	6	1	-	-	7
Galuega Faatino 13: MERD	5	4	1	-	10
Galuega Faatino 14: ESCD	5	3	-	-	8
Auaunaga 1: CSD (Finance & Administration)	6	-	-	-	6

⁶ E fa (4) ituaiga fa'ailoilo: 1. Ausia (lanu meamata); 2. Ausia se vāega (lanu moana); 3. E lei ausia (lanu m oli); 4. Not Applicable (lanu enaena)

Auaunaga o Faamaumauga & Fesootaiga Faatekonolosi	3	11	-	-	14
Auaunaga 3: CSD (Lomitusi)	8	-	-	-	8
Galuega Faatino 12.5: NARA	4	1	2	-	7
Total	109	30	8	3	150
%	73%	20%	5%	2%	100%

A2.2 Tulaga Ausia e tusa ai ma Sini Autu o le Fuafuaga Autasi a le Matāgaluega:

O lenei vāega o lo'o 'oto'oto ai le tūlaga ua iai galuega fa'atino a le matagaluega e faatusatusa i manulauti e 5 ua fa'ataatitia mai i totonu o le Education Sector Plan 2013-2018.

Sini 1: Faaleleia atili le tūlaga lelei o Aoaoga i laasaga uma

O le Sini 1, e 5 le aofa'i o Taunu'uga oloo faataoto ai. O nei taunuuga e faamoemoe le ausiaina i le faatinoina o matāfaioi a Vaega taitasi e 13 a le Matāgaluega.

Tulaga Ausia o Taunu'uga o le Sini 1:

Taunu'uga 1: Si'itia le tomai o fānau a'oga i soo se itu (faaleagaga, soifuaga, faaletino, faaleaganuu ma le fa'alea'oa'oga)	
Galuega faatino:	Fa'amālosia le lagolagosua ina ia siitia le faalauiloaina ma le faatinoina o Matā'upu a'oa'oina
	Fa'amālosia le lelei atoatoa o fumataga ma taimi faatulagaina e tapena ai ripoti

1.1 Lagolagosua i Matā'upu A'oa'oina ma le Tapenaina o Alagaoa mo Ā'oga

O le faai'uga o le tausaga faaletupe lenei, e 347⁷ alagaoa sa tapenaina, lauliliu, lomina ma tufatufaina i Ā'oga Amata, Ā'oga Tulaga lua ma Ā'oga mauualuluga. O nei alagā'oa e aofia ai ma tusi a'oga e fesoasoani i faia'oga oloo a'oa'oina fānau e iai aafiaga tumau o le soifua i totonu o potuaoga, ma o nei tusi a'oga sa tufatufaina i aso sa faatautaia ai a'oa'oga mo faia'oga i le masina o Aperila 2019.

E 56 (44%) Ā'oga Amata sa asia ma ave iai le lagolagosua e ala ialagā'oa ma tusi a'oga e faaaogāina i totonu ma fafo o potua'oga. Sa tufatufaina ai tusi o Matā'upu a'oa'oina mo Ā'oga Amata faapea tusi Taiala mo faia'oga ao fa'agāsolo a'oa'oga mo faia'oga i le masina o Aperila 2019. O faia'oga o Ā'oga Amata uma o Savaii ma Upolu sa a'otauina i le faaaogaina o nei tusi taiala. Mo le silafia e silia ma le 80% o faia'oga o Ā'oga Amata sa auai i nei a'oa'oga. O nisi o a'oa'oga faatatau i nei lava tusi taiala o le'ā fuafuaina mo le isi foi tausaga faaletupe oloo lumanai.

E faapena foi i le vāega o Ā'oga tūlaga lua ma Ā'oga mauualuluga, sa auai foi i a'oa'oga e pei ona tapenaina e le Vaega e Tapu'eina o Tomai ma Agavaa o Faia'oga (TDAD), ma o se avanoa taua tele ua maua ai avanoa o

⁷ Ā'oga amata-29, Ā'oga Sauoo-103, Tulaga lua-98, Kolisi-110, Faitautusi & Numera-7

faiā'oga e toe faapupula le faaaogaina o matā'upu a'oa'oina. O nisi la nei o a'oa'oga sa tapenaina e le Vaega o Matā'upu A'oa'oina ma Tusi Ā'oga :

- Vasega 1,2 & 3: Faitautusi ma le Numera
- Vasega 4,5 & 6: Toe lauliliuina o matā'upu a'oa'oina, faaaogaina o le itu faatekonolosi, faaaogaina o upu ma le fesootaiga o ālāfua i fuataga
- Vasega 7&8: Toe lauliliuina o matā'upu a'oa'oina, tomai fa'afaiā'oga, faaaogaina o upu, ma le fesootaiga o ālāfua i fuataga

O asiasiga masani e pei ona galulue iai le vāega o matā'upu a'oa'oina, o le fa'amālosia lea o tomai i le tusitusi, faitau, faaogaina o ata (vee-diagram) ma e tusa ma le 60 le aofa'i o a'oga tūlaga lua i Savaii ma Upolu sa mafai ona ausia. O nei a'oga sa maua foi a latou alaga'oa e fesoasoani i le 'au'aunaga fa'afaiā'oga.

Sa faaaogaina le taimi o a'oa'oga mo faiā'oga e pei ona faatautaia i le masina o Aperila 2019 e toe faapupula ai i nai faiā'oga o a'oga maua luga le faaaogaina o matā'upu a'oa'oina, galuega faatino faapea fuataga. O sui (Curriculum officers) o le Matāgaluega oloo gafa ma matā'upu o le Faaperetania, FTT, History & Geography, Agricultural Science, Health & PE, Matematika ma le Visual Art sa ta'ita'ia nei a'oa'oga.

O le vāega e gafa ma a'oga maua luga sa mafai ona āsia Kolisi e 21 (90%) i le nei tausaga faaletupe. Oloo ave foi le lagolagosua a le Matāgaluega i le Kolisi o Vaimauga e ala lea i le faaaogaina o se tasi o sui o le Matāgaluega e tauaveina le Agricultural Science ona o le leai o se faiā'oga e a'oa'oina lea foi matā'upu.

Oloo faaauau pea polokalame a le Faletusi aua le faaleleia o le faitau tusi a le fānau oloo autova'a atu i le Faletusi:

1. Pe tusa ma le 49 le aofa'i o fānau a'oga latou te faaaogaina le Faletusi i vaiaso taitasi e ala i polokalame faitautusi sa faatinoina i le nei tausaga faaletupe.
2. O tusi oloo faaaogaina e fānau mai le Potu a le Pasefika (Pacific Room) pe tusa i le 154 tusi e faaaogaina i le masina. O nei tusi e faaaogā mo su'esu'ega, o fuataga o matā'upu History & Gagana Samoa (Vasega 12 & 13)
3. Polokalame ua taua o le American Corner:
 - Polokalame Turn a Life – faatinoina mo fānau oloo faatau oloa solo i le taulaga ma ua faamauina le siitia pea o le aofa'i o fānau e auai ai, pe tusa ma le 134 tamaiti i le masina
 - Samoa Gridiron – Polokalame mo fānau i Kolisi mo matā'upu o le Faaperetani, Matematika male American Football, ma pe tusa ma le 104 tamaiti e auai i masina taitasi.

O le iloiloga o le Faava'a mo Matā'upu Aoaoina (NCF) sa faalauiloa i le fonotaga ale Pulega i le Aso 5 o Iuni, 2019. Ole nei Faava'a oloo faataoto mai ai faiga faavae e limataitaina ai le a'oa'oina o fānau ina ia siitia tomai ma agavaa i le poto salalau, soifuaga, faaleaganuu faapea le tele o agavaa e faalauteleina ai pea lo latou ola a'oa'oina i le soifuaga oloo soifua ai. O le faamāe'aina o le nei galuega o lea talia i se faai'uga mai le Pulega. O le Lomiga muamua (draft) o le Faiga Faavae o le Faitautusi (Literacy Policy) ua mae'a tapena ma o le a fesoasoani tele e limataitaina le faaleleia atili o le faitau tusi i le Gagana Samoa ma le Faaperetania. O le poloketi ua ta'ua o le Va'a Based Environmental Education Campaign, sa faaautu ile faatāuaina ole si'osi'omaga ma ia siitia le malu puipua o puna'oa faalenatura a Samoa. O faiaoga ma fanau a'oga o le tausaga 7 mai aoga ole itumalo o Aleipata ma le Aiga i le Tai sa filifilia ma auai i le nei polokalame auā le siitia ole faitautusi. O sui ole CDMD sa feagai ma le faatinoina o nei polokalame.

E silia ma le 300 fanau a'oga sa auai i polokalame ole Faitautusi ma le Numera e pei ona faatautaia i le nofoaga ole Matāgaluega i le Aso 17 – 18 o Setema, 2018. O nisi o sui ole CDMD sa gata ma nisi o polokalame

i le masina o Aukuso ma Setema, 2018, ma o nei polokalame e aofia ai le SBC TV 1 – Battle of the Minds, lea sa tauva ai kolisi e 6 (3 Kolisi a le Malo, 2 Kolisi Tuma’oti, 1 Kolisi a Ekalesia).

O suiga nei ma le anoanoa’i o galuega faatino sa feagai male Matāgaluega i le nei tausaga faaletupe, o le naunautaiga ia lelei atoatoa le a’oa’oina o matā’upu i totonu o a’oga ma ia siitia maua luga taunuuga o a’oa’oga a le fānau (faaleagaga, soifuaga, faaletino, faaleaganuu male atamai fa’alea’oa’oga).

1.2 Tulaga Lelei o Fuataga ma Ripoti

Oloo faatinoina e le Matāgaluega polokalame eseese tauala atu i le Vaega o Fuataga ma Su’ega ina ia lelei atoatoa le faagasologa o fuataga faapea le lelei ma vave ona tapenaina o ripoti o suega i taimi ua faatulagaina.

E tusa ai ma le faiga ua iai nei (outcomes based education system), o ripoti o fuataga o lea aga’i tonu i taunuuga o a’oa’oga a le tamaitiiti a’oga. O le tausaga 2017 sa amata ai ona faatinoina suega mai Vasega 1,2,3,4,5) ma ua pasiaina nei e le Matāgaluega le sui o le Su’ega a Tausaga 2,4,6 mai le SPELL 1 & 2 i le SPELL Tausaga 2, SPELL Tausaga 4 male SPELL Tausaga 6. O nei fesuiaiga sa faia ina ua maua mai le faai’uga o suega o le tausaga 2017. Ua mae’a foi ona faata’ita’i le Su’ega o le SPECA mo matā’upu uma e 7 (Health and PE, Visual Arts, Samoan, English, Mathematics, Science ma le Social Studies). O nei suiga foi sa amata faaaogaina suega o le tausaga 2018.

O le sailia o ni sui e agavaa i le tapenaina o suega aoao mo Ā’oga maua luga o le nei tausaga sa tūlaga lelei lona faagasologa. O se faaitaiga, o matā’upu uma e 17 ua tofu lava male examiner ma ua mautinoa foi le tele o le silafia i matā’upu oloo gafa male sui. O le masina o Me 2019 na mae’a filifilia ai i latou uma o lea tapenaina pepa suega o le SSC ma le SSLC.

Oloo faaauau pea galuega a le Vaega o Fuataga ma Su’ega i le sailia o i latou e feagai ma fuataga mo suega o le SSC ma le SSLC. Talu ona amata mai le faiga ua iai nei (Outcomes Based Assessment) e ono matā’upu ua mafai ona faatino ai lea tūlaga ma oloo fesoasoani tele i le tapenaina o fuataga. Oloo faaauau pea le pūleaina male tulituliloa o fuataga ma sa amatalia mai lea galuega i le masina o Me 2019.

Sa mafai ona ausia taimi sa faatulagaina aua le faalauiiloa aloa’ia o faai’uga o suega o le SPECA male SPELL a a’oga uma. O faai’uga nei o suega e aofia ai faava’a o iuga o suega a tamaiti (ISAM), lisi a a’oga taitasi, ālāfua ma o latou faamatalaga. O nei ripoti e faailoa atu ai i faia’oga faamaumauga ma vāega e ao ona tapena iai mo le faaleleia i le āga’i i luma. E aogā foi mo mātua auā lo latou nofo silafia i ni auala e fesoasoani ai i a latou fānau. Ae le gata i lea o lea fesoasoani tele ia ripoti i le Matāgaluega ina ia toe tagatagai totoa i le itu o Matā’upu A’oa’oina faapea fuataga.

Taunu’uga 2: Si’itia tomai ma faatinoga a faia’oga i vāega uma (silafia, faatinoga, malosiaga)	
Galuega faatino:	Ūna’ia malosi le faatinoina o polokalame fa’alea’oa’oga ina ia siitia ‘au’aunaga faafaia’oga i laasaga uma
	Si’itia le faatinoga a faia’oga i laasaga uma

1.3 Polokalame mo le siitia o Tomai o faia’oga

O le TDAD oloo galulue soosootauau ma le CDMD ma le AED i le fuafuaina ma le tapenaina o polokalame fa’alea’oa’oga mo faia’oga ina ia siitia pea lo latou tomai aua le ‘au’aunaga fa’afaia’oga i soo se vāega. O nei

a'oa'oga ua vaevaeina i a'oa'oga e faia lava i totonu o a'oga taitasi, a'oa'oga faaitumalo ma a'oa'oga aoao e pei ona aofia uma ai a'oga uma o le atunuu.

1.3.1 Aoaoga i totonu o Ā'oga

E 48 a'oga tūlaga lua ma le 23 a'oga maualuluga sa faataoto e faatino ai polokalame fa'alea'oa'oga i le nei tausaga faaletupe. 100% o a'oga tūlaga lua sa ausia peitai e 19 (83%) a'oga maualuluga sa mafai ona ausia. Talu ai ona o tapenaga mo Ta'aloga a le Pasefika e pei ona talimalo ai Samoa, sa le mafai ai e a'oga nei (Faleata, Vaimauga, Avele ma le Kolisi o Samoa) ona faataunuu a latou a'oa'oga. Sa talosagaina e nei a'oga le Matāgaluega ina ia toe tolopo a latou a'oa'oga mo le masina o Aukuso 2019.

O le tapenaina o a'oa'oga nei e gafa lava ma le a'oga ia, fuafua i manaoga oloo fia faaleleia. O vāega sa mafai ona talanoaina o le tūlaga i faiga faavae, o faai'uga o su'ega, tomai faatekonolosi, ma le tele o isi vāega. E iai nisi o a'oa'oga sa faatinoina e le vāega a le CDMD ma sa faaleo a latou fautuaga i vāega e ao ona faaleleia i le faatinoga poo le a'oa'oina o lesona. O se tasi o faalauiloa sa faatino e le Vaega e Tapu'eina o Tomai ma Agavaa o Faiā'oga (TDAD) o le faapupula atili lea o le Faavaa mo le Atina'e o Faiā'oga 2018 faapea le Faiga Faavae mo le Atina'e o Faiā'oga 2018. O nei faavaa ma faiga faavae sa amata faaaogaina i le masina o Fepuari 2019.

O se tasi o fa'afitāuli sa alia'e i le faatinoina o a'oa'oga mo faiā'oga o Ā'oga maualuluga, o le lē mafai lea e nisi faiā'oga ona faailoa mai a latou metotia ma agavaa oloo faaaogā mo a'oa'oga. Ole tele o a latou faasoa e patino lava i a latou matā'upu oloo a'oa'oina, peitai ua fai ma ala e tanumia ai le fia sailiili o nisi faiā'oga mo ni agavaa fou. Sa fautuaina e le Vaega e Tapu'eina o Tomai ma Agavaa o Faiā'oga (TDAD) ina ia faatino i vāega eseese (departments) ma ia faalautele le a'oa'oga ina ia mafai ona faasoa ma faaali uma manatu o soo se sui oloo auai. E le gata i lea, ae ia āga'i sao le a'oa'oga i moomiaga oloo faatu mai e le puleaoga mo le talanoaina.

Talosagaina e nai puleaoga le vāega a le TDAD ina ia mafai ona tapena se faataotoga ma le faatinoina o a'oa'oga. O nei a'oa'oga o le a faataunuuina i le Kuata 3 o le tausaga faaletupe 2019/20

1.3.2 Polokalame Faalea'oa'oga Aoao

Puleaoga

O a'oa'oga nei sa faatautaia mo puleaoga⁸ uma, o sui o Komiti o a'oga, au mautofi (PoRs) ina ia manino ma malamalama i le Taiala mo Tagata Faigaluega a le Mālō faapea le Fesoasoani Tautupe a le Mālō (OGG). O le faamoemoe o le faalauiloaina o le OGG, ia manino ma malamalama puleaoga i le puleaina o nei alagatupe faapea le faasoasoina lelei o le tupe e tusa ai ma ona taiala. O le faamanoina o le Taiala mo tagata faigaluega, ia nofo silafia e puleaoga aiaiga ma taiala e limataitaina ai le faatinoina o galuega. Sa galulue faatasi le TDAD, Auaunaga Lautele ma le SOD i le tapenaina o le nei faamoemoe mo Upolu ma Savaii.

⁸ Ā'oga tūlaga lua – 144/144

Ā'oga maualuluga – 23/23

Faiā'oga

O a'oa'oga uma mo faiā'oga o a'oga tūlaga lua ma a'oga maualuluga sa faataunuuina ia Aperila 2019. O matā'upu mo faiā'oga o a'oga tūlaga lua e iai le Saienisi, Matematika, Faaleoga (phonics), Decoding mo Ā'oga Amata, faaaogaina o tekonoosi i a'oga tūlaga lua, siitia o le faaaogaina o le Utugagana (Dictionary) faapea tomai fa'afaiā'oga i se tūlaga maualuga. Ole 93% (981/1054) o faiā'oga tūlaga lua ma le 48% (291/606) o faiā'oga o a'oga maualuluga sa auai i ia a'oa'oga, ma sa aofia ai uma Upolu ma Savaii. Ao lei faataunuuina nei a'oa'oga, sa faatautaia foi a'oa'oga i itumalo taitasi, ma o le mafuaaga o lea faiga ia faaitiitia ai le aofa'i o faiā'oga e auai i a'oa'oga taitasi.

O nei a'oa'oga sa tapenaina e sui o le Matāgaluega mai le Vāega o Fuatagama Su'ega(AED), Faamatalaga ma Fesoota'iga Faatekonolosi ma Faasalalauga

(ICT), Matā'upu A'oa'oina, ma le Tusiaina o Tusi Ā'oga

(CDMD) ma le Vaega o auaunaga Lautele (CSD). Sa aumai foi le lagolago ale Iunivesite Aoao o Samoa e ala i le faatinoina o a'oa'oga mo faiā'oga o a'oga maualuluga i matā'upu o le Physics, Chemistry, Geography, History, HPE, Accounting ma le Maths.

O nisi o tūlaga maoa'e sa molimauina i lea aso o le faasoaina lea o tomai eseese o faiā'oga i le itu o faaleoga (phonics) ma le faaaogaina o faatekonolosi i totonu o potuaoga. Sa faaalua foi e faiā'oga le sili atu o le faatinoina o a'oa'oga i itumalo nai lo le tau malaga mamao mai i le ofisa tūtotonu. O lo latou talitonuga, e sili atu le faatinoina o a'oa'oga i kulupu toaititi, e mafai ai ona faasoia uma o latou manatu i sui oloo faatautaia a'oa'oga.

Sa talosagaina e faiā'oga le moomia tele o nisi a'oa'oga faaaopoopo i le itu tau faamaumauga ma fesootaiga faatekonolosi faatasi ai ma ni alagaoa e faaaoga i le faatinoina o a'oa'oga. Oloo galulue nei le TDAD ma le ICT i le tapenaina o ata (taining videos) ma tuu i luga o le upega tafailagi (website) ina ia maua uma e faiā'oga avanoa tutusa mo le faaaogaina i soo se a'oa'oga.

O le Aso 14 – 17 o Aukuso, 2018 sa faataunuuina ai a'oa'oga mo faiā'oga o Vasega 4,5,6 & 8 i le motu i Savaii ma o itumalo nei sa mafai ona auai (Palauli, Savaii Sisifo, Faasaleleaga 1 ma le Itu o Tane 2).

E sili atu ma le 300 fānau a'oga sa auai i le polokalame mo le Faitau tusi ma le Numera sa faatinoina i le Ofisa Tūtotonu mai le Aso 17 – 18 o Setema 2018. O nisi o polokalame mo matā'upu a'oa'oina sa faatinoina i le masina o Aukuso – Setema, e aofia ai le SBC TV1 – Battle of the Minds 2018, ma e 6 le aofa'i o Kolisi maualuluga sa auai (3 Kolisi ale Mālō, 2 Kolisi Tumaoti, 1 Kolisi Ekalesia)

1.4 Lauliliuina o Faatinoga a Faia'oga ma Tapulaa Moomia

O le QAPA o se system oloo faaaogaina mo le lauliliuina o faatinoga ma tapulaa moomia mo faiā'oga uma e aofia ai ma Puleaoga ma soo se faiā'oga. Oloo faaauauina pea le galuega toe iloilo ma le lauliliu a le Vaega e Mata'itūina, Lauliliuina ma le Iloiloina o Galuega a Faiā'oga(MERD).

O le lauliliuina o faatinoga a Puleaoga e fua āga'i i o latou tomai ma agavaa faaleta'ita'i (leadership) faapea malosiaga e pei ona faataoto i Tapulaa Moomia mo faiā'oga, Tapulaa Moomia mo Ā'oga (MSS) ma Tapulaa Faatulagaina faaletausaga.

- Pulea'oga o Ā'oga Tulaga lua – 89 sa iloiloaina
- Sui Pulea'oga o Ā'oga Tulaga lua – 8 sa iloiloaina
- Pulea'oga Ā'oga Mauualuluga – 13 sa iloiloaina
- Sui Pulea'oga Ā'oga Mauualuluga – 4 sa iloiloaina

E 229 le aofa'i o faiā'oga o a'oga tūlaga lua sa iloiloaina i le tausaga faaletupe lenei (43 alii / 186 tamaitai). Mai le 43 o alii sa iloiloaina, e 35% na ausia tapulaa. Mo tamaitai faiā'oga, e 52% o le 186 sa ausia tapulaa.

Mo faiā'oga o a'oga mauualuluga, e 166 i latou sa iloiloaina. E 86% o le 56 o alii faiā'oga na ausia tapulaa moomia mo faiā'oga, ma e 2% o faiā'oga mai le 86% o alii faiā'oga sa tūlaga mauualuga a latou iloiloaga. O se tasi foi lea o matatia mauualuga ua ausia e faiā'oga mo lenei tausaga faaletupe. Mo faiā'oga tamaitai o a'oga mauualuluga, e 91% sa mafai ona ausia tapulaa.

O se tasi o vāega oloo galulue ai le MERD o le toe lauliliuina lea o faatinoga a faiā'oga sa faapea ona lē mafai ona ausia tapulaa i le iloiloaga muamua. O faiā'oga foi nei sa tuuina atu i le polokalame ua taua o le ISP (Intervention Support Program) e pei ona i lalo o le pulega ale TDAD. E 32% mai le 22 faiā'oga alii sa toe iloilo a latou faatinoga ua ausia tapulaa moomia, ae 51% o faiā'oga tamaitai e 125 na mafai ona ausia tapulaa.

O le faatuina o le Komiti Faafoe a Faiā'oga (Teachers Council) o se tasi o matātī'a ua ausia e le Matāgaluega i le nei tausaga. E 2 fonotaga sa mafai ona faatinoina faatasi ai ma polokalame faalauiloa mo Upolu (1) ma Savaii (2). O nei polokalame sa āga'i tonu i le faamalamalamaina o le faatinoina o tusi talosaga ma lona faagaioina, faapea le resitalaina o faiā'oga ma ona tupe totogi (fees).

O se tasi o matātī'a na ausia e le Matāgaluega e ala lea i le faamanatuina o le Aso Faapitoa mo Faiā'oga 2018. O se uluai tauvaga foi lea ua mafai ona tapenaina ele Matāgaluega ma a'oga uma e faalauiloa ma fa'atūa ai le amanaia o 'au'aunaga fa'afaiā'oga. O le aso 5 o Oketopa 2018 sa faatautaia ai lea polokalame, ma sa molimauina i upega tafailagi ma luga o televise le matagofie o le faamanatuina o le tāua o faiā'oga.

Taunu'uga 3: Lelei le pūleaina o a'oga ma ia siitia tūlaga i le taitaiga

Taunu'uga 4: Sī'itia le galulue faapā'aga a a'oga, mātua ma afioaga

Galuega faatino:	Fa'amālosia le pūleaina lelei o a'oga
------------------	---------------------------------------

1.5 Auaunaga mo le Faaleleia o Ā'oga ma le Galulue faapā'aga ma Afio'aga

O 'au'aunaga a le Vaega oloo Faafoeina Ā'oga (SOD) e lagolagosua lea i a'oga ina ia mautinoa le pūleaina lelei o a'oga, ma ia galulue soosootauau a'oga ma afio'aga i le faafoeina o a'oga.

Sa faaauau pea ona galulue le Vaega o Faafoega o A'oga (SOD) ma le lagolago a asiasiaoga i le mata'itūina lea o a'oga poo usitaia taiala ma ālāfua e pei ona faataoto mai i Teuteuga o le Tulafono o Ā'oga 2019. Ua molimauina le siitia o le tūlaga ua ausia e a'oga e ala i taunuuga ua ausia o Tapulaa Moomia mo Ā'oga (MSS). O faamaumaga nei mo a'oga tūlaga lua ma a'oga mauualuluga:

- 82% o a'oga tūlaga lua ua mafai ona ausia tapulaa moomia mo a'oga. 3% ausia uma tapulaa, 60% na ausia le tele o tapulaa, 19% na ausia nisi o tapulaa, 4% mauualo tapulaa na ausia ma le 14% o a'oga e lei tuuina mai a latou iloiloaga

- 91% o a’oga maualuluga na ausia tapulaa moomia mo a’oga. 4% na ausia uma tapulaa, 70% na ausia le tele o tapulaa, 17% na ausia nisi o tapulaa, ma le 2 kolisi e le’i tuuina mai a latou iloiloa.

Tapenaga mo Ta’aloga Lona 16 a le Pasefika

O se tasi nei o polokalame ua ta’ua o le Adopt a Country, sa faatinoina e le Matāgaluega mo a’oga aua le faataliga o atunuu o le Pasefika ia e Malaga mai i Ta’aloga. O le faamoemoe autu o le nei polokalame, ia tapenapena fānau a’oga, o faia’oga uma faatasi ai male lagolagosua a komiti o a’oga, afio’aga ma mātua ina ia faamatagofie le siosiomaga o a’oga aua le faamanatuina o le talimalo ai o Samoa i Ta’aloga a le Pasefika. Sa filifilia aganu’u a atunuu eseese o le Pasefika ina ia tapena iai a’oga ta’itasi, o le faamoemoe ia mafai ona faatino ma fa’atāua e Samoa aganu’u a atunuu eseese o le Pasefika e pei ona malaga mai i Ta’aloga. O nei tapenaga uma, e fesootai uma i Tapulaa Moomia mo A’oga (MSS) faapea matā’upu a’oa’oina o matā’upu taitasi (English, Social Studies, Geography, History, Design Textile & Technology, Visual Art and Music). Oloo mafai foi ona o faatasi ma polokalame sa faataoto e le Matāgaluega e ala i le faatauina o le Faitautusi, Numera, Saienisi, Aso Faapitoa mo le Gagana Faaperetania ma Aso o Aganu’u. Ole nei la polokalame (Adopt a Country) sa vaeveaina i ni vāega e tolu (3):

a) A’oga e matagofie lona siosiomaga ma ia maua le sini o Ta’aloga a le Pasefika 2019

- Togālā’au e faailoa mai ai le matagofie o Samoa ma laga taligamalo
- la atagia mai i le siosiomaga le faatāuina o le vaaia ma le malupuipua o le siosiomaga lanu meamata

e) Faamalosiāu ma le faapisapisao mo Ta’aloga o le Pasefika 2019

- la lelei ma matagofie le fa’amālosi’au ma ia maua le sini o Ta’aloga
- la manino ma fa’atāua le aganu’u a le atunuu oloo faaaogaina e le a’oga e ala i a latou gagana, measina ma le aganu’u

i) Ata tusi/faalauiloa ma meataulima e momoli mai ai le feau tāua mo Ta’aloga a le Pasefika 2019

- la faaaoga e a’oga pepa ma le tele o meafaitino (objects/items) mai le siosiomaga e tusi pe faufau ai ni ata poo ni meafaitino e atagia mai ai le aganu’u o taligamalo o ta’aloga.

O le faafoeina o le nei polokalame, e 24 atunuu eseese o le Pasefika e aofia ai ma Samoa sa faaaogaina mo a’oga tūlaga lua ma a’oga maualuluga e 210 a le Mālō, Ekalesia ma Tumaoti. O tapenaga uma o le nei faamoemoe sa lafo uma i afioga i Pulea’oga ma faia’oga, i le taitaiga a asiasiaoga o itumalo taitasi. O le fuafuaina o le nei polokalame sa amatalia mai le masina o Setema 2018 – Fepuari 2019.

O malaga asiasi aua le mata’itūina o tapenaga o le nei polokalame sa amatalia mai ia Me – Iuni 2019. Ao fa’agāsolo nei asiasiga, sa filifilia ai le aofa’i e 1300 fānau a’oga mai le 22 a’oga tūlaga lua ma le 2 Kolisi e fai ma sui e tapenaina le usuina o vii o fua o atunuu taitasi. O le vāega a le TDAD sa gafa ma le tuufaatasia o lea faamoemoe. O nei a’oga e 24 sa usuina vii o atunuu ma faatino siva faaleaganuu a atunuu taitasi.

Taunuuga 5: Ia siitia le faaaogaina o faamaumauga ma fesootaiga faatekonolosi mo a'oa'oga	
Galuega faatino:	Fa'amālosia le faaaogaina o auala ma alagaoa faatekonolosi ina ia siitia a'oa'oga

Faamatuina atu o le Pulega o A'oga i Nu'u ma Afio'aga

O le auai o sui o komiti o a'oga ma afio'aga i le faafoeina o a'oga, na faato'a mafai ona aloa'ia ma amana'ia i le amataga o le tausaga e 2002, ma o se taunuuga lelei lea o se Polokalame toe Faamalosi(ISP) e pei ona sa faatinoina e le Matagaluega mai le masina o Me 1999 – Novema 2004⁹. Ua mae'a foi la ona sainia le maliēga i le va o komiti a a'oga ma le mālō i taunu'uga ma faanaunauga e tatau ona ausia a'o faagasolo Polokalame toe Faamalosi (ISP). O le faatinoina o nei maliēga o le a mata'itūina i lalo ole iloiloga o Tapula'a Moomia mo A'oga i tausaga ta'itasi.

E tele ni suiga sa toe fetuutuuna'i i totonu ole faafoega o a'oga talu ona faavaeina lenei faiga ole auai lea o komiti o a'oga i le faafoega ma le puleaina o a'oga.

A'o lei faamatu'uina atu le puleaina o a'oga i Nu'u ma Afio'aga	Ina ua mae'a ona faamatu'u atu le puleaina o a'oga i Nu'u ma Afio'aga
Leai ni faamaumauga o ni matafaioi tusitusia mo komiti o a'oga – lē tutusa ma lē talafeagai faai'uga fai, leai se lagolago poo se galuega fesoasoani i itu oloo moomia le faaleleia	Mae'a faata'oto maliega a a'oga ile va o komiti o a'oga ma le malo ile faafoega ma le puleaina o a'oga. O komiti o a'oga ua mae'a sainia le taitolu o tausaga o a latou nofoaiga.
E lei mafai ona faamatu'u atu ni faamatalaga e uiga ile atina'eina o aoga ile pulega a alii ma faipule o afioaga – leai se faamaumauga sa tapenaina mo le pulega a alii ma faipule o afioaga.	Ua mafai nei ona logoina ma faailoa i pulega a alii ma faipule o afioaga atina'e ua faatinoina mo a'oga. Tapenaina e komiti o a'oga ripoti ma faamatalaga aua le tuuina atu mo le nofo silafia e afioaga, ma o se tasi lea o matafaioi tauave a le komiti o a'oga

⁹ UNESCO, (2007). Education for All mid-decade assessment report; Samoa 2007. Retrieved from <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000221800> on 17 December 2019.

A’o lei faamatu’uina atu le puleaina o a’oga i Nuū ma Afio’aga	Ina ua mae’a ona faamatuū atu le puleaina o a’oga i Nuū ma Afio’aga
E na’o le aoina o pilia’oga o fanau a’oga sa mafai ona auai komiti o a’oga – sa itiiti lava se avanoa e auai komiti i soo se polokalame faaleaoaoga	Ua mafai nei ona auai komiti ile faainoina o poloketi, tapenaina male faatinoina o fuafuaga faaletausaga a a’oga, filifilia o sui o matua ma tupulaga talavou oloo iai le tomā ma agavaa e fesoasoani ai i faiaoga ile itu tau ile faitau tusi, pulega i totonu o potua’oga, aso mo aganuu, aso o taaloga, tauvaga lauga, Polokalame ole Faitautusi, Numera ma le Saienisi, polokalame faalesoifua maloloina, ma le tele o is polokalame. Ua mafai foi ona agavaa komiti ile faafoega ma le puleaina o fesoasoani tupe a le malo mo a’oga ina ia mafai ona ausia Tapulaa Moomia mo A’oga, faafouina o alaga’oa, faapea le faaleleia atili o polokalame faaleaoaoga.
Lēlava le malosia e faamalosia ai le tulafono mo aoga – o le tele o fanau ua tatau ona auai mo aoga e leo mafai ona faaulufale i a’oga, ma ua fai ma ala e tuai ai ona amatalia aoga a fanau	Ua mafai nei ona galulue faatasi komiti o a’oga, tauala atu ile pulega a alii ma faipule o afioaga e faalauiloa ma ūna’ia malosi matua ina ia tuuina atu fanau i a’oga
O le faafoega ma le puleaina o a’oga sa i lalo ole faamalumaluga ma le taitaiga a puleaoga – lēlava le lagolagosua mai i pulega a nuu m afioaga	O le puleaina ma le faafoega o a’oga ua mafai nei ona galulue soosootau ai komiti o a’oga ma puleaoga. O komiti o a’oga ua galulue nei i le faataunuuina ma le unaia o galuega faatino mo le ausiaina o Tapulaa Moomia mo A’oga.
O komiti o a’oga sa na’o alii (o nisi e sili atu ma le 75 tausaga ole soifua) – sa lei mafai ona agava’a tutusa ituaiga (alii ma tamaitai) ile filifiliga, ma o se itu sa faigata ai ona faamaumau faaiuga fai faapea ripoti	Ua mafai nei ona auai sui tamaitai i totonu ole filifiliga o komiti o a’oga. O sui ua iai le agavaa ma le tomā o afioaga ua filifilia nei e fai ma sui o komiti o a’oga.

Siata 13: O suiga ina ua mae’a ona faamatuū atu le pulega ma le faafoega o a’oga i nuu ma afioaga

Sa galulue faatasi le Matāgaluega ma ana pa’aga masani i le faatinoina o ana galuega faataotooto aua le faaleleia ma le siitia o taunuuga o a’oa’oga a le fanau. O faanaunauga a le Matāgaluega ina ia aoga ma tino mai se aim o fanau e alai a latou a’oa’oga, sa faatinoina i soo se itu, e ala lea i le toe tapueina o tomā ma agavaa o faiaoga, o mataupu aoina, faaleleia alaga’oa mo aoga, o tulaga tau i alaga’oa e faatino ai galuega faaleaoaoga, o alaga’oa tau tupe, o fuataga, pūlega, faapea le lagolagosua faifaiepea a le pūlega a alii ma faipule o afio’aga taitasi.

1.6 Faamaumauga ma Feso’ota’iga Faatekonolosi

O le Vāega o Faamaumauga, Fesootaiga Faatekonolosi ma Faasalalauga oloo gafa ma ‘au’aunaga faatekonolosi ina ia siitia ma faatūmauina le lelei o a’oa’oga.

O faalauiloa e ala i le faaaogaina o masini faatekonolosi (raspberry device) sa faia i le faai’uga o le tausaga 2018, ma sa faamauina le aofa’i e 1500 o masini nei (tablets) sa tufatufaina mo a’oga tūlaga lua e 75 ae 35 masini (raspberry devices) sa faasoa mo a’oga tūlaga lua e 75. O le tausaga foi lenei sa galulue ai TA’s i le sailiiliga o ni itu lelei ua mafai ona siitia le faitautusi ma le numera e ala i le faaaogaina o tūlaga faatekonolosi, ma oloo talia le ripoti. O taunuuga na mafai ona faailoa mai lenei sailiiliga faatasi ai ma fautuaga o lea fesoasoani i le ūna’ia malosi o le faaaogaina o alagaoa faatekonolosi mo le siitia o a’oa’oga.

E 140 faiā’oga sa aotauina i le faaaogaina o alagaoa i luga o masini (tablets) i taimi o a’oa’oga. Sa a’oa’oina foi i le faaaogaina o le Aptus aua le ūna’ia malosi o le faitautusi. O le a galulue le TDAD ma le ICT e toe āsia i le Kuata 3 o le tausaga faaletupe fou le faaaogaina o nei masini poo tūlaga lelei ma ia a’oga lo latou faaaogaina i totonu o a’oga.

O nisi o taumafaiga sa galulue iai le Matāgaluega o le tapenaina lea o ni talanoaga i luga o upega tafailagi (video conferencing) e faaaogaina lea mo lesona a fānau a’oga, faapea a’oa’oga a faiā’oga. E moomia foi le lelei o meafaigaluega ma alagaoa aua le faaaogaina o nei foi auala faatekonolosi. O le taimi nei ua mǎe’a ona faatauina nei masini faatekonolosi, ao lona faapipiina i totonu o faleaoga o lea faatinoina i le tausaga faaletupe fou. Oloo faaauau pea le moomiaga e a’oga o alagaoa (media resources) ina ia siitia le a’oa’oina o fānau. O nei alagaoa oloo faalauiloa i luga o le televise i le Polokalame ua faaigoaina o le Laoso o Aoaoga. O le nei polokalame e amata mai i le Aso Gafua i aso Tofi o vaiaso taitasi i le itula e 9 i le taeao.

O se tasi o galuega e pei ona faataoto i fuaufaga a le Matāgaluega o le faia lea o se sailiiliga i le faaaogaina o faamaumauga ma fesootaiga faatekonolosi i totonu o a’oga maua luga. Ole nei sailiiliga, o le a aoina mai ai faamaumauga talafeagai ina ia atagia mai ai le a’oga ma le siitia o a’oa’oga i le faaaogaina o nei faatekonolosi (ICT). Ole aoina o nei faamaumauga sa faaaogaina le upega tafailagi poo le initaneti ma oloo galulue le Vaega o Faamatalaga ma Fesoota’iga Faatekonolosi ma Faasalalauga (ICT) i le tuufaatasia o le ripoti.

O le iloiloga o le Taiala mo Fesootaiga a le Matāgaluega (Communication Strategy) oloo fa’agāsolo i le taimi nei, ma e tusa ma le 95% o le galuega ua mǎe’a faatinoina. Ua mǎe’a ona folasia i luma o le Pulega lea galuega mo ni fautuaga. O le Fuafuaga mo Faamaumauga ma Fesootaiga Faatekonolosi (ICT Master Plan) ma le ICT Infrastructure Audit ua amata fa’agāsolo foi peitai o le a fa’amǎe’aina i le tausaga faaletupe fou.

O le masina o Me 2019, sa auai atu ai sui o le vaega a le ICT i le Matāgaluega o a’oga a Fiti aua le taumafaiga o se system (FEMIS) mo faamaumauga a le Matāgaluega. O le taimi nei ua mǎe’a tapena pepa o galuega (TOR) mo sui o le ICT mai Fiti e fesoasoani i le Matāgaluega (MESC) i le fausiaina o le nei ‘au’aunaga fou. O le faamoemoe o le nei galuega o le a mǎe’a tapenaina i le tausaga faaletupe fou.

Sini 2: Faaleleia atili le mafai ona auai o tagata uma ma avanoa e auai i Aoaoga i laasaga uma

O le Sini 2, e 5 le ao fa’i o Taunu’uga oloo faataoto ai. O nei taunuuga e faamoemoe le ausiaina i le faatinoina o matāfaioi a Faiā’oga taitasi e 13 a le Matāgaluega.

Tulaga Ausia o Taunu’uga o le Sini 2:

Taunu’uga 1: Si’itia le auai o fānau a’oga i le itu tau taaloga ma faaitiitia fa’afitāuli o le soifua.	
Galuega faatino:	Fa’amālosia le matafaoi a le Vaega o ta’aloga i totonu o a’oa’oga ma ia galulue faapā’aga ma afio’aga faapea fa’alāpotopotoga tau ta’aloga (sports bodies)

2.1 Ta'alogā i totonu o A'oa'oga

O matāfaioi a le Vaega o Ta'alogā i totonu o a'oa'oga o se tasi o vaega taua i le vaitau lenēi mo tupulaga a'oga. E lē na'o le a'oa'oina o itu tau taaloga i totonu o a'oga oloo gafa ma le vaega lenēi, peitai oloo galulue foi ina ia ūna'ia le tūlaga tau taaloga i totonu o fa'alāpotopotoga tau taaloga i totonu o le atunuu faapea foi afio'aga.

Ua faatuputupula'ia pea le numera o taamilosaga a a'oga oloo faatinoina ma o le Matāgaluega lava oloo faatupeina. Talu mai Luni 2019, e 17 taamilosaga a a'oga sa faatupeina ma lagolagoina e le Matāgaluega. I le masina o Me 2019, sa faatautaia ai le taamilosaga taaloga mo fānau e iai a'afiaga tumau o le soifuaga (student with disabilities). E 260 le aofa'i o fānau sa mafai ona aua i ia taaloga.

O le tausaga faaletupe lenēi, e 8 fa'alāpotopotoga tau taaloga sa mafai ona ausia tapula'a ma aiaiga masani o le faatinoina o taaloga ma sa faamatu'u atu ai e le Matāgaluega fesoasoani tau tupe . O nei taamilosaga e aofia ai le Kilikiti, Tenisi (2), Siisii uamea mamafa (2), Volipolo, 7 a Malisi, ma le Lakapi pa'i (touch).

O le polokalame o le Fiafia Sports, e 97 le aofa'i o faia'oga sa mafai ona aotauina ma faamanuiaina i tusipasi i le nei tausaga. O le nei polokalame oloo fesoasoani malosi i le aotauina o faia'oga oloo gafa lea ma le faatautaia o taaloga i totonu o a'oga faapea le a'oa'oina o le fānau i le matā'upu HPE. Sa mafai foi ona tufatufaina atu meata'alo mo a'oga e 25 sa filifilia ma auai i le nei polokalame.

O le toe faaleleia ma le fausiaina o malae taalo a a'oga o se tasi lena o matāfaioi oloo gafa ma le Matāgaluega. O le tausaga faaletupe lenēi, e 2¹⁰ malae ta'alo ua mae'a ona faaleleia ma toe fausia. O nisi o alagatupe sa totoe mai nei galuega sa pasiaina ele Kapeneta le faaagaina o nei alagatupe e tapena ai le fonotaga a Minisita o Ta'alogā a le Pasefika lea sa faataunuuina ao lei amatalia Ta'alogā a le Pasefika.

2.2 Fonotaga a Minisita o Taaloga a Atunuu o le Pasefika

O le fonotaga lenēi sa faataunuuina i le Aso 5 – 6 o Iulai, 2019 ao lei amatalia Ta'alogā a le Pasefika. O le fonotaga lenēi sa galulue ai le Vaega o Ta'alogā ma sui o le Matāgaluega i le tapenaina.

O le fonotaga lona 2 lenēi a Minisita o Ta'alogā a Atunuu o le pasefika, ma o le faamoemoe o le nei fonotaga ia galulue faatasi mālō, o sosaiete faapea fa'alāpotopotoga tau taaloga e atina'e ma ia siitia le tūlaga tau i taaloga i totonu o le

Pasefika. O faaiuga ma manatu sa folasia o le nei fonotaga, sa mai ma fautuaga malosi mo Minisita uma sa auai aua le atina'ega o taaloga i atunumotu o le Pasefika.

2.3 Faataamiloga o le Sulu o Ta'alogā Lona XVI a le Pasefika

O le nei faamoemoe sa amata tatalaina aloa'ia i le Aso 24 o Luni 2019 i le maota tapuai a le Katoliko i Mulivai.

¹⁰ Faleapuna & Laumoli

O le Afioga i le Minisita o Ā’oga , Ta’aloga ma Aganu’u, Hon Loau Solamalemalo Keneti Sio sa ia tutuina aloa’ia le sulu o taaloga ma amata faataamilo loa i motu o Savaii, Manono ma Upolu. E lua vaiaso sa faataamilo ai le sulu ma e tusa ma le 742 le faitau aofa’i o fānau a’oga mai a’oga a le Mālō, a’oga Ekalesia ma a’oga Tuma’oti faapea sui e 63 mai Kamupani sa lagolaoina Ta’aloga a le Pasefika (sponsors) sa auai i le faataamiloina o le nei sulu.

O se ulua’i taimi lenei o lea foi faamoemoe, ma sa molimauina le matagofie ma le siitia mauuluga o tapenaga mo taligamalo o Ta’aloga a le Pasefika.

Ua faamauina i le nei tausaga faaletupe le siitia mauuluga o fānau ua mafai ona auai i taaloga faatusatusa i tausaga ua tuana. E lē gata i lea, ae ua faatuputupulaia foi le numera o fa’alāpotopotoga tau taaloga ua tuuina mai la latou lagolagosua e faatino ai a’oa’oga i totonu o a’oga, ma ua siitia le numera o fa’alāpotopotoga mai le 6 i le tausaga na tea nei i le 8 mo le tausaga nei. Sa tu mati’e foi le lagolagosua a matua ma afio’aga taitasi e ala i tapenaga ma le faamatagofieina o si’osi’omaga ao talimalo ai Samoa i Ta’aloga a le Pasefika.

Taunu’uga 2: Si’itia le faitau aofa’i auai o fānau e iai a’afiaga tumau o le soifuaga i totonu o a’oga tūlaga lua ma a’oga mauululuga faapea taunuuga o a latou a’oa’oga.	
Taunu’uga 3: Si’itia le aoina o faamaumauga faapea ripoti mo Aoaoga Sauo’o.	
Taunu’uga 4: Si’itia le faitau aofa’i o fānau laiti e auai i Ā’oga Amata.	
Galuega faatino:	Si’itia le numera o faalauiloa faapea a’oa’oga mo Ā’oga Sauo’o ma Ā’oga Amata

2.4 Aoaoga Sauo’o i laasaga uma

O le auai o fānau e iai aafiaga tumau o le soifuaga i totonu o a’oga tūlaga lua ma a’oga mauululuga o se tasi lea o va’aiga mamao a le Matāgaluega oloo galulue ai ina ia siitia. O le faamoemoe ia lelei ma atoatoa le faaaogaina o matā’upu a’oa’oina faapea fuataga ina ia siitia le tomā o fānau nei aua le ausiaina o a latou filifiliga saoloto. O le Faiga Faavae mo Ā’oga Sauoo mo Fānau e iai Aafiaga Tumau o le Soifuaga 2015 ua mae’a tapenaina ma o le a faaaogaina e fausia ai se faavaa (framework) ina ia siitia avanoa tutusa mo fānau nei i totonu o Ā’oga Amata, faapea soo se a’oga oloo i le itupaepae o a’oa’oga.

O le iloiloga o le Fuafuaga o le Faiga Faavae mo Ā’oga Sauoo sa faataunuina i le Aso 22 ma le 23 o Oketopa 2018. Sa auai uma pā’aga masani e iai le Komiti Galulue a le IE, MESC, SENESE, Loto Taumafai, NOLA, Ā’oga Faamasani, Asosi a Tagata Tauaso (Blind Association), Asosi Tagata Gugu (Deaf Association), NUS, SQA, APTC, MWCSO, SBS ma le DFAT (Australia).

E tūa le lagolagosua a le Matāgaluega e ala i le faaaogaina o matā’upu a’oa’oina mo Ā’oga Amata faapea Ā’oga Sauoo. O le polokalame ua ta’ua o le Inclusive Champion sa faalauiloa e le Matāgaluega i a’oga tūlaga lua e ono¹¹ i Upolu, ma oloo faaauau pea le lagolagosua e ala i tomā ma agavaa eseese e faasoa atu mo faia’oga faapea fānau e iai aafiaga tumau o le soifuaga. O le masina o Aperila – Setema 2018, sa faatautaia ai ni a’oa’oga mo faia’oga e 71 i le Faiga Faavae mo Ā’oga Sauoo, ae o le masina o Fepuari 2019, e 30 faia’oga sa a’otauina i le Malamalamaaga i a’oa’oga Sauoo (Understanding Inclusive Education), Faataatiaga o Lesona, faapea le fausiaina o alagaoa. O a’oa’oga e pei ona faataunuina ia Aperila 2019, e 293 faia’oga mai vasega 4,5,6 sa a’otauina i metotia ma agavaa e fesoasoani i le a’oa’oina o fānau e iai aafiaga tumau o le soifuaga. O faia’oga o isi vasega o le a’oa’oina pe’ā faatinoina a’oa’oga i le tausaga faaletupe fou.

¹¹ Moataa, Falefa, Siumu, Vaimea, Faleula and Saanapu.

O faamaumauga oloo aoina mai i asiasiga ma malaga a le vaega a le IE (Unit) ua faamauina ai le 290 fānau e iai aafiaga tumau oloo a'otauina i totonu o a'oga a le mālō. Mai lea aofaiga, e 190 alii (Ā'oga tūlaga lua-186, Kolisi-4) ae 100 tamaitai (Ā'oga tūlaga lua-95, Kolisi-5). Mai faamaumauga nei, e 144 (50%) fānau ua sailia ele Matāgaluega ma mautinoa e iai o latou aafiaga tumau o le soifuaga.

O le siitia ai o le numera o fānau¹² e iai aafiaga tumau o le soifuaga ua a'otauina i totonu o a'oga tūlaga lua ma a'oga maualuluga, o se tasi lea o galuega mata'itū a le Matāgaluega o le a ave iai le faamuamua.

O le siata oloo i lalo oloo faaalua atu ai faamaumauga o fānau nei e iai aafiaga tumau o le soifuaga sa a'oa'oina i a'oga tūlaga lua mai le lima tausaga ua tuanai.

Siata 13: Fānau a'oga e iai aafiaga tumau o le soifuaga sa a'oa'oina i Ā'oga Tūlaga Lua

Ituaiga	2015	2016	2017	2018	2019
Alii	95	100	90	166	95
Tamaitai	71	54	50	92	186
Aofaiga	166	154	140	258	281

O se tasi o vaega taua o le polōketi ua taua o le Inclusive Education Champion School Model sa faatūina e le Matāgaluega ina ia siitia maualuga a'oa'oga a fānau e iai aafiaga tumau, faapea le siitia o tomā ma agavaa fa'afaiā'oga o faiā'oga o a'oga tūlaga lua e ono e pei ona faatinoina ai lenei polōketi.

O le aoina o faamaumauga o fānau e iai aafiaga tūmau oloo faamatuu pea i susuga i faiā'oga oloo iai le silafia ma le agavaa latou te faailoa mai ai fānau nei. O le mafua'aga o lea faiga, o le taimi nei e leo iai se tagata faigaluega faapitoa e gafa ma lea itu i totonu o le Matāgaluega. Ua tapenaina e le Matāgaluega ma le Matāgaluega o Tina (MWCS¹³) se pepa (form) ina ia mafai ona faailoa fānau nei oloo a'oa'oina i totonu o potuaoga.

Oloo faaauau pea a'oa'oga ma polokalame faalauiloa mo faiā'oga ina ia siitia pea lo latou tomā ma agavaa e mafai ai ona latou faailoa fānau e iai aafiaga tumau.

O le tāua o le auai o fānau laiti (ECE) i totonu o a'oa'oga a Samoa, oloo faataoto mai e le Teuteuga o le Tulafono o Ā'oga 2019, o le 4 o tausaga o le tamaitiiti ua tataua ona a'oga.

O le matāfaioi la a le Matāgaluega oloo faataoto i le Faiga Faavae mo Ā'oga Amata, e le na'o le siitia o le numera o fānau e auai i a'oga, peitai oloo faamanino mai ai le tapenaina o matā'upu a'oa'oina faapea alagaoa mo le a'oa'oina o fānau. Ao fa'agāsolo a'oa'oga mo faiā'oga i le masina o Aperila, sa faamauina le aofa'i e 80% o faiā'oga o a'oga amata sa auai i ia a'oa'oga. O le faamoemoe o a'oa'oga sa faatinoina, ia manino faiā'oga i le faaaogaina o le Taiala mo Faiā'oga faapea Matā'upu a'oa'oina. Ua mae'a tapenaina e le Matāgaluega alagaoa e 20 lona faitau aofa'i e lagolagosua i faiā'oga nei auā le a'oa'oina o fānau i Ā'oga Amata.

Taunu'uga 5: Si'itia le agavaa i le faaaogaina o auala ma alagaoa faatekonolosi (ICT)	
Galuega faatino:	Si'itia fesootaiga i auala faatekonolosi i le Matāgaluega
	Si'itia le faaaoga tataua o alaga'oa faatekonolosi

2.5 Faamaumauga ma Fesootaiga Faatekonolosi

¹² **Ā'oga tūlaga lua: 95** Tamaitai, 186 Alii, **Ā'oga Mauaialuga: 5** Tamaitai, 4 Alii, **Aofaiga** = 290

¹³ Ministry of Women, Community and Social Development

Oloo galulue le Matāgaluega i le faaleleia o fesoota'iga ma a'oga i luga o auala faatekonolosi, ma oloo iai le moomiaga tele o ni meafaigaluega ma aseta fou ina ia siitia maualuga le lelei o fesootaiga a le Matāgaluega, a'oga tūlaga lua ma a'oga maualuluga.

Ua maitauina foi e le Matāgaluega le taumafaiga ina ia mafai ona tofusua uma a'oga e ala i le faaogaina o masini faapea le initaneti peitai, ua iai fa'afitāuli alia'e e ala i le lē faaogaina tatau ma le lē pūleaina lelei o masini sa tuuina atu ina ia siitia le tūlaga i 'au'aunaga fa'alea'oa'oga.

Ua faamauina nisi o fa'afitāuli e ala i fesootaiga, e 14% (18) o a'oga tūlaga lua e le'o mafai ona faaleleia fesootaiga i 'au'aunaga faainitaneti (PrimaryNet). O galuega toe faaleleia o nei fesootaiga oloo i le 'au'aunaga faakonekarate a le Kamupani a le CSL i lalo o le pulega mai le Matāgaluega o Fesootaiga (MCIT). O 'au'aunaga oloo faatino e le Matāgaluega e lē tutusa ma 'au'aunaga oloo galulue ai le CSL. Oloo fa'amālosia la 'au'aunaga a le Matāgaluega i le fesootaiga i le lotoifale o a'oga faapea le Ofisa Tūtotonu o le Matāgaluega. Peitai afai e iai ni fa'afitāuli e ono alia'e, e tapena le ripoti ma tuuina atu i le CSL mo la latou 'au'aunaga, ma o nisi o taimi e fai lava si tuai o lea 'au'aunaga. Mo le āga'i i luma, o le a galulue so'oso'otau'au le Matāgaluega, CSL ma le MCIT ina ia faaleleia ma siitia le tūlaga lelei o fesootaiga. O le tūlaga la lenei oloo iai fesootaiga i totonu o a'oga, faapea nisi o masini (equipments) e ao ona toe faafou:

- Mo a'oga tūlaga lua, e 87 (60.4%) a'oga oloo lelei fesootaiga i le PrimaryNet, 35 (24.3%) a'oga oloo moomia le sui o masini (equipments). E 29 le aofa'i o a'oga e lei mafai ona o'o iai le 'au'aunaga ma o fa'afitāuli oloo feagai ma nei a'oga o le pe faafuasei o le paoa ma aafia ai masini oloo faaogaina. 45% o a'oga nei e 29 sa faaletonu fesootaiga ona o fa'afitāuli i fesootaiga (infrastructure). O lemafuaaga o lea fa'afitāuli afai lava e faaletonu se pou o nei fesootaiga, o le a aafia ai foi ma le fesootaiga i le tele o a'oga. E 55% sa faaletonu ona o le pe faafuasei o le eletise. O le isi 12 a'oga (8.3%) oloo moomia le faapipiina o masini mo le faaogaina o le 'au'aunaga, ao le isi 10 (6.9) a'oga e moomia le toe faapipii ona o fesootaiga o nofoaga ua fausia ai faleaoga fou.
- Mo a'oga maualuluga, 15 (37.5%) Kolisi oloo lelei fesootaiga i le SchoolNet Learning Center, 2 (5%) Kolisi oloo lelei le fesootaiga i le Virtual SchoolNet i le Ofisa Tūtotonu ona oloo tālia le toe faaleleia o le server. E 17 (42.5%) Kolisi oloo lelei a latou fesootaiga i alagaoa o le SchoolNet. Mo le isi 23 Kolisi mai le 40 o a'oga maualuluga, e 20 a'oga oloo faaletonu fesootaiga i le SchoolNet, ma le 3¹⁴ a'oga e leo toe moomia le faaogaina o le 'au'aunaga. O lona uiga e moomia le toe faafoi uma mai o masini i le Matāgaluega.

Sini 3: Faaleleia atili le talafeagai o a'oa'oga i laasaga uma

O le Sini 3, e 4 le aofa'i o Taunu'uga oloo faataoto ai. O nei taunuuga e faamoemoe le ausiaina i le faatinoina o matāfaioi a vaega taitasi e 13 a le Matāgaluega.

Tulaga Ausia o Taunu'uga o le Sini 3:

Taunu'uga 1: Si'itia le numerā o a'oga e a'oa'oina ai matā'upu mo a'oa'oga faaauau (TVET)	
Taunu'uga 2: Si'itia le numerā o fānau e mae'a lelei a'oa'oga i a'oga maualuluga	
Galuega faatino:	Si'itia auala ma avanoa i le a'oa'oina o matā'upu mo a'oa'oga faaauau

¹⁴ Kolisi o Leulumoega, Kolisi a Robert Louis, Kolisi o Uesile

3.1 Auala mo a'oa'oga faaauau i totonu o a'oga (TVET pathways)

O loo faaauau pea ona ave le faamuamua ma le fa'atāua a le Matāgaluega i le a'oa'oina o matā'upu faaauau (TVET) i totonu o a'oga mauualuga uma i totonu o Samoa. O le naunautaiga o le Matāgaluega, ia lava tapena le tamaitiiti a'oga i tomai ma agava'a i matā'upu nei ao lei oo atu i le isi laasaga mo a'oa'oga faaauau.

Ole Vaega o Matā'upu A'oa'oina oloo galulue e ala i le faatinoina o a'oa'oga mo faiā'oga o matā'upu nei. I faamaumauga a le Matāgaluega, o Kolisi uma a le Mālō e 23 oloo a'oa'oina ai matā'upu (TVET), ae 1 lava le Kolisi mai kolisi uma nei ua atoatoa uma iai matā'upu TVET oloo aotauina ai.

A silasila i le taunuuga 2 o le Sini lenei, oloo faataoto mai ai fuafuaga a le Matāgaluega ina ia fausia ni matā'upu a'oa'oina o le Matematika e ōgatasi ma matā'upu nei mo fānau a'oga mauualuga. O lona uiga e tatau ona atoatoa le tapenaina o nei galuega faatino i se Taiala mo Aoaoga Faaauau i a'oga uma a le Mālō.

Taunu'uga 3: Sī'itia le numera o tamaiti e tauaveina matā'upu musika	
Taunu'uga 4: Sī'itia le numera o 'au'aunaga faaleaganu'u i se tūlaga mauualuga	
Galuega faatino:	Fa'amālosia le itupaepae o aganu'u
	Teumalu measina ma aganu'u (nofoaga faaleaganu'u, meafaitino faaleaganu'u, alaga'oa faalenatura ma TCH)

3.2 Taiala mo aganu'u i totonu o Aoaoga

O le Falemataaga a Samoa oloo teumaluina, faalauiloa ma faatinoina le a'oa'oina measina, o ata faaleaganuu, talaaga faapea aganu'u. O le faatinoina o nei 'au'aunaga, ina ia siitia pea le autova'a mai o tagata lautele latou te faaogaina faamaumauga oloo teu i le Falemataaga mo a latou suesuega faapea ē latou te molimauina nei faamaumauga taua. O galuega nei sa faatinoina e le Vaega oloo vaaia le Falemataaga i le tausaga faaletupe lenei:

Galuega Faatino	Vaega o Faalauiloa	Aofa'iga
Tagata maimoa	Iulai 2018 - Iuni 2019	5,717
Fa'aaliga	(i) Aganu'u a Faiā'oga Samoa, – o se ulua'i faaaliga sa su'esu'eina e le Falemata'aga. (ii) Aumalaga mai Ausetalia (Australia Travelling Exhibition), Faaaliga a le Canning Stock Route – Āsia e le KOvana o Ausetalia Sir Peter John Cosgrove ma le Minisita o le International Development faapea le Pacific Hon. Concetta Fierravanti-Wells. (iii) Dorothea Heimrod's view of Samoa in the 1900's organized by the MOS and the Niggermann family in Germany; (iv) Faamanatuina o le 100 tausaga o le faamai oti ua taua o le Epidemic Influenza sa aafia ai Samoa. O le nei faamoemoe sa galulue faatasi ai le vaega a le Falemataaga male Matāgaluega o Soifua Mālōlōina (MOH)	4
Faatalanoaga ma le Falemata'aga	(i) Prof Isao Hayashi and Dr Mariko Murata of Kansai University, Osaka Japan on <i>"The extensions of Museum in Japan : Popular culture, participatory art, and cultural diversity"</i> (ii) Dr Ryuichi Tanigawa of Kanazawa University, Ishikawa Japan on <i>"Colonial Architecture as Heritage"</i> (iii) Tuatagaloa Aumua Ming Leung Wai, Dr Taomi Tapu-Qiliho and Togialelei	3

	Dr Safua Akeli-Amaama Panel Session during the History of the Chinese in Samoa Exhibition “ <i>Dragons in Paradise</i> ”;	
Asiasiga & Su’esu’ega	(i) Malaga mai a a’oga; (ii) Polokalame faalea’oa’oga; (iii) Auaunaga mo sailiiliga i aganu’u ma tala’aga	31 10 323

O loo faaauau pea ona galulue le Matāgaluega e tapenaina poloakalame faaleaganuu ina ia faalauiloa ma toe faamanatu measina ma aganu’u a Samoa. I le tausaga faaletupe lenei, e 10 le aofa’i o polokalame faaleaganuu sa faataunuuina ma e 20 tala tusitusia ua mae’a mo le Lomiga 9 o le Tusi Samoa Nei Galo. Ua iai foi ma tala tūsia e 20 ua mae’a lo latou tusiga muamua mo le Lomiga 10.

O le tauvaga o le Samoa Nei Galo mo a’oga mauululuga a le Mālō sa faataunuuina i le Aso 5 o Setema, 2018 i le vaitau o le Faamanatuina o le Teuila. O le nei foi polokalame o le a faaauau pea i tausaga taitasi i le taitaiga a le Vaega o Aganu’u ina ia lagolagosua foi i le faatāuina o le a’oa’oina o le Gagana Samoa ma le Aganu’u Samoa i totonu o a’oga mauululuga.

Ua amata tapenaina tusi faitau Samoa mo vasega 1 – 8, o ni alagaoa e fesoasoani i le a’oa’oina o le faitau tusi i le Gagana Samoa i totonu o a’oga, ma e lei fa’amāe’aina lenei galuega. Mo le silafia o le Kuata fa o le tausaga faaletupe lenei sa faatoa amata sailia ai se TA e galue i le galuega lenei, ma ua iai le faamoemoe o lea a mae’a lenei galuega i le faai’uga o le tausaga nei 2019.

O le Komisi o le Gagana Samoa sa faatuina i le 2014 i lalo o le faamalumaluga a le Matāgaluega o Ā’oga , Ta’aloga ma Aganu’u. O ‘au’aunaga a le Komisi o le faaauau pea lea o le malupuipua ma ia faatumauiina le faaagaina o le gagana Samoa. O le Komiti (Board) a le Komisi o le Gagana sa faatautaia a latou fonotaga e ma e iai le sui fou o le komiti ua mae’a filifilia.

Oloo tau faamae’a le fausiaina o le Utugagana poo le Monolingual Dictionary Project, ma ua iai le fuafuaga o lea faama’ea lelei i le amataga o le tausaga faaletupe 2019/2020. O le ripoti mo mataitusi e 8 o le Samoan Alphabet sa tuuina atu i le pulega i le masina o Mati, 2019. Sa faatinoina foi fonotaga a le Komisi mo ni fautuaga aua le faaleleia atili o lea galuega taua.

Ta’aloga Lona 16 a le Pasefika 2019

E ao pea ona faamauiina i le nei ripoti matāfaioi sa feagai male Komisi o le Gagana Samoa ma le Vaega a le Aganu’u, faapea le lagolagosua a le Matāgaluega atoa e ala lea i le taimua i le tapenaina o le Sauniga Tataala ma le Tapunia aloa’ia o Ta’aloga ale Pasefika. Sa molimauina le matagofie o siva faaleaganuu ma tapenaga uma o le faamoemoe. O le vaega a le Orchestra sa tapenaina le itu tau musika ma pese o sauniga.

Mo le silafia sa tofia e le Mālō le Matāgaluega o Ā’oga , Ta’aloga ma Aganu’u e fai ma ta’imua o tapenaga o lea faamoemoe, e ui lava i le anoanoa’i o matāfaioi sa feagai male Matāgaluega, peitai sa vaaia le lē faalogologotiga ma le tautua faamaoni e ala i tofiga a le Mālō. O le Vaega a le Aganu’u sa ave iai le faatuatuaga a le Matāgaluega e fai ma taitai o tapenaga uma.

O le fuafuaina o le nei faamoemoe taua sa amatalia mai i le tausaga e 2018, ma o le faatinoina o fuafuaga sa faataoto mo le faamoemoe sa amataina i le masina o Fepuari – Mati 2019.

O nei fuafuaga e aofia ai ma tapenaga o sui e 38 sa Malaga atu i Saina mo le 3 vaiaso aua tapenaga mo lea faamoemoe. O ia a’oa’oga o se tasi o vaega o fesoasoani a le Mālō o Saina mo Samoa i lana taligamalo. O le faamoemoe o nei a’oa’oga ia maua le tomai ma agava’a faapitoa o i latou nei mo tapenaga o le tatalaina ma le tapunia o Ta’aloga a le Pasefika.

E 16 a’oga a le Mālō ma Ā’oga a Ekalesia sa filifilia mo le faamoemoe o le Sauniga e tatala aloa’ia ai Ta’aloga, male sauniga e tapunia aloa’ia ai taaloga. O nei tapenaga sa fuafuaina e le Artistic Director, ma e 3000 fānau a’oga sa faatinoina. E tolu vaega sa vaevaeina iai le tapenaga, o le Vaega ua taua o le artistic, Klupu a le Tiomasalala ma le Kulupu a Faiā’oga Samoa. O a’oga nei sa filifilia mo lea faamoemoe.

Siata 14: A’oga ma Aufaipese sa filifilia mo le Sauniga e tatala ma tapunia aloa’ia ai Taaloga a le Pasefia

1.	Leifiifi College	11	Chanel College
2	Vaimauga College	12	Safata College
3	Avele College	13	Aleipata College
4	Samoa College	14	Lepa/Lotofaga College
5	Maluafoa College	15	Paul VI College
6	St Mary’s College	16	Sagaga College
7	Papauta Girls College	17	Don Bosco Technical Center - Choir
8	LDS Pesega College	18	Efks Apia – Choir
9	Anoama’a College	19	Efks Saoluaafata – Choir
10	St Joseph’s College	20	LDS Apia Stake – Choir

O nisi o matāfaioi sa gafa ma le Orchestra, o le faatinoina lea o faata’ita’iga, o le pu’eina o musika ma leo eseese faapea viiga o sauniga o le Tatala ma le Tapunia aloa’ia o Ta’aloga. O nisi o galuega sa faatino ao lei faataunuaina le faamoemoe e iai le tapenaina o pepa galuega mo mea faapāpā (fireworks), faatauina o mea uma e moomia i le faamoemoe, tapenaina o masini pue leo ma moli (sound & light) ma le faagaioiga o TV’s aua mea oloo moomia mo le faamoemoe.

O mea faapāpā ma le vaega sa galulue ai, o tapenaga e iai toniga ma mea sa faaaogā mo le faamoemoe, o i latou e iai tomai faapitoa (choreographers ma technical experts) sa fesoasoani i le tatou atunuu mo lenei faamoemoe o itu uma ia o le fesoasoani a le Mālō o Saina mo Ta’aloga a le Pasefika e pei ona talimalo ai Samoa.

Sini 4: Faaleleia fetuunaiga ma tuufaatasiga o Sailiiliga, Faiga Faavae ma Fuafuaga o Atina’e a le Vaega o Aoaoga

O le Sini 4, e 5 le aofa’i o Taunu’uga oloo faataoto ai. O nei taunuuga e faamoemoe le ausiaina i le faatinoina o matāfaioi a Faiā’oga taitasi e 13 a le Matāgaluega.

Tulaga Ausia o Taunu’uga o le Sini 4:

Taunu’uga 1: Faaleleia sootaga a afio’aga ma pā’aga fesoasoani i soālaupulega tau a’oa’oga

Taunu’uga 2: Si’itia le faamalieina o pā’aga i polokalame tau a’oa’oga	
Taunu’uga 3: Faai’uga malamalama e fua āga’i le faaleleia o le aoina o faamaumauga, faafoeina ma le iloilo	
Galuega	Fa’amālosia le fetuunaiga ma fausiaina o Faiga faavae, fuafuaga o polōketi, faamatalaga tau
Faatino:	sailiiliga, ma le mata’itūina o le faatinoga o faiga faavae
	Faaleleia metotia i le aoina o faamaumauga

4.1 Fa’amālosia fetuunaiga faa-le-vāega mo sailiiliga, faiga faavae ma fuafuaga

O galuega a le PPRD, i le faatinoga o le fausiaina o Faiga Faavae ma Faavaa faatasi ai ma le lagolagosua o vāega patino o loo faaauau pea. Mo lenei tausaga faaletupe, e 8¹⁵ faiga faavae ua pāsia aloa’ia e le Kapeneta e tusa ai ma le FK (18) 41 & FK (18) 45. O le fa’amāe’aina o le fausiaina o isi faiga faavae¹⁶ o loo faaauau pea ma o le naunautaga a le Matāgaluega ia mae’a i le isi tausaga faaletupe.

O taumafaiga a le Matāgaluega e faataatitia taiala ma polokalame e fausia mai faamaumauga ina ia faailoa fa’afitāuli ma luitau o loo atagia mai galuega faatino a le PPRD. Faataitaiga, ia faailoa mafuaaga o loo fesoasoani i le maua luga o fānau le toe aoga i vasega laiti i a’oga maua luga. Lona lua, ia faataitai le faaaogaina o Faamatalaga Faatekonolosi, o se galuega faatino sa tatala aloa’ia i le tausaga ua mavae ma o lea ua faia iai nisi iloilo i le tūlaga ua iai lona faaaogaina i totonu o a’oga. Lona tolu, ia iai ni fetuunaiga talafeagai i le faasoaina o le afaigaluega o loo a’otauina fānau i a’oga o le atunuu e fua i mana’oga ae le o le faigofie, e pei ona faamatala puupuu atu i lalo.

E tusa ai ma sailiiliga sa faatino i le taimi o loo iloilo, o le ata faataitai o le lipoti mo le Sailiiliga mo Fānau lē toe Aoga i Ā’oga Maua luga sa folasia i le Pulega i le Aso 5 A’oa’oina 2019. O le lipoti mulimuli e faaaogā ai le tafatolu e iloilo ai taunuuga o faamaumauga mai tūlaga eseese, o loo fuafuaina lona faatinoina ma o le a amanaiaina i le amataga o le isi tausaga faaletupe.

O le Sailiiliga mo le Autafuluina o le TEISS i totonu o Ā’oga o Samoa sa ta’ita’ia e le Lunivesite Aoao o Samoa (NUS) (TA) faatasi ai ma le lagolagosua a le vaega o Faiga Faavae, Fuafuaga ma Iloilo a le MATA i le faatinoga o le pepa fesili i a’oga. O faatalatalanoaga ma tamaiti a’oga ma faia’oga ma le mata’itūina o nofoaga sa faatino e le Vaega o Sailiiliga a le Lunivesite Aoao o Samoa ia Iuni 2019. O loo talia e le Matāgaluega se lipoti mulimuli mai le TA.

Mo le Sailiiliga mo le Fetuunaiga Talafeagai o Ā’oga, ua mae’a ma ua ausia le faatinoga a le TA o le Iloilo a le Tulaga ina ia fausia ni fautuaga e faamautu ai faaiuga fai. O lea Iloilo a le Tulaga ua mafai ona iloa ma suesue ai le tūlaga o loo iai le faasoaina o le faitau aofa’i o fānau a’oga i totonu o a’oga faatusatusa i le tūlaga o loo iai le faitau aofa’i o faia’oga o loo iai ma faia’oga moomia i a’oga uma a le mālō. O le tūlaga o lea galuega faatino ua mae’a sina vāega ma ua mae’a ona faatino le sailiiliga. Ole a folasia foi e le TA taunuuga i le Pulega i le amataga o le isi tausaga faaletupe.

4.2 Numera Su’e o fānau a’oga ma Tusigaigoā a a’oga (SEN & CENSUS 2019)

¹⁵ Faavaa Aoao mo Ta’aloga, Faiga Faavae mo Ta’aloga i Ā’oga, Faiga Faavae mo Faamaumauga & Fesootaiga Faatekonolosi i Ā’oga, Faavaa Aoao o Aganu’u, National Heritage Policy, National Cultural Industries Policy, Faiga Faavae o Aganu’u i Ā’oga & Faiga Faavae mo Aoaga Faaauau

¹⁶ Faavaa Aoao o Matā’upu A’oa’oina, Faavaa Aoao o Faamaumauga ma Pepa Aloa’ia a Samoa

Ina ia siitia le tūlaga o faaiuga fai e fua i le faaleleia o le aoina mai ma le iloiloina o faamaumauga, e iai le naunautaiga e faaleleia le faafoega o vaega tau-faamatalaga i totonu o le matagaluega faapea ai ma a’oga. I le tūlaga lava e tasi, o le matagaluega ma le vāega tau-a’oa’oga i tausaga ua mavae, sa amataina le fausiaina o se Sootaga o Auala Faafoe mo le Faafoeina o Faamatalaga. Ile vāega lava lea e tasi, sa fuafuaina e le PPRD i totonu o le pāketi lagolago se malaga mo se saililiga mo le MATA e sailili ai le Fiji FEMIS ina ia mafai ona faaleleia atoatoa ma lelei le aoina o faamatalaga ma faamaumauga a le SEN ma le CENSUS.

Ole galuega a le PPRD o le aoina, tuufaatasia ma le iloiloina o faamaumauga e faamautu ai le Tusi o Fuainumera o loo faaauau pea. Ole Pepa Faatumu o le CENSUS ma le SEN o loo tufatufaina atu i a’oga sa lolomiina ma tuuina mai auala faafoe e iai le EMIS ma le SEMMIS ma sa tufatufaina i a’oga uma e ala atu i imeli ae peitai ane, o loo iai lava a’oga e le o iai fesootaiga tau-imeli, o le mafuaaga lea ua tufa iai pepa e ala atu i le auala faafoe o meli a le MESC i a’oga o loo moomia. E oo mai ia Luni 2019, 82% (174 o le faitau aofa’i o a’oga e 212) ua tuuina mai i totonu a latou pepa faatumu o le CENSUS. Mai le 174 o a’oga, 46% sa tuuina mai totonu pepa faatumu o le CENSUS e ala mai imeli, 3% sa tuuina mai totonu a latou pepa faatumu e faaogaina ai usb ma le 51% sa tuuina mai totonu latou pepa faatumu e pei ona lolomiina.

Mo Pepa faatumu o le SEN, 94% (199 o le faitau aofa’i e 212 a’oga) sa tuuina mai totonu latou pepa faatumu i le faaiuga o Luni. Mai le 199 a’oga, 50% sa tuuina mai latou pepa faatumu e ala mai lea i imeli, 10% sa tuuina mai totonu e ala mai lea i le usb ma le toatele (40%) na faaogaina pepa faatumu lolomiina e tuuina mai ai latou faamaumauga. Ole tele lava o a’oga e lē lelei le tūlaga o fesootaiga tau-initaneti ma e tele foi sona aafiaga le lelei i le aoina mai o faamaumauga mai a’oga. O le naunautaiga a le matagaluega aemaise le vāega o a’oa’oga, a faapea ua atoatoa ma gaii lelei le SEMIS, o fa’afitāuli uma i le aoina o faamaumauga ua mafai ona fō’ia.

Taunu’uga 5: Si’itia le silafia o pā’aga i tūlaga tau Fesootaiga Faatekonolosi i Aoaoga

Galuega Faatino:	Faatino polokalame faatōsina mo Faamatalaga, Fesootaiga ma Tekonolosi i totonu o Aoaoga ina ia faaleleia le faitautusi ma le tusitusi o le ICT, ma iloa ma lava ai le silafia o fānau a’oga i tūlaga tau-ICT i totonu a’oga
---------------------	---

4.3 Faalauiloa mo pā’aga i le tūlaga o Faamaumauga ma Fesootaiga Faatekonolosi mo Aoaoga

Ina ia siitia le silafia o pā’aga i Faamatalaga, Fesootaiga ma Tekonolosi i Aoaoga, e tataui i le vaega o le ICTona faatino a’oa’oga mo le siitia o tomai ma agavaa, asiasiga e mata’itūina ai fesootaiga ma isi e pei ona taua i lalo.

O gaiioiga mo le faalauiloa Faamatalaga, Fesootaiga ma Tekonolosi i Aoaoga o se vāega taua i fuafua a le Matāgaluega mo le tuuina totonu o le Faamatalaga, Fesootaiga ma Tekonolosi i Aoaoga i a’oa’oga ma galuega faatino i totonu o potu a’oga. O le fausiaina o le Fuafuaga Mauaoga o le ICT o le a aofia ai totonu ma se taiala mo le faatinoga o le faalauiloa mo le ICT i totonu o a’oa’oga.

O nisi o galuega faatino sa faatino e le Matāgaluega i lenei tausaga faaletupe, o loo aofia ai le tufatufaina o faamatalaga aloa’ia, o faamatalaga fou i luga o upega tafailagi, faamatalaga i totonu o fonotaga tetele, siata ma fu’a faalauiloa, fausiaina o faalauiloa faasolo, faasilasila faalauaitale ma faasalalauga faatosina. O nei auala ma faiga faalauiloa ma faatosina o le a avea ma galuega faatino e faaauau pea e siitia ai le silafia o tagata lautele i galuega faatino ma polokalame tāua o loo fetu’utu’unai e le Matāgaluega.

Sa faatino e le vaega o le ICT and Media se sailiiliga i le faaaogaina o le aua faatekonolpsi i totonu o a’oga mauafuluga, ma o le lipoti mulimuli o taunuuga mo lea Sailiiliga o loo fa’agāsolo pea ma e fuafuaina e mae’a i le tausaga faaletupe 19/20.

Sini 5: Faamautuina faatautaiga e mausali ma faatino mae’ae’a lelei le faaaogaina o alaga’oa uma o Aoaoga

O le Sini 5, e 6 le aofa’i o Taunu’uga oloo faataoto ai. O nei taunuuga e faamoemoe le ausiaina i le faatinoina o matāfaioi a Vaega taitasi e 13 a le Matāgaluega.

Tulaga Ausia o Taunu’uga o le Sini 5:

Taunu’uga 1: Si’itia ‘au’aunaga e tali atu ai i mala faalenatura	
Galuega faatino:	Una’ia le faalauiloina o taiala mo a’oga ma le Matāgaluega e tali atu ai i mala faalenatura

5.1 Polokalame faalauiloina o taiala mo puipuiga mai mala faalenatura

O le aso 11 – 12 o Iulai 2018 sa faatinoina ai a’oa’oga mo le aufaigaluega faletusi¹⁷ (School librarians) . O nei a’oa’oga sa talanoaina ai sini autu o atina’e 2030 (Sustainable Development Goals 2030) aua le nofo silafia o le aufaigaluega i taimi e ono tutupu ai ni faalavelave faafuasei poo ni mala faalenatura. O le masina o Aukuso 2018, sa faatautaia ai se faaaliga (exhibition) i le faatauaina o suiga o le tau i le nofoaga o le Faletusi a Nelesoni (Nelson Library). O le tamaitai o Christine German sa folasia le tuuina atu o faamatalaga (presentation) e uiga i aafiaga o suiga o le tau i le soifuaga o tagata ma le taua o le nei faamoemoe.

Oloo iai le fuafuaga a le Matāgaluega e faia ni a’oa’oga mo faiā’oga ma afioaga i taiala e tali atu ai ma ia malupuipua mai mala faalenatura ma faalavelave faafuasei. O a’oa’oga nei oloo momoli atu ai ma se tasi o faanaunaga a le Matāgaluega ina ia mafai ona manino ma malamalama le aufaigaluega, mātua ma afio’aga i aafiaga ogaoga o faalavelave ma mala faalenatura. O le a galulue le vaega o ‘au’aunaga lautele e fuafua le toe faatinoina o nei a’oa’oga mo le isi tausaga faaletupe.

E ui e lei faatinoina e le Matāgaluega ni a’oa’oga ma ni faalauiloina mo a’oga i taiala mo mala faalenatura, peitai o le tele lava o a’oga sa toe faaleleia soo se vāega o a latou faleaoga ao fa’agāsolo le polokalame ua taua o le Adopt a Country, faapea tapenaga mo taligamalo o Ta’aloga a le Pasefika 2019.

Sa amatalia galuega toe faaleleia o le Ofisa Tūtotonu o le Matāgaluega i le masina o Tesema 2018 ma e tusa ma le 90% o nei galuega ua mae’a faatasi ai ma le toe faaleleia o le Ofisa o Faamaumaga ma Pepa Aloa’ia Samoa (NARA). O nei galuega o vāega uma ia o fuafuaga a le Matāgaluega mo le saogalemu o le aufaigaluega ma ia soifua maloloina le si’osi’omaga oloo faatino ai ‘au’aunaga.

O le taimi nei ua 90% foi o faleaoga o a’oga ua mae’a ona faapepa i lalo o le polōketi inisiua (insurance) e pei ona gafataulimaina e le matagaluega o Tupe. O le vaai mamao a le Matāgaluega o le tele o faleaoga e ono faaleagaina i nei faalavelave ma o le taua foi lea o nei faalauiloina. O le naunautaga a le Matāgaluega ia mae’a ane le tausaga faaletupe ua 100% o falea’oga ua mae’a inisiua (insure).

¹⁷ Faletusi a Nelson, Faletusi i Salafai, Faletusi i Salafai

Taunu'uga 2: Ia gafatiataulimaina ma lelei atoatoa le pūleaina o alagaoa	
Galuega faatino:	Fa'amālosia le pulea lelei o alaga'oa a le Matāgaluega
	Fa'amālosia le pulea lelei o fesoasoani tau tupe mo a'oga (One Governmen Grant)

5.2 Fesoasoani Tau tupe mo Ā'oga (A'oa'oina Gocvernment Grant)

O le fesoasoani tau tupe lenei e agava'a uma iai a'oga uma o Samoa, e aofia ai Ā'oga Amata, Ā'oga tūlaga lua, ma Ā'oga mauululuga, ma e tusa lona faitau aofa'i e 336 a'oga. Ole faamoemoe o le nei fesoasoani tupe, ia siitia le tūlaga i a'oa'oga i vaega uma e pei ona faataoto i Tapulaa Moomia mo Ā'oga (MSS). O le vaega oloo vaaia lenei fesoasoani oloo i lalo o le vaega o 'au'aunaga lautele.

E 2 a'oa'oga ma ni faatalatalanoaga sa faatinoina, o le 1 mo Savaii ma le isi 1 mo Upolu. O le nei a'oa'oga sa faafoeina e le Matāgaluega (MESC) ma le lagolagosua a le Matāgaluega o Tupe.

Talu ai ona o le tele o fa'afitāuli ua alia'e i le faafoeina o le OGG, sa fautuaina ai e le Matāgaluega o Tupe ina ia fatinoina ni faatalatalanoaga ma ni a'oa'oga, ina ia nofo silafia ma manino Komiti o a'oga ma pulea'oga i le faafoega o nei alagatupe (OGG) ao lei saina aao mo maliega e alai le faasoaina o tupe.

E 86 a'oga e lei sainia maliega mo le fesoasoani tau tupe (OGG) lenei ma le Mālō o Samoa. O a'oga nei e iai Ā'oga Amata e 39, 26 a'oga tūlaga lua, 16 a'oga mauululuga, 1 le a'oga faaauau ma le 4 a'oga mo fānau e iai aafiaga tumau o le soifuaga. O le a galulue le Matāgaluega ina ia vave faatino lea tūlaga i totonu o kuata e lua muamua o le tausaga faaletupe fou, ao lei amatalia ona faamatu'u atu le 60% o nei alagatupe (OGG) mo a'oga i le vaitau o Tesema 2019 o le tausaga faaletupe 2019/2020.

O se aotelega, sa mafai e le Matāgaluega ona ausia ana taunuuga e ala i le gafatiataulimaina ma le faafoeina lelei o ana alagaoa e pei ona faataoto mai i ana galuega faatino (strategies). Sa maitauina i le nei tausaga faaletupe le siitia o le faatinoina o 'au'aunaga e ala i le tapenaina o pepa o galuega (TY's), faapea le faagasologa i taiala ma ālāfua a le Mālō ua uma ona faataoto ina ia mulimulitaia. Ua mae'a foi ona tapenaina ma faatalanoa ripoti mo le paekti (budget) i fonotaga a le pulega ina ia manino ma malamalama le mata'itūina faapea faaiuga fai. E leai ni matā'upu tau amio (disciplinary cases) na alia'e, e ui lava e lei faatinoina ni polokalame faalauiloa (induction) peitai, ua nofo malamalama foi le aufaigaluega i taiala ma ālāfua mo tagata faigaluega a le Mālō. O le tele o fautuaga ma faasaoga sa faatinoina i le itu taufaamaumauga o aso livi o le aufaigaluega, ua iai nei le mo'omiaga ina ia faaleleia ia itu o le 'au'aunaga e pei ona gafa ma le Vaega e vaavaaia tagata faigaluega a le Matāgaluega (HR).

O le faatuputupulaia pea o le afifio mai o puleaoga ma sui o komiti o a'oga ma fesiligia taiala ma ālāfua o le faafoeina o le fesoasoani tupe (OGG), o se tūlaga ua alagatai i le Matāgaluega ona saili ma fuafua ni auala o polokalame faalauiloa ina ia toe faapupula atili lea tūlaga. O nisi o polokalame faalauiloa oloo fia faatinoina mo pā'aga masani a le Matāgaluega ina ia mautinoa e le Matāgaluega oloo mulimulitaia taiala ma ausia faanaunaga poo taunuuga o le fesoasoani tautupe lenei.

Taunu'uga 3: Ia ausia tūlaga lelei ma atoatoa o le 'au'aunaga	
Taunu'uga 4: Ia siitia ni auala o fuafuaga ma fesoataiga aua le faatinoina o 'au'aunaga	
Taunu'uga 5: Si'itia le tūlaga i faai'uga fai mo le itupaepae o a'oa'oga	
Galuega	Faaleleia nofoaga o faletusi (printing facilities) mo le itupaepae o a'oa'oga
faatino:	Fa'amālosia le pūleaina lelei o faamaumauga
	Fa'amālosia le fuafuaina ma le pūleaina lelei o atina'e ma fesoasoani mai pā'aga a le itupaepae o

5.3 Nofoaga ma masini fou o le Falelomitusi (Printing facilities)

O 'au'aunaga faalomitusi oloo i lalo o le pulega a le Vaega o 'au'aunaga lautele, ma oloo ave pea le lagolago malosi ale vaega lenei i le itu o mana'oga o le Matāgaluega e pei o le lolomiina o su'ega aoao faapea talosaga mai a'oga a le Mālō.

O le faagasologa o faufauaga mo le faafouina o masini sa amatalia ia Aperila 2019, ma sa tapenaina le faasalalauga e faailoa atu ai i le lautele poo ai e aumai a latou tauofoga mo le fausiaina o le Falelomitusi a le Vaega o a'oa'oga. O le ripoti iloilo (review report) sa tuuina atu i le Pulega/Komiti (Tenders Board), ma aumai ai la latou fautuaga ina ia toe faasalalau le tauofoga.

Talu mai le masina o luni, 2019, e lei mae'a lenei galuega ma oloo mulimulitaia pea e le matagaluega taiala ma le faagasologa seia oo i le taimi e aloa'ia ai le amatalia o le nei galuega.

Ao tālia le fausiaina o le falelomitusi, oloo faaauau pea 'au'aunaga faalomitusi ale aufaigaluega mo le Matāgaluega ma a'oga e ala lea i le lolomiina o tusia'oga mo a'oa'oga, tuufaatasia o ripoti faapea le faaleleia o masini lolomitusi oloo faaogaina i le 'au'aunaga.

O se tasi o galuega tele o lea feagai ma le Falelomitusi i le Kuata muamua o le tausaga faaletupe fou o le lolomiina lea o pepa su'ega amata mai lava i le vasega 2, vasega 4, vasega 6, vasega 8, SSC ma le SSLC.

5.4 Auaunaga i le teumaluina o faamaumaga a Samoa (NARA)

O le Vaega lenei e oo i Matāgaluega uma a le Mālō la latou 'au'aunaga e ala i le aoina mai o faamaumaga mo le teumaluina. I le tausaga faaletupe lenei, e oo atu i le 400 pusa o faamaumaga sa tuufaatasia ma aveeseina mai i matagaluega nei e aofia ai le Ofisa o Faigapalota (OEC), Tausi Soifua (NHS), Matāgaluega a le Palemia (MPMC) ma le Matāgaluega o Ā'oga (MESC). O faamaumaga uma nei oloo teumaluina nei i le potu faapitoa a le ofisa o le NARA.

O nisi nei o galuega sa faatino e le vaega a le Faamaumaga Tāua ma Pepa Aloa'ia a Samoa:

- Faataoto se faiga ina ia ōgatasi ai Matāgaluega uma a le Mālō e alai le teumaluina o a latou faamaumaga.
- Aoina mai o faila o faamaumaga a le Palemia mai le Ofisa tuai o le Faamasinoga mo le tuumasiniina (digitize)
- Tapenaina o faila o faamaumaga mo i latou oloo autova'a mai mo le faatinoina o sailiiliga.
- Tuuina o faamaumaga i luga o masini faatekonolosi (system).

O le fa'amālosia o faamaumaga ina ia malupuipua o se tasi o 'au'aunaga a le Matāgaluega o Ā'oga, Ta'aloga ma Aganu'u oloo mafai ona faasoa atu i ana pā'aga aua le pūleaina lelei o a latou faamaumaga. O Matāgaluega ma fa'alāpotopotoga a le Mālō ua nofo silafia i le tāua o le lelei ma le malupuipua o faamaumaga.

5.5 Fuafuaga Faaletausaga ma le Paketi a le Vaega o Aoaoga (Sector Work plan)

O le tuufaatasia o fuafuaga ma le pāketi mo le vāega o a’oa’oga oloo galulue so’oso’otau ai le Matāgaluega e tolu (MESC, NUS, SQA) oloo i lalo o le itupaepae o a’oa’oga faapea le Komiti Galulue (ESWG) a le Vaega o a’oa’oga. O le fuafuaga male pāketi mo le tausaga faaletupe 2019 – 2020 sa pasiaina e le Komiti Faufautua (ESAC) ma tuuina atu i le Matāgaluega o Tupe i le aso 10 o Me 2019. Sa fuafua lava i vaegatupe sa faaagaga mo le pāketi (Budget Support) ao fa’agāsolo le fausiaina o le Fuafuaga a le Vaega o Aoaoga 2019 – 2024 (ESP).

O le vaegatupe sa totoe mai le pāketi (budget support) o le tausaga faaletupe 2018 – 2019 sa tuuina atu i le faaputugatupe (Special Account) mo le faatupeina o galuega faatino lea e amatalia i le Kuata 2 o le tausaga faaletupe 2019-2020. Ua galulue nei le Matāgaluega ina ia faaoga tataui nei alagatupe e tusa ai ma fuafuaga e pei ona faataoto ma pasiaina e le Komiti Faufautua (ESAC) i le Fuafuaga faaletausaga.

5.6 Fuafuaga Fou a le Vaega o Aoaoga 2019 – 2024 (ESP)

O le Komiti o Fuafuaga a le Vaega o Aoaoga sa faatuina ma amatalia loa ona galulue faatasi ma tagata galulue (TA’s) e tau faamae’a le fausiaina o le Fuafuaga a le Vaega o Aoaoga 2019 – 2024. O lenei Komiti e aofia ai le Faufautua mo Fuafuaga a le Vaega o Aoaoga (Sector Planning Advisor), Sui Faapitoa i le itu tau Mata’itū ma Lauliliu (Monitoring & Evaluation Specialist), faapea le Sui Faapitoa i le itu tau i le Iloiloga o Tupe Faaalu (Medium-Term Expenditure Framework Specialist). I le tausaga lenei, e 2 fonotaga a le Komiti Faufautua, 2 fonotaga a Faaululuga o le Vaega o Aoaoga ma le Komiti Faufautua, faapea fonotaga e 23 a le Komiti o Fuafuaga a le Vaega o Aoaoga sa faataunuuna. Oloo atagia mai ai le galulue punoua’i o le itupaepae lenei o a’oa’oga i le fausiaina o le Fuafuaga (ESP). Mo le silafia o le galuega lenei, sa fausiaina mai i le galuega sa faatinoina e nisi foi o sui galulue (TA’s) lea sa iloilo ina le ulua’i Fuafuaga ale Vaega o Aoaoga 2013 – 2018.

O faatalanoaga ma pā’aga mo le fausiaina o le Fuafuaga (ESP) sa faatinoina mo Upolu ma Savaii, ma sa auai uma sui mai Matāgaluega a le Mālō, O Fa’alāpotopotoga Tumaoti, NGO’s, Nisi o itutino faalegaluega (Professional bodies), a’oga, matataeseese ma a’oga faaauau (PSET & TVET Providers). E 4 afa aso sa faataunuuna ai faatalanoaga i Upolu ae 1 le afa aso mo Savaii. Sa molimauina le taupati mai o pā’aga a le Vaega o a’oa’oga e faasoa ma fetufaa’i manatu aua le faufauina o le nei Fuafuaga.

O le fa’amāe’aina aloa’ia o le nei galuega ua fuafuaina mo le Kuata 1 o le tausaga faaletupe fou oloo lumanai. O le faagasologa o le nei galuega tau faamae’a o lea faatinoina fonotaga a le Komiti o Fuafuaga (Planning Committee) e faasoa ma fetuutuuna’i manatu ma lagona e pei ona tuuina mai i faatalatalanoaga ma pā’aga. O lea faaogaina foi fautuaga ma manatu mai le Komiti Faufautua (ESAC) ina ia lelei ma atoatoa le faataotoga ua iai le Fuafuaga (ESP).

5.7 Vaega o Tagata Faigaluega (TA’s) oloo gafa ma Galuega faatino a le Vaega o Aoaoga

I le mae’a ai o le tausaga faaletupe lenei, ua faamauina e le Vaega o Aoaoga le aofa’i o tagata galulue (TA’s) e 51 sa faatupeina i lalo o le Polokalame ua taua o le TA Facility ma le Paketi (Budget Support). Mai le aofa’i lenei e 51, 19 (37%) sa faatupe e le TA Facility, ae 32 (63%) sa faatupe i lalo o le Paketi (Budget Support).

Mo le Matāgaluega o A’oga, Ta’aloga ma Aganu’u, e 5 tagata galulue (TA’s) sa faatupeina i lalo o le TA Facility ae 15 sa faatupeina i le Paketi (Budget Support). Mai ia Iuni 2019, e 2 (10%) ua mae’a galuega, 2 (10%) oloo fa’agāsolo pepa o galuega mo le filifilia (recruitment), 9 (45%) oloo tau faamae’a le tapenaina o Faamatalaga o Galuega (ToR’s), ma le 6 (30%) oloo galulue i le taimi nei. E 1 le tagata faigaluega (TA) faatasi ai ma TA’s oloo fa’agāsolo pepa o galuega mo le filifilia (recruitment) ua toe tuuina atu i le tausaga faaletupe fou mo le faatinoina o a latou galuega.

5.8 Faafoega o Faamaumauga a le Vaega o Aoaoga (ESMIS)

O le filifilia o se tagata galue (TA) mo le fausiaina o le nei polōketi (ESMIS) ua mae’a faataunuuina. Peitai sa toe talosaga mai le sui sa ia mauaina le avanoa ua le mafai ona ia faatinoina le galuega ona ua le talafeagai le taimi faatulagaina o le galuega e pei ona faataoto. Sa auai atu sui o le Vaega o a’oa’oga e molimauina le tūlaga oloo iai le faafoeina o faamaumauga ua taua o le FEMIS (Fiji Education Management Information System) i Fiti i le masina o Me, 2019. Ua mae’a le fonotaga ma ua manatu ai loa le Vaega o Aoaoga o le fausiaina o se polōketi faapea mo Samoa o se itu lelei tele ma o lea fesoasoani i le faaitiitia o fa’afitāuli oloo alia’e pea i faamaumauga ma ripoti e pei ona faailoa mai i le ripoti a le Samoa Education Data Quality Evaluation ma le Suesuega o le PaBER i le tausaga 2015. Oloo ua galulue nei le Matāgaluega mo le tapenaina o faamatalaga o galuega faatino (ToR) mo le sailia o se TA e galue mo lea polōketi i le tausaga faaletupe fou.

Ua iai foi le fuafuaga e fia āsia ma molimauina le system oloo faaaogaina e Vanuatu ua taua o le Vanuatu Education Management Information System (VEMIS). E faapea o le system lea e iai Vaega ua toe faaleleia mai le system e pei ona faaaogaina e Fiti. O fuafuaga nei e manatu le Matāgaluega e a’oga mo le mata’itūina o le faaaogaina o fesoasoani tupe (OGG). O le Kuata 2 o le tausaga faaletupe fou ua fuafuaina ai le Malaga atu mo le āsia o le system a Vanuatu.

5.9 Taiala mo Fesootaiga a le Vaega o Aoaoga

Ua amatalia le faagasologa o pepa o galuega mo le sailia o se TA (Technical assistant) e iloiloina ma lauliliuina le Taiala mo Fesootaiga ma Faamaumauga a le Vaega o a’oa’oga. Talu ai ona o le le lava o sui sa tusi talosaga mai mo le galuega lenei, ua toe tuuina atu ai le faatinoina i le Kuata 2 o le tausaga faaletupe fou.

O le iai o se Taiala mo Fesootaiga a le Vaega o Aoaoga, o lea fa’amālosia ma siitia le tūlaga i fesootaiga e le gata i totonu o le lotoifale o le Vaega o Aoaoga ae faapena foi i ana pā’aga tōtino ma fa’alāpotopotoga oloo maua mai ai fesoasoani tau tupe.

A2.3 Tulaga na Ausia e Vaega taitasi o le Matāgaluega

O loo auiliili atu i le vāega lenei le tūlaga na iai le faatinoga o fua faatatau o Galuega faatino a le Matāgaluega mai ia Iulai 2018 - Iuni 2019.

Vaega 1: FAUTUAGA TAU FAIGA FAAVAE I LE MINISITA

Faauluuluga: Ofisa Sili o Pulega

Fua faatatau o Galuega Faatino:	Tapulaa Faatulagaina	Tulaga Ausia	Tulaga ua iai galuega faatino
1. Aofa'i o lipoti e tuuina atu e le TDAD i le Ofisa Sili o Pulega o le gasologa i le tapenaina ma le tu'ufa'atasia o le Fa'ava'a mo le Faiga Fa'avae Aoao mo le Si'itia o Fa'ailoga o Faiā'oga	3	Ausia	E o'o mai i le faaiuga o Kuata 1 2019 (Faaiuga o le kuata 3) ua faatinoina le polokalame o le si'itia o faailoga o faiā'oga. E 406 le aofa'i o faiā'oga o loo i le polokalame (351 mo le NUS ae 55 le USP STAP) e tusa lena o le 47% o le 860 o faiā'oga ua siitia faailoga. E 270 faiā'oga ua silia ma le 55 tausaga le matutua e le o aofia ai i le 860 lenei. Na ausia i se tūlaga e sili atu ma le tapulaa faatulagaina le numera o lipoti na tuuina atu e le TDAD i le OCEO.
2. Aofa'i o lipoti e tuuina atu e le MERD i le CEO o le gasologa o le fausiaina o le Tulafono Fa'atonutonu mo le Tulafono mo Faiā'oga 2016	3	Ausia	O loo faatino le faagasologa mo le tuuina atu faapea le faatinoina loa o le Tulafono mo Faiā'oga 2016. Ua mae'a faalauiloaga faalaua'itele sa faatinoina. Ua iai foi le tulafono faatonutonu mo faiā'oga 2015 ae o loo tālia se faamaoniga mo tupe totogi mai le fono faatonu a le Ofisa o Lafoga.
3. Lipoti faalemasina e tuuina atu e le CSD i le CEO o le gasologa o le lloiloga o le Fa'ata'otoga o le 'aufaigaluega a le Matāgaluega	3	Ausia	Ausia le numera o Lipoti ma fefa'asoa'iga a le Pulega i se tūlaga e sili atu ma le tapula'a faatulagaina. Na faamaonia e le Pulega le toe Faataotoga o le Aufaigaluega a le Matāgaluega i ona vāega e 12 i lana fonotaga ia A'oa'oina 6, 2019 faatasi ai ma le avanoa na toe tatala atu mo le CSD ina ia toe soalaupule faatasi ai lea matā'upu ma le latou Sui Pule Sili fou. Ua fuafua e o'o atu i le faaiuga o Aokuso 2019 ua mae'a le toe faataotoga mulimuli o le aufaigaluega a le Matāgaluega faatasi ai ma le Pepa o faamatalaga e tuuina atu ai mo le silafia e le Kapeneta(PK)

4. Aso e ma'ea ai ona tu'ufa'atasia se auivi o galuega mo Tagata e iai Tomai fa'apitoa a le Matāgaluega	3	Ausia	O le auivi o galuega mo tagata e iai tomā faapitoa a le Matāgaluega o se vāega o le galuega sa faatinoina e le Faufautua Faapitoa mo le Faataotoga o le Aufaigaluega a le Matāgaluega. O lea auivi mo tagata e iai tomā faapitoa ma tūlaga tofi ua siitia a le Matāgaluega, ua tuufatasia i totonu o le Faataotoga o le aufaigaluega sa toe teuteuina ma tuufatasia, ma o le a tuuina atu mo le silafia e le Kapeneta a'o le'i mae'a le masina o Aokuso 2019.
5. Aofai o asiasiga fa'a-su'etusi i totonu lava o le Matāgaluega e siitia atili ai le tausisia o ta'iala ma ālāfua fa'ata'oto	8	Ausia	E 70 le aofa'iga o asiasiga faa-su'etusi sa faatinoina i totonu o le tausaga Faaletupe e aofia ai: - Petty cash - taavale - cash count - suesuega - payment preauditing (TY1, TY11A&B, TY15) Auditing: - Receipting - System posting - Lodgement - Banking - Duplicates - Division Operation Procedures - Current Controls - Flow Chart & etc O loo faatino pea le siakiina o fuafuaga fia faatino, siakiina muamua o tupe totogi e silia ma \$3,000.00, o tupe totogi mo le faamaoniga a le CEO, ma TY15 mo le faamaoniga a le CEO

6. Aofa'i o lipoti ma pepa o Faiga faavae e tapenaina ma fa'amāe'aina e le Matāgaluega i totonu o le tausaga faaletupe FY18/19: - Fuafuaga mo le Itupaepae o A'oa'oga - Lipoti Faaletausaga 2017/2018 - Faavaa o a'oa'oga ma le a'oa'oina (Teaching and learning framework) - Faiga faavae o Mata'upu a'oa'oina - Faiga faavae o Fuataga - Faiā'oga Faavae mo le toe fetuuna'iga o a'oga - Faiā'oga Faavae o Ta'aloga i totonu o a'oa'oga - Faiā'oga Faavae o Aganu'u i totonu o a'oa'oga"	8	Ausia	E 8 faiga faavae na faamaonia e le Kapeneta ia Novema & Tesema 2018 - FK (18) 41 & FK (18) 45: 1. Faava'a Aoao mo Ta'aloga 2. Faiga Faavae Aoao mo taaloga i totonu o A'oga 3. Faiga Faavae Aoao o le ICT i totonu o A'oga. 4. Faava'a Aoao mo Aganu'u 5. Faiga Faavae Aoao mo Measina Faaleaganuu 6. Faiga Faavae Aoao mo Atina'e ma Fefaataua'iga Faaleaganuu. 7. Faiga Faavae Aoao mo aganu'u i totonu o A'oga 8. Faiga Faavae Aoao mo Matā'upu Faamatātā Esee i Totonu o A'oga Ia Mati 2019 na faamaonia ai e le Kapeneta le Lipoti Faaletausaga o le 2017/2018 ma tuuina atu ai loa i le Palemene. O loo logologo puialii foi vāega taitasi i le Pulega i le gasologa o galuega faatino e pei o le fausiaina o faiga faavae ma isi lipoti a le Matāgaluega ao fa'agāsolo le tausaga faaletupe. O nisi nei o galuega e aofia ai: 1. Ua toeitiiti mae'a le tapenaina o le Fuafuaga mo le Itupaepae o A'oa'oga 2019-2024. Ua fuafua e tatalaina lenei Fuafuaga fou i le masina o Aokuso 2019 2. E fa'amāe'aina le galuega faatino mo le National Curriculum Framework ma le National Literacy Policy a'o lei mae'a le masina o Iulai 2019. 3. E amata le faufauina o le Faiga Faavae lea i le kuata fou (The Teaching and Learning Policy) 4. Ua mae'a le toe iloiloaina o le Bilingual Education Policy ma o le a fofogaina lenei lauliliuga i le Pulega ao le'i mae'a le masina o Iulai. 5. O le Faavaa aoao mo faamaumauga ma pepa aloa'ia a Samoa (NARA Framework) ma isi faiga faavae e aofia ai, o loo taoto ona faatinoga i le vāega o loo galulue ai.
--	---	-------	---

7. Pasene o fa'amaumauga aloa'ia a le mālō i totonu o Matāgaluega ma Fa'alapotopotoga e mafai ona fa'a-iloa ma tu'uina atu i lalo o le Pulega o Fa'amaumauga ma Pepa Aloa'ia a Samoa.	3	Ausia	Na tuuina atu pea lipoti faalevaiaso ma tūlaga i le faagasologa o galuega i le Pulega mo fefatofalaiga. Ua silia ma le numera faatapulaaina le aofaiga o lipoti na saunia e le NARA.
8. Pasene o fa'amaumauga a le Matāgaluega a le Palemia ma le Kapeneta o lo'o i totonu o le Fale Fa'amasino tuai ua mafai ona pu'eina fa'aonaponei (Digitized)	3	Ausia	E 30,000 ata pu'e o faamaumauga na pu'eina ao fa'agāsolo le tausaga faaletupe pe tusa lena o le 20% o faamaumauga na aoina mai i le Matāgaluega a le Palemia (MPMC). O nei ata na mafai ona pu'eina i masini mo faamaumauga i le mae'a ai o galuega fita na feagai ai ma le afaigaluega i le taulimaina o galuega i masini mo famaumauga.
9. Aso e mae'a ai le iloilogā o Polokalame mo Fa'amaumauga (EMIS) ma tu'ufa'atasia se Faiga fa'avae	3	Ausia	Na fai ma sui o le Itupaepae o A'oaoga le Ofisa Sili o Pulega, isi sui mai le MESC faapea sui Ofisa Sili mai le SQA e faatasi atu i se aiasiga ma le Failautusi Tumau o le Matāgaluega o A'oga i Fiti ma lana vāega o le FEMIS lea sa faia i Suva i Fiti mai i le Aso 20 i le 26 o Me, 2019. Na maua ai le avanoa e mata'ituina ai le faaaogaina o le FEMIS i le aoina mai o faamaumauga mai A'oga, le auala e pulea ma tuufatasia ai nei faamaumauga, fefulifulisa'i ma faailoa aua le nofo silafia e le gata i le Matāgaluega ae faapea foi le limataitaiga o faaiuga fai ma mea o loo mana'omia e A'oga. Na asia foi e le team lenei le EQAP e molimauiina foi le latou PacSIMs (examination management system) o loo faaaoga. Ua mae'a tapenaina fuafuaga faatino mo le aga'i i luma ina ia tuufaatasia i leFuafuaga fou mo le Itupaepae o A'oa'oga lea lea e mae'a i le masina o Aokuso 2019.

Vaega 2: FAUFAUTUA ILE MINISITA

Faauluuluga o Vaega: Ofisa Sili o Pulega

Fua faatatau o Galuega Faatino:	Tapulaa Faatulagaina	Tulaga Ausia	Taatiaga ua iai nei Galuega Faatino
1. Pasene o i latou na asiasi ane i le Ofisa o le Minisita na fa'amalieina i le 'au'aunaga ofoina atu	100%	Ausia	O le leai o ni faitioga na faatōai atu i le Ofisa o le Minisita o se faailoga lelei lea o le faamalieina o tagata na asiasi ane i le 'au'aunaga na ofoina atu
2. Aso e tu'uina atu ai i le Kapeneta le Fuafuaga fa'ata'oto mo galuega fa'atino a le Komiti Faufautua a le Kapeneta mo A'oa'oga	Tesema 2018	Ausia	O le vāega o Faafuaga o A'oga sa feagai ma le tapenaina o le fuafuaga mo galuega faatino a le Komiti Faufautua a le Kapeneta mo A'oga lea sa fa'amāe'aina ia Tesema 2018

Vaega 3: AUAUNAGA FAAFAIAOGA

Faauluuluga o Vaega: Ofisa Sili Lagolago – Faafuaga o A'oga

Fua Faatatau o Galuega Faatino:	Tapulaa Faatulagaina	Ausiaga	Tulaga ua iai nei galuega faatino
1. Aofai o faia'oga fou mo A'oga Maua'uluga e fa'amalieina ai mana'oga ma talosaga a a'oga	60	Ausia	I le mae'a ai o le TF 18-19, e 65 faia'oga fou na tuuina atu ma faafaigaluega i nisi o A'oga a le Mālō. Peitai, e 11 i latou na faamavae mai ona o le tausavali mamao i A'oga na tofia ai faapea ma galuega fou ua faigaluega ai.
2. Aofai o faia'oga fou mo A'oga Tulaga Lua e fa'amalieina ai mana'oga ma talosaga a a'oga	60	Ausia se vaega	E 58 faia'oga na tuuina atu ma faafaigaluega i A'oga na filifilia i luga o talosaga na tuuina mai i le masina o Iulai 2018 - Iuni 2019.
3. Pasene o a'oga Maua'uluga a le mālō ua 'ausia le numera fa'atapula'aina mo tamaiti i potua'oga	60%	Ausia	E tusa ai ma le numera faatapula'aina mo tamaiti i potua'oga lea e 1:30 tamaiti, na ausia uma e Kolisi a le Mālō e 23 lea numera faatapula'aina faavaomalo (STR) Peitai, e tusa ai ma tūlaga o loo manaomia i le aoa'oina o matā'upu i vāega a'oa'oina e 4 o kolisi taitasi nei, o loo tumau pea le manaoga mo ni faia'oga e a'oa'oina tomai Faamatata Eeseese (Faifaatoaga, Design Technology & Visual Arts), o le

			Faa-Saienisi (i vāega o le Biology, Chemistry & Physics) faapea le Commerce (i vāega o le Accounting ma le Economics).
4. Pasene o a'oga Tulagalua a le mālō ua 'ausia le numera fa'atapula'aina mo tamaiti i potua'oga	50%	Ausia	E oo mai ia luni 30 2019, e 73 mai le 144 o A'oga Tulagalua a le Mālō sa ausia le numera faatapulaaina o le 1:30 tamaiti i potua'oga
5. Aofai o Pulea'oga ma Sui Pulea'oga ua fa'afaigaluegaina	Pule A'oga: 30 Pule Lua: 4	Ausia	E 63 Pule A'oga ma Pule Lua na faafaigaluegaina ao fa'agāsolo le Tausaga Faaletupe 2018-2019

Vāega 4: Auaunaga mo le Faaleleia o le Tomai o Faiā'oga

Faauluuluga o Vāega: Ofisa Sili Lagolago – Atina'eina ma le Fautuaina o o Tomai o Faia'oga

Fua Faatatau o Galuega Faatino:	Tapulaa Faatulagaina	Ausiaga	Tulaga ua iai nei galuega faatino
1. Pasene o a'oga a le mālō o loo lagolagoina mo le toe fa'aleleia o tomai fa'afaiaoga i totonu lava o a'oga	50%	Ausia	100%. E (48/48) A'oga Tulagalua sa lagolagoina ma fesoasoani iai e ala i a latou lava polokalame mo le faaleleia o tomai i le galuega fa'afaiā'oga e fua i manaoga o a latou lava A'oga 83%. O le (19/23) o Kolisi sa lagolagoina ma fesoasoani iai e ala i a latou lava Polokalame mo le faaleleia o tomai i le galuega fa'afaiā'oga e fua i mana'oga o a latou lava A'oga. E fa Kolisi (Faleata, Avele, Vaimauga ma le Kolisi o Samoa) e lei aofia ai ona o tuatuagia na Faiā'oga ma latou i le tapenaga o Ta'alogā o le Pasefika.
2. Pasene o Puleaoga ma Sui Pulea'oga o loo a'oa'oina i tomai ma agavaa faa-Ta'ita'i	100%	Ausia	A'oga Tulagalua- 100%. E 144/144 i latou ua uma ona a'oa'oina i tomai ma agavaa faata'ita'i, taiala o galuega ma le taulimaina o fesoasoani tupe a le Mālō. Kolisi- 100%. E 23/23 Pule A'oga o Kolisi a le Mālō ua uma ona a'oa'oina i tomai ma agavaa faata'ita'i, taiala o galuega ma le taulimaina o fesoasoani tupe a le Mālō.

3. Pasene o Faiā'oga tulagalua e a'oa'oina i le Saienisi ma le Matematika	100%	Ausia	E oo mai ia luni 2019, e 93% o faiā'oga tulagalua sa a'oa'oina i le Saienisi ma le Matematika, ae 21% (221/1054) sa a'oa'oina i le SPELL Matematika. O le masina o Fepuari ma Mati sa faatautaia ai nei a'oa'oga e le Ofisa Sili o Pulega (Afamasaga Dr. Karoline Afamasaga-Fuatai) faatasi ai ma le lagolagosua malosia a le vāega o le AED ma le CDMD. E 76 (7%) faiā'oga tulagalua sa a'oa'oina i le Matematika sa faatinoina i Itumalo (Cluster level)
4. Aofa'i o faiā'oga i kolisi e a'oa'oina i le Saienisi ma le Matematika	150	Ausia	E oo mai ia luni 2019, e 291/606 (48%) faiā'oga i Kolisi sa a'oa'oina i le Saienisi ma le Matematika. Sa a'oa'oina foi faia'oga o loo tauaveina le Matematika o le tausaga 9-11 mai le Kolisi o Mataaevave, Palauli ma le Kolisi o Amoa e tagata Matematika mai Saina o loo faia'oga ma galulue tauofo i le Kolisi o Samoa ma le Kolisi o Leififi.
5. Pasene o faiā'oga ua ulufale atu i A'oa'oga faa-lunivesete mo le siitia o tusipasi mai le tipiloma i le tikeri	45%	Ausia	I le Kuata (Semester) 1 2019, e 47% o le 860 faiā'oga na lesitala ma ulufale i le polokalame a le NUS ma le STAP 2 mo le siitia o Tusi Pasi mai le tipiloma i le tikeri. -E 351 faiā'oga na resitala i le NUS mo le siitia o Tusipasi. -E 55 faiā'oga i le STAP 2. E mo le silafia: E 270 faiā'oga ua silia ma le 55 tausaga e le o aofia ai i le 860 lenei.
6. Faaitiitia le pasene o i latou e le ausia maka faatulagaina (lalo ifo o le 60% le average) e faaauau ai le Polokalame o le A'oga Faafaia'oga i le Lunivesite Aoao o Samoa	15%	Ausia	E mai le 387 tamaiti na faatupeina e le Matāgaluega a'oga i le Semesa 2 2018, e 82% na ausia le 60% āga'i i luga le faatatauga o maka faatulagaina. O lona uiga e 18% e lei ausia le 60 % o le faatatauga o togi faatulagaina.
7. Aso e mae'a ai le fausiaina o le Faava'a o faiga faavae mo le Polokalame o le toe siitia o tusi pasi i tomali o faiā'oga	Tesema-2018	Ausia	Ia Mati 2019, na mae'a ai ma faamaonia e le Pulega le National Program Framework for Teachers Qualification Upgrade. O loo fa'agāsolo lona faatinoina.

Vāega 5: Auaunaga mo le Fa'afoega o A'oga

Fa'a'uululuga: Ofisa Sili Lagolago – Faafoega o A'oga

Fua Faatatau o Galuega Faatino:	Tapulaa Faatulagaina	Ausiaga	Tulaga ua iai nei galuega faatino
1. Pasene o nuu ma afio'aga e tausisia le fa'amālosia o le a'o'oga o tamaiti i tausaga a'oga e tusa ai ma le Tulafono mo A'oga 2009	50%	Ausia	Na pasia e le Palemene le toe teuteuga o le Tulafono mo A'oga 2019. O loo faaaauu pea ona mata'ituina ma fa'amālosia e Asiasi A'oga le faaaogaina o fānau i Itumalo o loo latou galulue ai i tausaga faatapulaaaina o loo fa'amālosia e le tulafono . (100%). Sa tufatufaina i A'oga a le Mālō, A'oga a Ekalesia faapea A'oga Tumaoti pepa faalauiloa ma polosiua e fa'amālosia ai pea le ave o fānau i le A'oga i le Koneferenisi Faaletausaga a Faiā'oga lea sa faia ia Ianuari 2019 O loo matou galulue soosootauu foi ma le Matāgaluega o Tina ma tamaitai, Afioga ma Aga Fesootai e auala atu i Sui o Nuū ma Sui Tamaita'i i le fa'amālosia pea o le ave o fānau i le A'oga i totonu o nuu.
2. Aso e tu'uina atu ai le Lipoti o le Fonotaga Fa'aletausaga a le Matāgaluega 2019 i le Pulega Autu	Aperila (2019)	Ausia se vaega	Ua 75 % le vāega ua uma a'oa'oina tapenaina o le lipoti o le Koneferenisi faaletausaga a faiā'oga lea sa faatinoina ia Ianuari 2019 ma e faamoemoe e tuuina atu i le Pulega i le kuata muamua o le Tausaga Faaletupe 2019/2020.
3. Pasene o A'oga Tulagalua a le mālō e 'ausia Tapula'a Mo'omia mo a'oga	50%	Ausia	Ua iai le Polokalame mo faamaumauga mo tapulaa moomia ma le iloiloga. O nei faamatalaga e aofia ai fuataga na faia e le A'oga lava ia faapea ma fuataga e faia e Asiasi A'oga. Ua mae'a foi a'oa'oina faatinoina a'oa'oga mo le aufaigaluega lautogia e faatinoina le toe tilofa'iga ma le faamausaliina o nei fuataga sa faatinoina. O le 82% o A'oga Tulagalua a le Mālō na ausia tapulaa moomia mo A'oga. (3%- Ausia atoatoa apulaa moomia, 60% - Ausia le tele o tapulaa moomia, 19% Ausia nisi o tapulaa moomia). O le 4% o a'oga tulagalua e lei ausia le tele o tapulaa moomia ma le 14% o A'oga e lei aumaia a latou pepa faatumu mo fuataga o tapulaa moomia
4. Pasene o A'oga Mauualuluga a le mālō e 'ausia Tapula'a Mo'omia mo a'oga		Ausia	Ua iai le Polokalame mo faamaumauga mo tapulaa moomia ma le iloiloga. O nei faamatalaga e aofia ai fuataga na faia e le A'oga lava ia faapea ma fuataga e faia e Asiasi A'oga. Ua mae'a foi ona faatinoina

	50%		a'oa'oga mo le aufaigaluega lautogia e faatinoina le toe tilofa'iga o nei fuataga sa faatinoina. O le 91% o Kolisi a le Mālō na ausia tapulaa moomia (4% ausia atoatoa tapulaa moomia, 70% ausia le tele o tapulaa moomia, 17% Ausia nisi o tapulaa moomia). E 2 Kolisi e lei aumaia a latou pepa faatumu mo tapulaa moomia e ui i le tele o taumafaiga na faia e le SOD e fesootai ai i latou.
5. Aso e mae'a ai ma faaaogā i ona tūlaga uma le Polokalame mo faamaumauga mo Tapulaa moomia mo A'oga	Fepuari 2019	Ausia	Ua iai le Polokalame mo faamaumauga mo tapulaa moomia ma ua faaaogaina nei talu mai le masina o Mati 2019
6. Aso e mae'a ai le iloiloga mo Aoga Tulaga lua (rationalization of primary schools)	Tesema 2018	Ausia nisi o Faiā'oga	Na amata galue John Petit o se faufautua faapitoa ia Me 2019 i le iloiloaina o itu e aafia tele ai le mauaina o a'oa'oga lelei a'oa'oina o le le lava o faiā'oga. Ua mae'a lenei galuega ma e faamoemoe e folasia le faaiuga o lenei Lipoti mo le silafia e le Pulega i le kuata muamua o le tausaga faaletupe 2019-2020.

Vaega 6: Matā'upu A'oa'oina, Tusia'oga ma Fuataga

Faaulululuga: Ofisa Sili Lagolago – Matā'upu A'oa'oina ma Tusi A'oga

Fua Faatatau o Galuega Faatino:	Tapulaa Faatulagaina	Ausiaga	Tulaga ua iai nei galuega faatino
1. Pasene o faiā'oga a le mālō e a'oa'oina i le faiga faavae fou mo A'oa'oga Sauo'o	30%	Ausia	E 71 faiā'oga na a'oa'oina i le Faiga Faavae mo A'oga Sauo'o lea sa faia i le masina o Iulai ma Setema 2018 i le masina o Fepuari 2019 E30 faiā'oga na a'oa'oina i Malamalamaga tau A'oa'oga Sauoo, Faatulagaina o Lesona ma le fausiaina o alagaoa. Na faatinoina e se faufautua faapitoa mai Ausetalia ia Oketopa 22-23, 2018 se a'oa'oga na toe iloiloaina ai le fuafuaga o galuega faatino mo A'oa'oga Sauoo. i a'oa'oga na faatinoina ia Aperila 2019, e 293 faiā'oga (Tausaga 4, 5 & 6) na a'oa'oina i faatinoga tau a'oa'oga sauoo faapea auala e fesoasoani ai i le a'oa'oina o tamaiti e iai a'afiaga tūmau ole soifuaga

			O le a maua le avanoa e a'oa'oina ai faia'oga o isi vasega mo le isi a'oa'oga e sosoo ai. Na faatinoina foi isi a'oa'oga mo faia'oga o A'oga Tulagalua e 6 o loo iai fānau e iai aafiaga tumau o le soifua o se vāega o le Inclusive Education Champion School Model. O A'oga na aafia ai e iai Moataa, Falefa, Siumu, Vaimea, Faleula and Saanapu.
2. Pasene o faia'oga o a'oga amata e fa'asoa iai le fesoasoani mo le a'oa'oina o fānau.	60%	Ausia	E 56 A'oga Amata na asia ma ave iai le fesoasoani e ala i Alagaoa na tuuina atu, fausiaina o metotia, fatulagaina o vaaiga eseese i totonu ma fafo o le potua'oga. O loo faaauau foi ona saunia e le So'oupu o A'oga Amata le fesoasoani ia i latou e autovaa mai i le Matāgaluega e pei o faia'oga e toa 20 o a'oga amata na asia le Ofisa ao fa'agāsolo le tausaga faaletupe E 85% faia'oga o A'oga Amata na auai i le A'oa'oga na faatinoina i Samoa nei i le Aaso 29 ma le Aso 30 o Ianuari 2019. Na tuuina atu foi alagaoa mo le faatinoga o le galuega ia i latou uma na auai faapea ma i latou na toe maua le avanoa mulimuli ane e feiloa'i ai ma le Sooupu o A'oga Amata ona sa le'i maua le avanoa e auai ai i a'oa'oga sa faia. E silia ma le 80% o faia'oga o A'oga Amata ua latou mauaina le fesoasoani mai a'oa'oga sa faia ia Aperila. O nei a'oa'oga sa a'oa'oina ai faia'oga i le faaaogaina o Taiala mo faia'oga o A'oga Amata faapea tusi mo matā'upu a'oa'oina.
3. Pasene o A'oga tūlaga lua ma a'oga maua luga a le Mālō e āsia ma maua le fesoasoani manaomia.	50%	Ausia	E 60 a'oga tulagalua i Savaii ma Upolu na asia ma maua le fesoasoani mai tagata ofisa o matā'upu a'oa'oina mo le faaleleia o le o metotia mo le faitautusi, polokalame mo le faitautusi ma le Vee Diagram. E 60 a'oga na tauaaoina alagaoa e fesoasoani ai i le a'oa'oina o matā'upu. Na a'oa'oina foi nei A'oga i le auala e tusia ai a latou lava ālāfua ma fuafuaga e faaaogā ai le faiga ua taua ole SOLO taxonomy tool e fesoasoani ai i fuataga ma su'ega a latou a'oga. E leai ni asiasiga fesoasoani na faatinoina kuata e 3 na tuana'i atu o le TF 2018/2019, peita'i na ave lava le fesoasoani i Pule A'oga e 42 ma faia'oga e 58 na saili fesoasoani mai le Ofisa e fia iloa atili e uiga i matā'upu a'oa'oina. Na tuuina atu ai foi ma galuega

			faatino ma tusi a’oga i nei a’oga ma faia’oga. E faapena foi le fesoasoani na ave e le aufaigaluega mo a’oga mauualuluga i pule a’oga e 23 o a’oga mauualuluga na asia le vāega o matā’upu a’oa’oina mo se fesoasoani lea na tuuina atu ai foi ma taiala o matā’upu a’oa’oina ma tusi a’oga. E 6 A’oga tulagalua ae 11 Kolisi na maua le fesoasoani mai le vāega o matā’upu a’oa’oina i le taimi na fa’agāsolo ai PDs na faatautaia e le TDAD (10) ma le (1) na talosagaina le na faia i A’oga lava latou ma ltumalo. E 77 faiā’oga na maua le fesoasoani i lalo ole polokalame ua tā’uao le ISP. Na auina atu foi sui mai le vāega o matā’upu a’oa’oina i tua e o faatasi ma le vāega o le TDAD i le avatuina o le fesoasoani i nisi o A’oga. Na faapena foi le fesoasoani na faatinoina i taimi o a’oa’oga sa faia ia Aperila 2019. Na tufaina ai foi ma isi alagaoa faaopoopo mo matā’upu uma e aofia ai ma le faitautusi ma le numera. A’oga Mauualuluga - Na asia e le aufaigaluega mo matā’upu a’oa’oina i a’oga mauualuluga a’oga mauualuluga e 21, tusa lena o le 90% i lona faatatauga. E faaopoopo atu iai ma le fesoasoani tele na ofoina atu e le alii ofisa o le matā’upu a’oa’oina tau faatoaga mo le Kolisi o Vaimauga i lea matā’upu ona o le leai o se faiā’oga i le matā’upu lea.
4. Pasene o a’oga tulagalua ma a’oga mauualuluga) e 'auai i le Polokalame a le Matāgaluega e fa'amalosia ai le Tusitusi, Faitautusi Numera ma le Faa-saienisi (SSILNa	90%	Ausia	E 30 A’oga tulagalua ma Kolisi e 16 na auai i le Polokalame a le Matāgaluega ia Setema 2018, e fa'amalosia ai le Tusitusi, Faitautusi Numera ma le Faa-saienisi (SSILNaS)
5. A’ofai o Alagaoa faaopoopo e fausia e mautinoa lona a’oga e lolomiina e vāega taitasi mo A’oga: A’oga	300	Ausia	E 360 isi alagaoa faaopoopo na fausia i lenei tausaga faaletupe mo A’oga Amata, A’oa’oga Sauo’o, faapea A’oga tulagalua ma A’oga mauualuluga. Sa faatinoina fo’i e le tagata e tomai faapitoa i le faitautusi ma le matematika alagaoa e fesoasoani a i le a’oa’oina o nei

Amata: 10, A'oa'oga Sauo'o : 20, A'oga tulagalua: 130, A'oga maualuluga:140		matā'upu. <u>Ā'oga Amata = 29</u> • 1 ata pu'e mo faaleoga • 4 Lesona ua pu'eina leo s (audio visual) • 1 Taiala o Matā'upu A'oa'oina • 1 Tomatau mo faiā'oga • 4 pusa alaga'oa • 6 Pusa o alagaoa mo A'ga Amata Alagā'oa mo aoaoga a faiaoga o A'oga Amata • 1 Metotia mo A'oga Amata (ECE IEP tool) 5 Taaloga faamatematika mo A'ga Amata 6 Taaloga faitautusi mo Aoga Amata (Gagana Samoa & Gagana Peretania) <u>A'oa'oga Sauo'o = 103</u> • 10 Tusi taaloga mo le Gagana Peretania • 10 Tusi taaloga mo le Matematika • 20 Faila mo faamaumauga a fanau aoga Faila mo le Faitautusi ma Numera • 10 alagaoa mo le Matematika • 1 taiala mo tusigatala • 1 Tusi faitau mo le Tausaga 3 (Samoan) • 20 Ta'iala mo tusigatala Alagaoa mo le Saienisi • 10 alagaoa mo a'oa'oga • 20 ata faailoilo • 1 Tusi Faitau mo A'oga Sauo'o <u>A'oga Tulagalua: 98</u> • 7 Lisi o upu • 16 tusi (lisi o upu, solo, faitautusi) • 11 tusi faitau • 21 leo pu'e/ata tusi • 14 ata faailoilo • 10 vee maps • 19 alaga'oa mo a'oa'oga • <u>A'oga Maualuluga: 122</u> • 17 lisi o upu 17 • 14 tusi/handbooks • 13 ata faailoilo • 22 alaga'oa (handouts) • 6 faamatalaga i luga o komepiuta (powerpoints)
---	--	--

			• 24 alaga'oa faatekonolosi • 6 lesona/faaletausaga • 3 brochures • 13 vee-maps • 4 concept maps <u>Faitautusi ma le Matematika: 8</u> • 3 Tusi mo le Polokalame Faitausi ma le Numera (SSILNaS) • 1 Tusi A'oa'oina o Leo mo le Tausaga 1 -3 • 1 Siata (ata faailoilo mo le faitau tusi ma faaleoga) on • 1 Alagaoa mo le a'oa'oina o le Matā'upu Matematika mo le Tausaga 7 & 8 • 2 Tusi Faitau
6. Aso e fa'atinoina ai le Faalauiloina o meataulima a matā'upu faa-matata eseese (TVET Courses) i a'oga maualuluga	Tesema (2018)	Ausia	Sa faatinoina le faalauiloa lenei i le masina Oketopa/Novema 2018.
7. Aofai o tamaiti e iai mana'oga tumau/fa'apitoa o lo o auai i a'oga a le mālō (a'oa'oga sauo'o)	Tama - 110 Tamaitai - 60	Ausia	O fuainumera nei na faamauina e le Matāgaluega faapea asiasiga na faatinoina e le vāega mo tamaiti e iai mana'oga tumau/faapitoa o lo o auai i a'oga a le mālō (a'oa'oga sauo'o) <u>A'oga tulagalua:</u> • Tamaita'i = 95 • Alii = 186 <u>A'oga maualuluga:</u> • Tamaita'i = 5 • Alii = 4 <u>Aofa'iga = 290</u> E mai lenei Aofa'iga, e 144 (51%) tamaiti e iai aafiaga tūmau o le soifuaga sa mātauina le ōgaōga tele o o latou a'afiaga

8. Pasene o tamaiti tausaga 4 e ausia le faatulagaga 3 o le su'ega o le SPELL 1 (Level 3 mo le Faitautusi ma le Numera) i ituaiga	Gagana Peretania: Tama'itai - 43%		Faitautusi Gagana Peretania:	Tama'ita'i	Ali'i
	Alii - 33%			45%	23%
	Gagana Samoa: Tamaita'i - 47%			57%	33%
	Alii - 59%			25%	17%
	Numera: Tamaita'i - 60%				
	Alii - 51%				
9. Pasene o tamaiti tausaga 6 e ausia le fa'atulagaga 3 o le su'ega o le SPELL 2 (Level 3 Faitautusi ma le Numera) i ituaiga	Gagana Peretania: Tamaitai - 35%	Ausia nisi vāega	Faitautusi Gagana Peretania:	Tama'ita'i	Ali'i
	Alii - 23%			45%	25%
	Gagana Samoa: Tamaitai - 68%			57%	33%
	Alii - 48%			25%	16%
	Numera: Tamaitai - 67%				
	Alii - 56%				
10. Aso e mae'a ai le iloiloga o le Samoa Faava'a mo Matā'upu A'oa'oina (National Curriculum Policy Framework)	Tesema -18	Ausia	Ua mae'a le iloiloga o le Faavaa mo Matā'upu A'oa'oina ma o faatalanoaga sa faatinoina i le lotoifale o le Matāgaluega		
11. Aso e mae'a ai le Faiga Faavae mo Faitautusi (Literacy Policy)	Tesema-18	Ausia nisi o vāega	O le tusiga muamua o le faia'oga faavae mo le Faitautusi ua mae'a tapenaina lona tusiga muamua, ma sa tuuina atu i le Pūlega i le masina o Me 2019. O le fa'amāe'aina o le nei faiga faavae e fuafua seia mae'a le Faavaa mo Matā'upu a'oa'oina.		
12. Aso e mae'a ai le fausiaina o le Teaching	Iuni-19	E le'i	Oloo talia le fa'amāe'aina o le Faavaa o matā'upu a'oa'oina a'oa'oina fa'agāsolo lea o lea galuega.		

and Learning Policy		Ausia	
13. Aso e mae'a ai fausiaina o le Faava'a mo Matā'upu A'oa'oina (Curriculum Framework)	Iuni-19	Ausia nisi o vāega	O le tusiga muamua (draft) o le Faavaa mo Matā'upu A'oa'oina ua mae'a ona tuuina atu i le Pulega ilea so 5 o Me 2019. Oloo galulue nei le PPRD ma le CMDM i le tau fa'amāe'aina o nisi o fautuaga sa tuuina mai i le Pulega. O lea ua fuafuaina le faamāe'aina lelei o le nei galuega i le tausaga faaletupe 2019-20.
14. Aso e mae'a ai le iloiloga o le Faiga Faavae mo le Faaaogaina o gagana e Lua (Bilingual Education Policy)	Iuni-19	Ausia	Ua ma'ea faatino le toe iloiloga o le Faiga Faavae mo le Faaaogaina o Gagana e Lua (Bilingual Education Policy) ma o le a folasia le lipoti mulimuli a le Faufautua faapitoa na faatinoina lea galuega mo le silafia e le Pulega i le amataga o le kuata muamua o le TF 2019/2020
15. Aso e mae'a ai le toe iloiloga matā'upu a'oa'oina mo A'oga mauululuga	Fepuari-19	Ausia	I le faai'uga o le masina o Iuni 2019 na mae'a ai le toe iloiloga sa faia i matā'upu uma. O le isi galuega o le a sosoo ai o le faatautaia lea o faatalanoaga ma faia'oga ma pā'aga a le Matāgaluega.
16. Aso e mae'a ai le fausiaina o le Inclusive School Self-Assessment Matrix	Iuni-19	Ausia	Na mae'a lenei galuega ia Aokuso 2018

Vaega 7: FUATAGA MA SUE'GA

Faaululuga: Ofisa Sili Lagolago –Fuataga ma Su'ega

Fua Faatatau o Galuega Faatino:	Tapulaa Faatulagaina	Ausiaga	Tulaga ua iai nei galuega faatino
1. Pasene o faia'oga (tulagalua ma a'oga mauululuga) e a'oa'oina i le faiga fou (outcomes based approach) mo su'ega	40%	Ausia	O le vāega atoa mo le faiga fou (outcomes based approach) mo su'ega o se taumafaiga tuufatasi na galulue ai vāega nei: O le vāega a le TDAD na nafa ma le faamaoopoopoina o tapenaga ma le mata'itūina o vāega e manaomia ona a'oa'oina ai faia'oga, o le CDMD na nafa ma le vāega atoa o fuataga mo matā'upu a'oa'oina ma le AED na nafa ma le sauniaina o faamatalaga ma iloiloga o i'uga o su'ega i vāega e faaleleia atili ai le tūlaga o le faitautusi ma le matematika. Na auai foi le vāega AED i le ta'imua o a'oa'oga o le faiga fou mo su'ega (outcomes based approach) i a'oa'oga sa faia. Sa a'oga tele nei a'oa'oga (pe a fua atu i faamatalaga o fua faatatau o a'oa'oga sa faia o loo i le TDAD). Ona o fuataga aoao o le
2. Pasene o faia'oga tulagalua e a'oa'oina i metotia ma auala talafeagai e faatinoina ai fuataga i totonu lava	60%	Ausia	

o a'oga.			taula'iga autu lea a le vāega o Fuataga ma Su'ega, ua aveesea ai galuega faatino nei e 3 ona o loo taula'i atu i le faatinoga o fuataga e le faia'oga i totonu o le potua'oga (CBA/formative assessment) e pei o le fausiaina o metotia, o lona faaagaina, faapea le aoina ma le iloiloga o i'uga o su'ega mo a'oga tulagalua ma a'oga mauululuga.
3. Pasene o faia'oga o a'oga mauululuga e a'oa'oina i metotia ma auala talafeagai e fa'atinoina ai fuataga i totonu lava o a'oga.	75%	Ausia	
4. Numera o i latou ua filifilia ma agava'a e a'oa'oina i le tapenaina o su'ega aoao (national examinations)	40	Ausia	I le tausaga faaletupe 2018/2019 ua siitia le numera o i latou e agavaa mo le tapenaina o su'ega i a'oa'oga mauululuga lea a itititi mai e toatasi le tagata tomai e mafai ona ia tauavea le galuega mo matā'upu uma.
5. Aofai o i latou e a'oa'oina mo le toe iloilo (moderators) o Galuega Fa'atino (IA) mo le SSC ma le SSLC	35	Ausia	O le 2018/2019 o le tausaga muamua lenei ua faatinoina ai e Samoa le faiga fou mo su'ega (OBA) lea e toa 6 sui o le matā'upu mo iloilo faatasi ai ma le sao o faia'oga i le tapenaina o galuega faatino. Ua mae'a foi a'oa'oina tusi galuega faatino mo matā'upu e fitu (Samoan, English, Math, Bio, Chemistry, Physics, Music) ma na faatinoina a'oa'oga ia Fepuari/Mati 2019 mo faia'oga uma o loo tauaveina nei matā'upu e su'eina i le SSC/SSLC
6. Nūmera o i latou ua a'oa'oina lātou te togiina su'ega aoao	100	Ausia	Ua mātauina le telē o le faaleleiga i le vāega lea i le tuufaatasiga o vāega lautogia mo le makaina, tiute tauave, ma le mafai ona tali atu o i latou i soo se galuega na tauaveina. E faapoopo atu iai, ua ausia ma o loo sologa lelei lava le taimi ma tapulaa faatulagaina o le vāega lenei.
7. Aofai o i latou e a'oa'oina latou te Ta'ita'ia le fa'atautaia o su'ega aoao (Supervisors)	300	Ausia	E 40 faia'oga na a'oa'oina i le faatautaia o su'ega o le SSC ae 41 le SSLC i le tausaga 2018 mo Ā'oga mauululuga. E 621 na a'oa'oina mo le faatautaia o su'ega o le tausaga 2, 234 mo le su'ega o le SPELL o le tausaga 4 ma le 225 mo su'ega SPECA o le tausaga 8. O le sini autu o nei a'oa'oga ina ia faaleleia atili le taulimaina ma maufaatuatua le faatautaiga o sue'ga. O le mea moni lava ia o loo ausia pea le tūlaga

			lenei peitai e iai lava aafiaga o le faatautaia o su'ega e fua i luga o le tutusa o faamanuiaga e mauaina ai
8. Pasene o faia'oga tausaga 8 e a'oa'oina i tūlaga mo'omia fou o le su'ega o le tausaga 8 (SPECA)	1	Ausia	O lenei galuega faatino ua ausiaina ona o se taumafaiga faifaatasi a le vāega CDMD, TDAD, AED ma Asiasi a'oga e aofia ai matā'upu a'oa'oina, o a'oa'oga, ma fuataga.
9. Aso e tu'uina atu ai i A'oga i'uga o su'ega a le Mālō	SPELL 1 & 2 Fepuari 2019 SPECA Tesema 2018 SSC & SSLC Ianuari 2019	Ausia	Si'itia le faatinoga e ala i vāega na tuuina atu i A'oga ma faia'oga. E faaopoopo atu iai, ua faaleleia foi le vāega lenei o le vave taulimaina e A'oga o i'uga o su'ega a le Mālō ia Mati. O le a faaleleia atili e le vāega o Fuataga ma Su'ega (AED) lenei vāega i le tausaga faaletupe fou ina ia mae'a saunia i'uga o su'ega a le Mālō e tuuina atu i A'oga i le amataga o le isi tausaga Ua mae'a ma tufaina atu ia Tesema 2018. Su'ega a le Mālō - SSC & SSLC; ua lelei faatulagaina le vāega lenei peitai e tau feoma'i laititi lava
10. Aso e famaonia aloa'ia ai e le Minisita le Lipoti mo fuataga ma tuuina atu mo le silafia lautele	SPELL 1& 2 – Mati 2019 SPECA - Ianuari 2019 SSC & SSLC - Fepuari 2019	Ausia	E faatoa mafai ona tuuina atu i tua i'uga o su'ega uma a le Mālō pe a uma ona faamaonia e le Minisita – o loo sologa lelei lava le taimi sa faatinoina ai le vāega lea peitai ua fesoasoani tausaga ua tuana'i i le vāega o Suga ma Fuataga i le fa'amāe'aina o le lipoti mo le silafia aemaise mo le folasaga a le Minisita
11. Pasene o tamaiti tausaga 13 e ausia maka e ulufale ai i le lunivesite Aoao o Samoa (NUS Foundation Programme)	52%	Ausia	E 58% tamaiti a'oga na su'eina le SSLC 2018 na au i le lunivesite Aoao o Samoa (NUS) O tamaiti nei na ausia le tuufatasiga o togi e amata atu i le 200 āga'i i luga e ulufale ai i le tausaga faavae o le lunivesite o Samoa. O tamaiti na ausia le tuufaatasiga o togi e 140 (e ulufale i le Certificate Programme), o le pasene o tamaiti tausaga 13 na ausia maka e ulufale ai i le NUS ua siitia i le silia ma le 70%.

12. Aso e mae'a ai le fausiaina o le Assessment Policy	Iuni 2019	E le'i Ausia	O le a amataina le galuega lenei mo le Assessment Policy i le isi kuata ma ua iai foi ma le Faava'a o Matā'upu A'oa'oina
13. Aso e mae'a ai le fausiaina o Rules ma Procedures mo suega uma a le Mālō	Iuni 2019	E le'i Ausia	E amata lenei galuega i le tausaga faaletupe fou ona e manaomia se taimi e tuufaatasia mea uma mo lona faatinoga ina ia ausia lona taunuuga
14. Aso e mae'a ai le fausiaina o tools fou mo fuataga mo A'oga Tulagalua ma A'oga Amata.	Iuni 2019	E le'i Ausia	E sili ona faase'etuagalu le faatinoga o le galuega lenei sei amata faatino le suiga fou o le faataotoga o le aufaigaluega a le Matāgaluega ina ia lava se taimi e taula'i atu ai le vāega e iai le tomiai manaomia i lea vāega faapea ma poo ai foi e nafa ma le fausiaina o tool fou mo fuataga.
15. Aso e toe tulai ma toe faatula'i mai ai le National Assessment Council	Iuni 2019	E le talafeagai	O le a matua faigofie ma maioio lelei le faamatalaina o fuafuaga autu mo fuataga ma mafai a'oa'oina mata'ituina pe a mae'a ona fausiaina le Curriculum Framework. O matāfaioi uma a le National Assessment Council ua faamatalaina i totonu o le Curriculum Framework ma le Assessment Policy (e le'i mae'a). Ona o lenei tūlaga, e le toe manaomia lenei National Assessment Council lea na o le faalua ona feiloa'i talu mai le tausaga 2010.

Vaega 8: FUAFUAGA O FAIGA FAABAE, ILOILOGA MA SUESUEGA

Fa'auluuluga: Ofisa Sili Lagolago– Faiga Faavae, Fuafuaga ma Su'esu'ega

Fua Faatatau o Galuega Faatino:	Tapulaa Faatulagaina	Ausiaga	Tulaga ua iai nei galuega faatino
1. Aofai o Faiga Fa'avae e fausia ma faamaonia. (Curriculum Framework & National Schools TVET Policy)	2	Ausia	100% lona faatinoga E 8 faiga faavae na pasiaina ma faamaonia e le Kapeneta e pei ona iai i le FK (18) 41 & FK (18) 45: •Faava'a Aoao mo Ta'aloga •Faiga Faavae Aoao mo taaloga i totonu o A'oga •Faiga Faavae Aoao o le ICT i totonu o A'oga •Faava'a Aoao mo Aganu'u •Faiga Faavae Aoao mo aganu'u i totonu o A'oga •Faiga Faavae Aoao mo Measina Faaleaganuu •Faiga Faavae Aoao mo Atina'e ma Fefaataua'iga Faaleaganuu •Faiga Faavae Aoao mo Matā'upu Faamatātā Eeseese i

			Totonu o Ā'oga Na folasia i le Pulega i le Aso 5 o Iuni 2019 le faitauga muamua(Draft) o le National Curriculum Framework ma na toe tuuina mai i le CDMD ma le PPRD mo le toe faalaua'itelega. O loo fa'agāsolo pea le tuuina i totonu o finagalo faaalua a le Pulega ma ua fuafua e fa'amāe'aina lenei galuega i le kuata muamua o le TF 2019/2020 Na talanoaina foi i le fonotaga a le Pulega ia Me 2019 le faitauga muamua o le National Literacy Policy ma na fautuaina ai e le Pulega le CDMD & PPRD ina ia faatali seia mae'a le National Curriculum Framework ona faatoa toe faaauau lea i isi faiga faavae nei:(Literacy, Assessment, Numeracy, etc)
2. Aofai o faiga fa'avae e iloiloaina, faatalanoa ma faamaonia e le Pulega a le Matāgaluega (Faavaa mo faiga faavae o Fuataga, Faavaa mo faiga faavae mo mata'upu a'oa'oina, Faiga Faavae mo gagana e lua, Faiga faavae mo taaloga)	4	Ausia	1.Ua mae'a ona faatinoina e le Faufautua Faapitoa le toe iloiloa o le National Sports Policy ma sa faaaogaina e le Matāgaluega e faufau ai le Faavaa Aoa o Taaloga faapea le Faiga Faavae mo Taaloga i totonu o A'oa'oga) lea ua mae'a ma sa pasiaina ma faamaonia e le Kapeneta i lenei tausaga faaletupe. 2. Ua mae'a le toe iloiloa sa faia i le Samoa National Curriculum Policy Framework ma le Assessment Policy Framework lea na faatautauia e le CDMD ma le AED faatasi ai ma le lagolagosua a isi vāega 3.Ua mae'a le toe iloiloa o le Bilingual Education Policy ma o le a folasia le lipoti a le faufautua faapitoa sa faatinoina lenei galuega i le kuata muamua o le TF 2019/2020 O fefaasooaiga a le Pulega faatasi ai ma taumafaiga tuufaatasi a le Matāgaluega ao fa'agāsolo lenei tausaga faaletupe sa faaaatu atu i faiga faavae sa pasiaina e iai le Faavaa mo Taaloga ma Aganuu, Faiga Faavae o Faamaumauga ma Fesootaiga Faatekonolosi i Aoaoga ma le Faiga Faavae mo Aoaoga Faaauau.
3. Aofai o su'esu'ega e fa'atinoina ma tu'uina atu lipoti i le Pulega a le matagaluega	2	Ausia	E 2 sailiiliga sa mae'a lona faatinoina i lenei tausaga faaletupe ma le 1 o loo fa'agāsolo pea : • Suesuega mo Fanau ua tuua a'oga (Dropout Research) • Suesuega e alai le Faaaogaina o masini Faatekonolosi (Tablets & Aptus Evaluation Study) • Rationalisation

			1. Suesuega mo Fanau ua tuua a’oga: Sa faatinoina e le Vaega o Faiga Faavae, Fuafuaga ma Iloiloga. Ua mǎe’a ona folasia le lipoti i lona faitauga muamua i le Pulega autu i le Aso 5 o Iuni 2019. Ua toeitiiti mǎe’a le Lipoti faai’u o lenei galuega. 2. Suesuega e alai le Faaaogaina o masini Faatekonolosi: Ua mǎe’a ona sainia le konekarate o le galuega lea ma ua mǎe’a foi ona faatino e le PPRD le aoina mai o faamatalaga lea na fesoasoani mai ai foi le sui mai le vāega ICT. O faatalanoaga ma ma le mata’ituina sa faatinoina e le vāega mo sailiiliga a le NUS i le vaiaso mulimuli o A’oga i le kuata 2. O loo tǎlia pea le lipoti mai le Faufautua faapitoa sa faatinoina le iloiloga o lenei galuega. 3. Rationalization: E le’i mǎ’ea lelei le galuega lenei mo le iloiloga o le aafiaga o le mauaina o a’oa’oga lelei ona o le lava o faiā’oga. E folasia le lipoti i le Pulega i lona faitauga muamua i le kuata muamua o le TF 2019/2020 mo nisi fautuaga ma faamae’a ai lea galuega.
4. Aofai o lipoti e saunia i kuata taitasi ma faamaonia e le Pulega		Ausia	E 4 iloiloga sa faatinoina ma faamaonia e le Pulega: • Lipoti o le Iloiloga o le Kuata 4 (TF17/18) • Lipoti o le Iloiloga o le Kuata 1 (TF18/19) • Lipoti o le Iloiloga o le Kuata 2 (TF18/19) • Lipoti o le Iloiloga o le Kuata 3 (TF18/19)
5. Aso e tu’uina atu ai le Lipoti Fa’aletausaga 2017-18 a le Matāgaluega i le Komiti Fa’a-Kapeneta	Tesema-18	Ausia	Na faamaonia e le Kapeneta i le Aso 31 Ianuari 2019 (FKK (19) LL1) le Lipoti Fa’aletausaga a le Matāgaluega o A’oga Ta’aloga ma Aganu’u 2017/2018 ma tuuina atu ai i le Palemene i le Aso 22 Mati 2019
6. Aso e mǎe’a ai ona lolomi le Tusi mo Fa’amaumaga Faa-fuainumera (Education Statistical Digest) a le Matāgaluega	Aokuso-2018	Ausia	Ia Ianuari 2019 na lomina ai le Tusi mo Fa’amaumaga Faa-fuainumera (Education Statistical Digest) a le Matāgaluega 2018 ma tufatufaina ai i A’oga aemaise pǎ’aga a le Matāgaluega i le taimi o le Koneferenisi faaletausaga a le MESC.
7. Aofa’iga o A’oga ua mǎe’a ma mautinoa		Ausia	Na tuuina atu lisi o faasa’oga mo suega a le Mǎlō 2018 i le vāega o Fuataga ma Su’ega i le kuata 1. Na mǎe’a

faamaumaga mo Su'ega a le Mālō.	211		foi le tufatufaina atu o lisi o le SEN i le kuata 2
8. Aso e tufatufaina ai le Fesoasoani tau tupe a le Mālō i a'oga a ekalesia, a'oga tumaoti, a'oga amata ma a'oga fa'apitoa	Mati-2019	Ausia	Ua tuuina atu uma le faagaoioiga o galuega e fesootai atu i fesoasoani tau tupe a le Mālō i le vāega ua faatuina mo le OGG i lalo o le Vaega mo Auaunaga Lautele. E na o asiasiga e faamautinoa ai le fuainumera o tamaiti o loo a'ooga i A'oga Faata'ita'i o loo tumau pea ona faatinoina e le Vaega o Faiga Faavae, Fuafuaga ma Iloiloga Sa faatinoina nei asiasiga faamautinoa ia (Oketopa - Novema 2018) ma le kuata 4 (Aperila - Me 2019). Na aofia ai foi A'oga faapitoa ma A'oga tumaoti i lenei asiasiga
9. Numera o Polōketi o loo mata'itūina ma lipoti atu i le Pulega a le Matāgaluega o A'oga, Ta'aloga ma Aganu'u	11	Achieved	Na faaauau le mata'itūina peama le lipotiina o le gasologa o galuega faatino mo Polōketi e 17 seia o'o mai i le masina o Iulai –Tesima 2018 Ia Mati 2019, na fofogaina aloa'ia ai e le Pulega a le MESC i lana Semina faaletausaga le tuuina atu o le mata'ituina ma le lipotiina o le gasologa o polōketi e vāega taitasi o loo faatautaia ia vāega i le Ofisa Sili o Pulega.

Vaega 9: PULEGA O MEATOTINO A LE MATAGALUEGA

Fa'auluuluga: Ofisa Sili Lagolago– 'Auaunaga Lautele

Fua Faatatau o Galuega Faatino:	Tapulaa Faatulagaina	Ausiaga	Tulaga ua iai nei galuega faatino
1. Aso e tufatufaina atu ai meaaoga mo a'oga uma a le mālō	Mati-19	E lei talafeagai	Ua le toe faatinoina le vāega lenei ona o lea ua aofia uma ai ma meaaoga i le fesoasoani a le Mālō
2. Aso e mae'a ai ona tuufaatasia le lipoti o meaaoga moomia mo a'oga uma a le mālō ma	Me-19	Ausia	O loo mata'itūina pea le lesitalaina o aseta i kuata taitasi ma e aofia ai ma le sapalai o meaaoga. Ua tuuina atu foi i le Pulega le lipoti o le lesitalaina o Aseta.

tu'uina atu i le Pulega a le Matāgaluega			
3. Pasene o a'oga ma alalafaga e aofia i a'oa'oga mo faia'oga ma alalafaga e tali atu ai i faalavelave faa-le-natura	50% ia Iuni 2019	E le'i Ausia	E lei mafai ona faataunuuina le vāega lenei ona o le tuua o le Matāgaluega e i latou e fitoitonu iai lenei pitolaau faatasi ai ma le tele o isi galuega faaopoopo sa feagai ai ao fa'agāsolo le tausaga faaletupe. O le faataulaga tele foi sa faia e le matagaluega i le tatalaina ma le tapunia o taaloga a le Pasefika o le isi na mafuaaga o le lē taunuu o le vāega lea.
4. Pasene o pili o suega (SSC & SSLC) e mafai ona aoina mai a'oga mauualuluga a le atunuu	100%	Ausia nisi vāega	E 70% le pili o su'ega na aoina ma faamauina i ia Iuni
5. Aso e pasia ai le Iloiloga o le Fa'ata'otoga o le 'aufaigaluega a le Matāgaluega	Tesema-18	Ausia	Na ma'ea le toe iloiloga o le Fa'ata'otoga o le 'aufaigaluega a le Matāgaluega ia Novema ma faamaonia ai e le Pulega ia Tesema 2018 E tele faatalanoaga na faatinoina e le Pulega a le MESC e uiga i fautuaga a le Faufautua Faapitoa sa faatinoina lea galuega Na pasia foi e le pulega le toe fetuuna'iga o vāega e 12 i lana fonotaga sa faia ile Aso 6 o iuni 2019 sei vagana ai le vāega o Auaunaga lautele na toe tuu iai le avanoa e latou te toe soalaupule ai ma le latou Sui ofisa sili o Pulega lea matā'upu O loo galulue nei le Matāgaluega i le toe fetuunaiga o ana galuega faatino e tatau ona faamuamua ae i le taimi e tasi ia faaagaga foi se vāega tupe mo le faatupeina o vāega o le a aafia ai ona o nei fesuiaga i fou i le faataotoga o galuega a le ofisa. O loo fuafua e o'o atu i le faai'uga o Aokuso 2019 ua mae'a le Pk e tuuina faatasi atu ai i le kapenet le faataotoga mulimuli o lenei suiga fou a le Matāgaluega
6. Pasene o galuega sa faatinoina mo le faaleleia o le Ofisa Tūtotonu a le Ofisa	100% ia Iuni 2019	Ausia	E 100% ua ausia o galuega toe faaleleia sa fuafuaina mo le tausaga faaletupe. Ina ia faaleleia atili pea le 'au'aunaga e tuuina atu e le Matāgaluega e tali atu ai i mea mana'omia, sa faatinoina ai galuega toe faaleleia o loo taua i lalo ao fa'agāsolo le tausaga faaletupe •Paeina i ma'atao (tiles) o le vāega atoa pito i luma o le Ofisa e toai taunuu muamua mai ai tagata. •Toe faaleleia o le fale tuai o loo faaogaina e le

			Orchestra •Toe faafouina o le fale mo le SchoolNet •Toe faaleleia o Ofisa o le fale Mataaga •Toe faaleleia le atufalega o le NARA •Galuega toe faaleleia sa faia i le auala e ulufale mai ai totonu o loo i le va o le Credit Union ma le fale o le Orchestra
7. Aso e mǎe’a ai le fausiaina ma le tuufaatasia o se Resourcing Policy mo Fesoasoani a le Mālō (One Government Grant)	01/12/2018	E le talafeagai	O lenei galuega ua aofia uma i totonu o le tusi ta’iala mo Fesoasoani a le Mālō.
8. Aso e mǎe’a ai le toe teuteuina ma le toe faaaogaina o le Tusi taiala o loo iai mo le Fesoasoani a le Mālō.(One Government Grant)	Tesema-18	Ausia	Ua faamaonia foi e le Kapeneta (FK (19) 15) le toe teuteuga sa faia i le tusi ta’iala mo fesoasoani a le Mālō E 2 a’oa’oga faalauiloa sa faia i Upolu ma Savaii o se taumafaiga na fesoasoani mai ai foi le Matāgaluega o Tupe Ua faaaogaina nei lenei tusi ta’iala
9. A’ofaiga o faalauiloa e tali atu ai i fesuaiga o le tau e faatinoina i totonu o le tai 6 masina	Tesema-18	Ausia	E lua polokalame faalauiloa e tali atu a ii suiga o le tau sa faatautaia i lenei tausaga faaletupe
10. Aso na faatauina ma tauaaoina ai masini lomitusi.		Ausia	O loo talia pea le fausiaina o le fale lomitusi fou mo le malupuipua o masini lomitusi ua mǎe’a saunia mo le lafoina mai lapani i lalo o le fesoasoani a le JICA
11. Pasene o Falea’oga a le Mālō ua uma ona Inisiua.	100%	Ausia	E 163 (98%) falea’oga ua inisiua i lona tau aofa’i e \$97,215,418

Vaega 10: Auaunaga o le Fale Tusi

Faauluuluga: Ofisa Sinia –‘Auaunaga a Faletusi

Fua Faatatau o Galuega Faatino:	Tapulaa Faatulagaina	Ausiaga	Tulaga ua iai nei galuega faatino
1. Aofai o polokalame faatinoina (literacy program) e fesoasoani ai i matā’upu a’oa’oina ma le faitautusi	2	Ausia	Ua silia atu male tapulaa faatulagaina o lenei tausaga faaletupe, polokalame tusitusi ma le faitau tusi (Literacy Program) ua faatinoina e le faletusi a le mālō i Upolu ma Savaii (Nelson and Salafai Public Library) e lagolagoina ai le faitau tusi ma matā’upu o loo a’oa’oina i totonu o potu a’oga: Polokalame Faitautusi o le American Corner - Polokalame i le Liliuina o le Olaga – O lenei polokalame ua faatinoina mo tamaiti o loo faafaigaluegaina e faatau oloa i magāala o le atunuu (child vendors). Ua maitauina le faatupulaia o i latou o loo auai i lenei polokalame, i le mauuluga faatusatusa i le 134 tamaiti a’oga i le masina. - Samoa Gridiron – o le polokalame faitau tusi lenei ua faatinoina mo tamaiti a’oga i kolisi mauululuga mo matā’upu o le Gagana Peretania, Matematika ma taaloga lakapi faa-Amerika. O le mauuluga faatusatusa o tamaiti a’oga o loo auai i lenei polokalame e 104 i le masina. - O loo faatinoina foi polokalame a’oa’oina ai le faitautusi ma le tusitusi i aso Lua ma aso Tofi o vaiaso taitasi mo tamaiti a’oga i a’oga tūlaga lua. - O loo faaagaina foi le potu o loo tuufaatasia ai faamaumauga taua o Samoa ma le Pasefika (Pacific and Samoan Collection) mo le faia ai o meaaoga tau suesuega (research) a tamaiti a’oga atoa ma nisi tagata. - O loo faatinoina foi vasega poo a’oga mo le gagana Peretania i le faletusi a le Mālō o Nelson. O polokalame uma nei o ni fuafuaga faaauau o loo faatinoina e le Faletusi ale Mālō e tuuina atu ai le lagolago mo tamaiti a’oga, i nisi o matā’upu o loo latou naunau e faaleleia atoa ai ma le faaleleia o le faitau tusi ma le tusitusi i le Gagana Samoa.
2. Aso e mǎe’a ai ni atina’e fou i Faletusi a	Iuni-2019	Ausia nisi	Ua mǎe’a ona faapipiina masini o le vaega ua faia mo le Internet Café ma o loo faaauau pea

le Mālō (Internet Cafe in the Nelson Public Library)		Faiā’oga	le galuega a le vāega o Faamaumauga ma Fesootaiga Faatekonolosi ma le Auaunaga Lautele mo le faaleleia o fesootaiga tau komepiuta ma sootaga tau fesootaiga (Network) mo lea vāega.
--	--	-----------------	---

Vaega 11: POLOKALAME TAU TAALOGA MO A’OGA

Faauluuluga: Ofisa Sili Lagolago – Ta’aloga

Fua Faatatau o Galuega Faatino:	Tapulaa Faatulagaina	Ausiaga	Tulaga ua iai nei galuega faatino
1. Numera o Malae Taalo i afioaga i tua ia fausia ma ausia le tūlaga e ono avea ai ma malae Taalo Fa’ava o Mālō	2	Ausia	E lua (2) malaetaalo ua mǎe’a ona faaleleia i le tausaga faaletupe lenei, e aofia ai le a’oga tūlaga lua a Faleapuna ma Laumoli. Na pasia foi e le Kapeneta e faaogaina le tupe na totoe e faatinoina ai le fonotaga a Minisita o taaloga a le Pasefika ma le fonotaga aloa’ia (Roundtable) lea na faataunuuina manuia i le vaitaimi o Ta’aloga a le Pasefika na faatinoina i si o tatou atunuu.
2. Ā’oga na a’oa’oina faiā’oga ma mautinoa le agavaa i le faaogaina o meataalo mo le Fiafia Sports	25	Ausia	E 25 a’oga na a’oa’oina ma maua a latou meaalofo mo meatotino e faatinoina ai taaloga mai le polokalame a le Fiafia Sports i le tausaga faaletupe lava lenei. O a’oga nei e aofia ai: Le Amosa, SENESE, Fiamalamalama, Siaosi Palauni, Kolisi o Sagato Iosefo, St. Theresa, LDS Middle School, Ah Mu Academy, Peace Chapel, Pesega Fou, Robert Louis, All Saints Anglican, Divine Mercy, Ā’oga Tulagalua a Malisi, Sagata Maria i Savalalo, Manumalo, Samoa Primary, Vaiala Beach School, St Joan of Arc, Sauniatu, Pope Paulo VI, St. Peters, Baptist Church, Montessori ma le taaloga faapitoa o le Olimipeka (Special Olympics). O a’oa’oga ua tuuina atu i faiā’oga atoa ai ma le tufatufaina o meatotino nei mo le faatinoina o taaloga (sports equipments) ua fesoasoani atili i le faaleleia ma le atinaeina o taaloga i a’oa’oga.

3. Numera o Asosi Taaalo na tauaaoina fesoasoani tupe mo taaloga fa'ava o mālō i atunuu i fafo	8	Ausia	E valu (8) Asosi o Ta'aloga ua o latou ausia manaoga faataatitia mo le fa'alāpotopotoga tau taaloga ma ua tuuina atu ai foi fesoasoani tau tupe i lenei tausaga faaletupe. E aogia ai le asosi o Kirikiti faa Peretania, Tenisi (2), Ta'aloga tau siisiiga uamea mamafa (2), Volipolo, Taitoafitu a Malisi ma le Lakapi Pa'i a Samoa.
4. Numera o a'oga na auai i taaloga afeleti faa-Sone (Zonal Atheletics Meet) ma le Taamilosaga o le Ipu a le Palemia	23 Secondary 142 Primary	Ausia	E 113 a'oga tūlaga lua ma a'oga mauualuluga e 24 na auai i taaloga afeleti (athletics) ma le sailiga siamupini mo le ipu a le Alii Palemia.
5. Aofai o taamilosaga faaletausaga i le va o a'oga e lagolagoina e le Matāgaluega (lakapi, netipolo, fusuaga, siisii uamea mamafa, kirikiti, pasikeki polo, lakapi liki, volipolo, lakapi pa'i ma le soka)	11	Ausia	E 17 faaagatama tau taaloga i le va o a'oga na fesoasoani i ai le Matāgaluega i le faatupeina i lenei foi tausaga faaletupe. - O siisiiga uamea mamafa, taaloga afeleti, Lakapi (3), Soka (3), Kirikiti (3), Netipolo (2), Tenisi (2) ma le volipolo
6. Aofai o tamaiti e iai mana'oga tumau/fa'apitoa e auai i ta'aloga fa'apitoa mo i latou e iai mana'oga tumau/fa'apitoa	300	Ausia	260 tamaiti e iai manaoga faapitoa na auai i taaloga faapitoa (Games Festival) ia Me2019. O se tasi o faaagatama na faatinoina ma faamāe'aina manuia ae na amatalia mai ia Novema o le tausaga e 2018.
7. Paesene o faia'oga o A'oga Tulagalua e a'oa'oina ma pasia i le Polokalame o le Fiafia Sports		Ausia	E 97 faia'oga na a'oa'oina ma maua o latou tusipasi aloa'ia i le polokalame o le Fiafia Sports i lenei tausaga faaletupe.
8. Aofa'iga o feagaiga e sainia i le va o Ā'oga	Faatinoina i luga o talosaga	Ausia	E leai ni maliliega aloa'ia na sainia ma a'oga i lenei kuata ae na tuuina atu lava le fesoasoani e le Vaega

ma le Pulega o Ta'aloga. A'oga.			o Ta'aloga i taaloga o loo taua i lalo e pei ona tuuina mai ai talosaga i latou tauvaga. -Kirikiti, Soka, Netipolo, Lakapi, lakapi liki, Afeleti, Siisiiga Uamea mamafa ma fusuaga. E talosagaina ai le toe autalu ma lauliliu le faaupuina o lenei galuega faatino autu mo leisi tausaga faaletupe ona e leai ni maliliea aloa'ia e sainia i le va o a'oga ma le Matāgaluega ae e tuuina atu le fesoasoani i le pūleaina o taaaloga pe a tuuina mai se talosaga i se tauvaga faataaloga.
---------------------------------	--	--	--

Vaega12: FAALELEIA O AUAUNAGA FAALEAGANUU

Fa'auluuluga: Ofisa Sili Lagolago – Aganu'u

Fua Faatatau o Galuega Faatino:	Tapulaa Faatulagaina	Ausiaga	Tulaga ua iai nei galuega faatino
1. Aofa'i o polokalame mo le faalauiloina ma le faaolaolaina o measina poo faasinomaga faaleaganuu a Samoa	10	Ausia	E 10 ni polokalame faalauiloa o aganu'u na faatinoina i lenei tausaga faaletupe ina ia faaleleia ma siitia ai le silafia ma le auai o tagata lautele. • Na faia se pepa faalauiloa a le Vaega o Aganu'u a le Matāgaluega e tusa ai ma ālāfua e malupuipua ai a tatou aganu'u, i le fonotaga o le ICH • Ua mae'a ona faatinoina foi le Samoa Nei Galo 2018 • Ua mae'a foi ona lauliliu ma faatonutonu le lomiga faasolo o le Samoa Nei Galo i lona Lomiga 9 • Maea ona aoina ni tala se 20 mo le lomiga faasolo lava o le Samoa Nei Galo i lona Lomiga 10 • Na faatinoina foi se faalauiloa laititi o le aganu'u i le tatalaina ma le tapunia aloa'ia o Ta'aloga a le Pasefika 2019 • Na fai foi fetuunaiga ma fesootaiga e tusa ai o ni tau fuafuaina (quotation) mo le lomiga o le tusi faasolo o le Samoa Nei Galo i lona Lomiga 9 • Ua mae'a foi ona faia ni kopi se fa (4) o le Mafuaala o Upu (Thematic Dictionary) • Ua mae'a ona faatinoina le TOR mo le Budget Support Activity (TA mo tusifaitau o a'oga tūlaga lua) • Ua mae'a foi ona faafaigaluega le TA e aoina ma tuufaatasia tusi faitau mo a'oga tūlaga lua • Maea foi ona tusia tala e 20 mo le tusi faasolo o le Samoa Nei Galo i lona Lomiga 10 O le sauniuniga o le tatalaina ma le tapunia aloa'ia o

			Ta'aloga a le Pasefika 2019 o se galuega tele sa faatinoina e lenei vāega aemeise o le lagolagosua ale Matāgaluega atoa. Na faataatitia ma tuua uma ai galuega a nisi vāega a le Matāgaluega ae faia tapenaga mo lenei faamoemoe taua.
2. Aofa'i o faafiafiaga faalaua'itele (public performances) a le Okesitera ma le Aupaipese a Samoa	20	Ausia	E 15 faafiafiaga lautele aloa'ia ma faatinoina i lenei tausaga faaletupe ina ia siitia ai le tūlaga o le National Orchestra atoa ai ma le aupaipese O le tuufaatasiga, faataitaiga ma le pueina o faafiafiaga a le National Orchestra mo le tatalaina ma le tapunia aloa'ia o Ta'aloga Iona XVI a le Pasefika 2019 ua siitia ai le tūlaga o faafiafiaga na fuafuaina. • 1 x sailiga fetu o Samoa (Star Search) 2018 • 3 x valaaulia faapitoa • 1 x fonotaga a le Iunivesite Aoao o Samoa • 1 x Faamanatuina o le Samoa Nei Galo 2018 • 1 x Vaiaso aloa'ia o le faitautusi ma le tusitusi (SSILNaS) 2018 • 1 x Aso o Tagata Faigaluega (PSC Day) • 1 x Fiafia a le Samoa Commercial Bank i le Kirisimasi • 1 x fiafia a le Lakapi Iuni a Samoa i St Therese • 1 x valaaulia a le Toomaga mo e Puapuagatia • 1 x faafiafiaga totogi (Royalty Performance) • 1 x valaaulia aloa'ia e le Afioga i Fiamē e faafiafia i le Kolisi o Samoa • 1 x valaaulia e fiafia i se aiga a le Taumeasina na faia ma le alii Palemia ia Fepuari 2019 • 1 x faafiafiaga na taina ai vii o fu'a e 24 i le foyer a le Matāgaluega ia Mati 2019.
3. Aofa'i o polokalame faalauiloa a le	30	Ausia	Na faatautaia foi e le fale Mataaga o Samoa nisi galuega se tele i le tausaga faaletupe lenei e faalelei ma faatupulaia ai le faaosofia o tagata lautele e

Falemataaga o Samoa ina ia faatosina ma siitia le numera o i latou e asiasi i le Falemataaga			asiasi i le tatou falemataaga. Ua sili atu foi le numera o galuega sa faatinoina e le fale mataaga nai lo galuega na fuafuaina (30) i le tausaga faaletupe atoa lenei. 1. E tolu ni faaaliga o tu ma aganu'u (exhibition) na faatautaia: i) Faaaliga a le Samoa Teachers Cultural Group, ii) Australian Travelling Exhibition – Yiwara Kuu: Canning Stock Route Exhibition, iii) Silasila a Dorothea Heimrod ia Samoa i le 1900, na tuufaatasia uma e le falemataaga o Samoa ma le aiga o Niggerman i Siamani. 2. E 10 ni Polokalame tau Aoaoga na faaaogaina ai Ā'oga i tua (Outreach Education Programs) e aofia ai a'oga tūlaga lua a Fagalii, visual art ma le faaaogaina o mea faigaluega faa-Samoa i le faiga ma le eleiina o le siapo i Falelatai ma Saleaula, o Ā'oga a Tama Felela a le Malisi na faatautaia ai se polokalame o a'oa'oga e uiga i le taimi muamua i le falemataaga ma isi lava mau polokalame; 3. E 3 foi faatalatalanoaga i le falemataaga (Museum Talks) i le tausaga faaletupe lenei ma Prof. Isao Hayashi, o alii polofesa e toalua mai Iapani e uiga i le 'Toe faateleina o le falemataaga i Iapani: Aganu'u Lauiloa, faatufugaga faifaatasi, ma le eseese o Aganu'u'. O le isi faatalanoaga na faia faa-laulau fono (panel session) e uiga i le talaaga o tagata Saina i Samoa; 4. E 26 Asiasiga a a'oga ma tamaiti a'oga na asia ai le tatou fale-mataaga i le tausaga faaletupe lenei; 5. Na faatautaia foi e le Fale-Mataaga o Samoa atoa ai ma le lagolagosua a le MFAT ma le amepasa o Polani i Samoa o HE Zbigniew Gniatkowski le faamanatuga o le 100 tausaga o le tutoatasi o Polani. 6. Na faia foi se faaaliga i ata o se va'aiga i le fanua tanu tele i Vaimoso i le vaitau o le faama'i oti (Spanish Influenza Epidemic) i le faamanatuina o le 100 tausaga o lenei faamai oti. O lenei galuega na faatinoina e le Falemataaga atoa ai ma le
---	--	--	--

			lagolagosua a le Matāgaluega o Soifua Mālōloina. 7. Na faia foi se faaaliga (exhibition) ua taua, 'The Dragons in Paradise' na galulue faatasi ai le Falemataaga male tamatai o Rona Lee.
4. Aso e mae'a ai ma faamaonia le Faava'a mo Faiga Faavae o le Aganu'u i totonu o a'oa'oga	Tesema-2018	Ausia	O pepa o faiga faavae uma e fa (4) ua faamaonia ma sainia e le kapeneta ia Tesema o le 2018 (FK(18)45). O faiga faavae nei e aofia ai le, Faava'a Aoao mo Aganu'u 2018-2028, Faiga Faavae Aoao mo Measina Faaleaganuu 2018-2028, Faiga Faavae Aoao mo Atina'e ma Fefaatauaiga Faaleaganuu 2018-2028 ma le Faiga Faavae Aoao mo Aganu'u i totonu o a'oga 2018-2028
5. Aso e faatuina aloa'ia ai le Komisi o le Gagana Samoa.	Iuni-2019	Ausia	O le tausaga faaletupe lenei na amata ai le Faatonu o le Komisi o le Gagana Samoa. O loo talia foi le faamaonia mai e le Kapeneta o le toe lauliliuina o le faatulagaga o le Matāgaluega (Organisational Structure) ina ia aloa'ia ai le faatuina o le Vaega o le Komisi o le Gagana Samoa atoa ai ma le faafaigaluegaina o nisi tagata mo lea lava Vaega. O le tūlāfono taufaaofi foi mo le Komisi o le Gagana Samoa 2018 na pasiaina i le Palemene i le tausaga lenei 2019.
6. Aso e faatinoina ai le Polokalame o le Faaaliga o Tu ma Aganu'u a Kolisi.	Setema-2019	Ausia	O le aso 5 o Setema 2018 i le vaiaso o le faamanatuina o le Teuila na faatautaia ai foi le Faamanatuina o le Samoa Nei Galo mo Kolisi poo a'oga maua luga.
7. Aso e faalauiloa ai le tatalaina o le Monolingual Dictionary	Tesema-18	Ausia nisi vaega	Ua tuuina mai foi le ripoti muamua a le TA mo mataitusi muamua e 8 o le faasologa o mataitusi o le Gagana Samoa mo le Monolingual Dictionary. Na faia ni fonotaga se tolu (3) a le komiti e toe iloilo ai le faauigaina o mataitusi e tolu muamua (i, e, g). Ua mae'a foi ona faamatalaina upu o loo i totonu o mataitusi e lima ae le i iloiloina. O le a tuuina mai le ripoti auiliili mulimuli a le TA i le amataga o le tausaga faaletupe 2019/2020

Vaega 12.5: VAEGA O FAAMAUMAUGA TAU MA PEPA ALOA'IA A SAMOA

Fa'auluuluga: Ofisa Sili Lagolago o Faamaumauga Taua ma Pepa Aloa'ia a Samoa

Fua Faatatau o Galuega Faatino:	Tapulaa Faatulagaina	Ausiaga	Tulaga ua iai nei galuega faatino
1. Pasene o faamaumauga ua aoina mai Matāgaluega ma fa'alāpotopotoga a le Mālō	Faatino i luga o talosaga	Ausia	E 400 pusa o faamaumauga mai le vavau mai le ofisa o le Komisi o Faigapalota, Auaunaga Faa-soifua maloloina, Matāgaluega o le Palemia ma le Kapeneta ma le Matāgaluega o Ā'oga , Ta'aloga ma Aganu'u, ua tuuina atu i le vaega o Faamaumauga ma Pepa Aloa'ia a Samoa mo le teuina. Talu ai ona e faigata tele ona toe faitauina pasene o nei faamaumauga na faatalosagaina lona tuuina mai, o lea e tatau ai ona toe faaupu lenei Galuega Faatino Autu mo le isi Tausaga Faaletupe.
2. Ia ōgatasi Matāgaluega ma fa'alāpotopotoga uma i le teumaluina o faamaumauga	Faatino i luga o talosaga	Ausia	O le faiga ina ia faaogatasi ai le teuina lelei o faamaumauga ua silafia ma ua savalia uma e Matāgaluega ma Ofisa Sooupu uma a le Mālō. Peitai, e iai lava ni fa'afitāuli o loo aliae mai ma ua manaomia tele ai ni avanoa e toe a'oa'oina o le aufaigaluega ina ia faalauteleina lo latou silafia, i le teuina lelei lea o faamaumauga ma le faaaogaina lelei o le system e pei ona faaaogaina. - Na faatinoina se a'oa'oga (refresher training) mo le i latou o loo galulue i faamaumauga a le Komisi o Faigapalota ia Novema 2018, ina ia fesoasoani ai i le tapenapenaina o latou faamaumauga mai i le vavau (archive files) ae le i tuuina mai i le vaega o le NARA. - Ina ia o gatasi lava le teuina o faamaumauga ma Matāgaluega taitasi, o lea na faatinoina ai foi se a'oa'oga i le teuina lava o faamaumauga i Matāgaluega a le Mālō i Salafai, ma e silia i le 40 ni tagata faigaluega a le Mālō sa auai ai. O lenei a'oa'oga na faia i le aso 14 ma le 15 o Mati 2019. - Na faia foi se a'oa'oga i le teuina lava o faamaumauga ma nisi o tagata faigaluega fou a le Matagalua o le Palemia ma le Kapeneta, e fitoi tonu le latou matāfaioi ma le tuuina mai o

			faamaumauga i le NARA.
3. Fausia ni taiala, faiga faavae ma faavaa mo le teumaluina o faamaumauga	Faatino i luga o talosaga	E le'i Ausia	O le taimi nei, o loo i ai aiaiga aloa'ia a le Matāgaluega lava ia ua faataatitia mo Matāgaluega uma a le mālō ma nisi o Ofisa Sooupu, ae e moomia le toe lauliliu o nei aiaiga ina ia alaga tutusa ma suiga ua faia i le Taiala aloa'ia i le Faatinoga o Galuega (Code of Best Practice). O loo galulue foi le vāega a le NARA mo le tau faavaeina o le Faava'a Aoao o Faamaumauga mai le vavau (National Archive Framework) ma ni faiga faavae e fesootai ma le faamaumauga faaata pue (digitization), teuina o faamaumauga ma faamaumauga mai le vavau. O le faavaeina o le Fa'ava'a o loo faagasoloina nei ae e faamoemoe e faamāe'aina i kuata e lua muamua o le tausaga faaletupe fou 2019/2020.
4. Percentage of the Prime Minister's collection from the old Court House digitized Pasene o faamaumauga a le Palemia mai le faletuai o le Faamasinoga ua mae'a tuumasiniina (digitize)	30,000 ata e tuumasiniina	Ausia nisi vaega	E 73% le aofa'i o ata na fuafuaina i lenei tausaga faaletupe ua mafai ona ausia. O le faaletonu i le eletise i le 2 masina atoa ai ma le auai o le aufaigaluega a le NARA i le tapena o Ta'aloga a le Pasefika aemeise o le faasavaliina o le sulu o Ta'aloga, o nisi nei o mafuaaga ua le ausia ai ata na fuafuaina e tatau a'oa'oina pu 'a'oa'oina i kuata e lua mulimuli o le tausaga faaletupe lenei.
5. Ole aso e faamae'a ai le faiga faavae, faavaa ma le Code of Best Practice	N/A	E le'i Ausia	Ua mae'a ona faia le Taiala Aloa'ia o Galuega (Code of the Best Practice) ae o loo taofia i le taimi nei ona o loo ua vaavaai foi i le faagasologa o le Faava'a Aoao mo faamaumauga mai le vavau (National Archives Framework).
6. Numera o faila sa talosagaina mo sailiiliga	Faatino i luga o le talosaga	Ausia	E 342 le aofaiga o faila na talosagaina ma le tusa i le 20 suesuga tau a'oa'oga (researches) mo le tausaga faaletupe lenei. Ua atagia ai le toatele o i latou faisuesuga (researchers) ua faaogaina a tatou faamaumauga mai le vavau pe a faatusatusa atu i tausaga faaletupe ua tuanai atu.
7. % of archives files entered into the system Pasene o faila ua mae'a ona tuuina totonu o masini	5000	Ausia	E 5,200 le aofaiga o faila ua mae'a ona tuuina i totonu o le system i lenei tausaga faaletupe. E tatau foi ona suia le faaupuga o lenei galuega faatino autu (KPI) ina ia fesootai ma le sini autu (target).

(system)			
----------	--	--	--

Vaega 13: VAEGA E MATA'ITUINA, TULIAUFULUINA MA LAULILIUINA LE AUAUNAGA FAFAIAOGA

Faaululuga: Ofisa Sili Lagolago o Vaega e Mata'itūina, Tuliaufuluina ma Lauliliuina le 'au'aunaga Faafaiā'oga

Fua Faatatau o Galuega Faatino:	Tapulaa Faatulagaina	Ausiaga	Tulaga ua iai nei galuega faatino
1. Pasene o Pulea'oga ua iloiloina tomiai ma agavaa e faaaogaina ai tapulaa moomia faa-ta'ita'i (Leadership and Management Standards).	Ā'oga Tulagalua – 60% Kolisi Mauaululuga – 55%	Ausia	100% (89/89) o uluaoga na fuafua e Iloiloina tomiai ma agavaa e faaaogaina ai tapulaa moomia faataitai ua mǎe'a ona faatinoina. O Kolisi poo a'oga mauaululuga, e 18 uluaoga na fuafua e iloiloina i lenei tausaga faaletupe peitai na o le 72% (13) i latou na faataunuuina a latou iloiloga ona na tuatuagia nisi i le tapenaina o Ta'aloga o le Pasefika.
2. Pasene o Pulea'oga Lagolago ua iloiloina tomiai ma agavaa e faaaogaina ai tapulaa moomia faata'ita'i (Leadership and Management Standards)	A'oga Tulagalua – 26% Kolisi Mauaululuga – 62%	Ausia nisi vaega	Ā'oga tūlaga lua: Ia Iuni 2019, e 100% (8/8) o sui ulu a'oga na fuafuaina e Iloilo lo latou tomiai ma agavaa e faaaogaina ai tapulaa moomia faataitai ua mǎe'a ona iloiloina i le tausaga faaletupe lenei. Ā'oga mauaululuga/ Kolisi: 44% (4/9) sui ulu a'oga na faia a latou iloiloga mai le tapulaa faatulagaina. E afua lenei tūlaga ona o le tele o i latou sa auai i tapena a le Matāgaluega i le tatalaina ma le tapunia aloa'ia o taaloga o le Pasefika. O sui ulu a'oga e 5 o loo totoe, e faamoemoe o le a iloiloina o latou tomiai ma agavaa i le amataga o le tausaga faaletupe fou 2019/2020.
3. Pasene o faiā'oga Tulagalua e ausia tapula'a moomia o agavaa ma tomiai fa'afaiā'oga	Alii – 65% Tamaitai – 85%	Ausia nisi vaega	O le 43% alii faiā'oga na fuafuaina e iloiloina lo latou agavaa ma tomiai i lenei tausaga faaletupe, peitai i le iloiloga na o le 35% alii faiā'oga na ausia tapulaa moomia o agavaa ma tomiai fa'afaiā'oga i a'oga tūlaga lua. Mo tamaitai faiā'oga, o le 52% mai le 186 tamaitai faiā'oga na iloiloina lo latou agavaa ma tomiai i lenei tausaga faaletupe, ua maitauina lo latou ausiaina o tapulaa moomia o agavaa ma tomiai fa'afaiā'oga i

			a'oga tūlaga lua.
4. Pasene o faiā'oga o Ā'oga maualuluga e 'ausia tapulaa moomia o agavaa ma tomai faafaia'oga	Alii – 76% Tamaitai – 91%	Ausia	86% o le 56 alii faiā'oga o Kolisi poo a'oga maualuluga na iloiloaina ma o latou ausia le tapulaa moomia o agavaa ma tomai fa'afaiā'oga i lenei tausaga faaletupe. I le 86% lenei, e 4% (2) alii faiā'oga ua maitauina le sili atu o le la agavaa i lo le tapulaa, ma o se laasaga tele lenei mo alii faiā'oga lava latou. 91% o le 110 faiā'oga tamaitai o kolisi poo a'oga maualuluga ua iloiloaina i lenei tausaga faaletupe, ma ausia le tapulaa moomia o agavaa ma tomai fa'afaiā'oga.
5. Pasene o faiā'oga Tulagalua ua ausia tapulaa moomia o agavaa ma tomai faafaia'oga ina ua mae'a ona toe iloiloaina a latou 'au'aunaga	Male – 60% Female – 60%	Ausia nisi vaega	32% o le 22 alii faiā'oga i a'oga tūlaga lua ua toe iloiloaina (re-appraised) i lenei tausaga faaletupe, ua ausia agavaa ma tomai moomia fa'afaiā'oga 51% o le 125 tamaitai faiā'oga i a'oga tūlaga lua ua toe iloiloaina i lenei tausaga faaletupe, ua ausia agavaa ma tomai moomia fa'afaiā'oga. O faiā'oga e 6 (1 alii, 5 tamaitai) o loo tumau pea lo latou le ausiaina o tomai ma agavaa faiā'oga ina ua iloiloaina faalua, atoa ai ma se tasi o tamaitai faiā'oga ua iloiloaina faatolu ae le agavaa lava, o le a tuuina atu loa i le vāega o le TDAD mo le faia i ai o ni aoaoga e talafeagai i vāega o loo faaletonu ai le latou 'au'aunaga.
6. Pasene o faiā'oga o a'oga maualuluga ua ausia tapulaa moomia o agavaa ma tomai faafaia'oga ina ua mae'a ona toe iloiloaina a latou 'au'aunaga	Alii – 60% Tamaitai – 60%	Ausia	82% o alii faiā'oga e 11 o kolisi poo a'oga maualuluga, na toe iloiloaina (re-appraised) ma o loo ausiaina lava tapulaa o agavaa ma tomai fa'afaiā'oga. 86% o tamaitai faiā'oga 22 o kolisi poo a'oga maualuluga, na toe iloiloaina ma o loo ausia lava tapulaa o agavaa ma tomai fa'afaiā'oga.
7. Aso e aloa'ia ai le faaogaina o Tapulaa Moomia mo le Lesitalaina o Faiā'oga	Aokuso-18	Ausia	O Taiala mo le Resitalaina o faiā'oga na pasiaina e le Pulega i lana fonotaga ia Fepuari 2019. O le a tuuina atu i le Fono Aoao a faiā'oga mo le pasiaina ae le i faasolo polokalame faalauiloa ma le amataina loa. Talia le pasiaina mai e le Komiti Faatonu a Faiā'oga (Teachers' Council).
8. Aso e amatalia aloe'ia ai le Fono o Faiā'oga Samoa	Iuni-2019	Ausia	O le aso e amata faamamaluina ai le Tulafono o Faiā'oga ua pasiaina mai e le Minisita o le aso 28 o Ianuari 2019, o le aso foi lea na aloa'ia ai le

(Teachers Council)			faavaeina o le Fono Aoao o Faiā'oga. E lua ni fonotaga na faatautaia e le Fono Aoao atoa ai ma ni faalauiloa mo le atunuu atoa na faatautaia lea i Salafai i le aso 20 o Mati 2019 ma Upolu i le aso 22 o Mati 2019
9. Aso e pasia ma tatala aloa'ia ai le Tulafono Faatonutonu o le Tulafono mo Faiā'oga 2016	Tesema-2018	Ausia nisi vaega	O le ripoti o le faamatalaga o tupe maua aoao o lafoga o le a tuuina atu i le Komiti o Tupe maua ia Iulai 2019. Afai o le a maua se tali faamatuu mai, o le galulue loa le vāega a le MERD e fesootai ma fetuunai ma le Ofisa o le Loia Sili mo le faamāe'aina o le toe autaluina o le Tulafono Faatonutonu 2015 mo le pasiaina e le Kapeneta ma le Palemene. Afai ae pasiaina, o le a faaaogaina loa tupe e totogi e pei ona aiaia i le tulafono faatonutonu aua le amataina o le system e resitala ai faiā'oga
10. Aso e mae'a ai le Galuega Faafesootai (Mapping Matrix) mo Tapulaa Moomia mo Faiā'oga (Graduate Teacher Standards)	Mati-2019	E le'i Ausia	E le i amataina se Galuega Faafesootai mo kolisi poo a'oga maua luga. O le a taunuu mai le TA ia Aukuso 2019 e faailo lana ripoti. Na afua ona tuai lenei ripoti ona o le faaletonu o fesootaiga mai a faiā'oga o le Iunivesite Aoao o Samoa.

Vaega 14: AUAUNAGA E LAGOLAGO AI LE VAEGA O A'OAOGA

Faauluuluga: Ofisa Sili Lagolago Vaega o Auaunaga e Lagolago ai le Vaega o A'oaoga

Fua Faatatau o Galuega Faatino:	Tapulaa Faatulagaina	Ausiaga	Tulaga ua iai nei galuega faatino
1. Aso e mae'a ma aloa'ia ai e le ESAC le Sector Communication ma le Information Sharing Strategy (CISS)	Mati 2019	Ausia nisi vaega	E faatolu ona fono le soa komiti a le Vaega o Iloiloga, Fuafuaga ma le ICT (3 & 10 o Aukuso, 19 Setema) e faatalatalanoa fautuaga mai le SEDQAR ma le ESMIS. Ua mae'a foi ona faia se Fuafuaga i Faatinoga (Implementation Plan) ma le taimi faatapulaa e pei ona faatonuina ai ele ESAC i lana fonotaga ia Iulai 2018. O le fonotaga lenei na maitauina ai ni fa'afitāuli o loo feagai ma IAs i le faatinoina o fuafua o faatinoga (IP) o le ESCISS ma le le manino o faai'uga o nei fuafuaga o faatinoga.

			Na aliae ai foi le manaomiaina o se TA e lauliliuina ma atiae se fuafuaga faataatitia mo fesootaiga a le sector (o fesootaiga o se ala laupapa mo galuega faatino uma – manaomia tele) O le masina o Iuni 2019, ua fuafuaina e maua ai se TA ma amatalia ia Aukuso ae faamāe’aina lana galuega ia Oketopa 2019.
2. Aso e mae’a ma pasia e le ESAC le vāega 2 o le Fuafuaga Faataoto.	Iuni 2019	Ausian isi vaega	. Ua le maua mai se avanoa o le TA na filifilia e faia lenei galuega ina ua mātē’a le faagasologa o lona faafaigaluegaina. Peitai, na fetau ma le foi mai o le malaga asiasi a le Matāgaluega i Fiti ia Me i le 2019, ma suia ai loa le faamuamua i le taulumaga o lenei asiasiga mo le system o le FEMIS o loo faaogaina e le Matāgaluega a Fiti. O loo fa’agāsolo nei le galuega a le Faauluuluga a le Vaega Aoaoga(Education Sector Coordination) e faaogaina ai le system o le FEMIS mo le Matāgaluega. O le pepa o faamtalaga (TOR) o le a toe iloilo ina mo le faafaigaluegaina i le kuata muamua o le tausaga faaletupe fou, ina ia atagia ai le suiga o le faamuamua i le system lenei.
3. Aso e mae’a ai le Lipoti faaletausaga (2017-18) a le Vaega o A’oa’oga (Education Sector) ma faamaonia e le Komiti Fauautua (ESAC)	Novema-18	Ausia	O le Ripoti Toe Iloilo Faaletausaga 2017-2018 na pasiaina e le Komiti Fauautua i laso 3/12/2018.
4. Aso e faamaonia ma aloa’ia ai e le ESAC le iloilo ina o le ESP 2013/18	Novema-18	Ausia	O le aso 28 o Fepuari 2019 na pasia ai ele ESAC le iloilo ina o le ESP 2013/2018. Talu ai ona o le manaomia tele o lenei galuega, na pasia ai e le ESAC le TOR ia Iulai 2018. O le lauliliuina o le TOR na faailoa e le TOR mo le Ripoti toe Iloilo o le Ogototonu o le Tausaga ma na manino lana faamuamua ma le faaogaina o aga

			tausili o loo i totonu o le ESP atoa ai ma le aafiaga ma le faaaogaina lelei o le Fuafuaga o Faatinoga ma taunuuga (results) na maua mai. Na pasiaina foi e le ESAC le talosaga ina ia talosagaina se fesoasoani a le DFAT Governance Facility mo le iloiloaina.
5. Aso e mae'a ai ma faamaonia e le ESAC le Fuafuaga fou mo le Vaega o A'oa'oga (Education Sector Plan)	Mati-19	Ausia nisi vaega	O le ata faataitai (draft) o le ESP 2019-2024 ua mae'a ona faia ma na faailoaina i le Komiti Faufautua a le Vaega o Aoaoga (ESAC) ia Luni 2019. O loo manaomia lava le toe faia ai o se galuega tele ina ia faamāe'aina ai le ESP ma o loo fuafua e faamāe'a ma faalauiloa i le kuata muamua o le tausaga faaletupe 2019/2020.
6. Ua faamauina polokalame e lagolagosua mo le TF19-20	Iuni-19	Ausia	O fesoasoani tau tupe mo le tausaga faaletupe 2019/2020 na faamaonia mai ia Me 2019. Pasiaina o le faaauauina o le ESP ma le JFA āga'i ia Tesema 2019 na tuuina mai ia Ianuari 2019. O le masina o Iuni o le tausaga 2020 ua tuuina mai i le Vaega a le ESCD e faagata ai le faaaogaina o le fesoasoani tau tupe a le ESSP. O le fonotaga a le Komiti Faufautua i le aso 28 o Fepuari 2019 na faamaonia ai e le DP fesoasoani tau tupe le tumau e SAT\$2m. O le ata faataitai o le TOR mo le isi fesoasoani a le ESSP ua tuuina atu i le ESWG, ma le faamaoniaga o le faaauauina o le fesoasoani a NZ ma Ausetalia.
7. Paisaina e le Komiti Faufautua ripoti faalekuata (update on risk management, M&E, MTEF, Procurement, Policy Development)	Iuni 2019	Ausia	Ua pasiaina foi e le ESAC ni ripoti se lima (5) o le Ripoti Faagasolo o Kuata a le Faauluuluga o le Vaega o Aoaoga male Fuafuaga o le Tuufaatasiga o Galuega a le Faauluuluga o Vaega o Aoaoga mo le tausaga faaletupe 2019/2020, i le tausaga faaletupe lenesi; • Kuata 2 (Tausaga Faaletupe 17/18) - 26 Iulai 2018 • Kuata 3 & 4 (Tausaga Faaletupe 17/18) – 18 Oketopa 2018 • Kuata 1 & 2 (Tausaga Faaletupe 18/19) – 28 Fepuari 2019 • Tuufaatasiga o Galuega Fuafua a le Faauluuluga o Faiā'oga o Aoaoga mo le tausaga faaletupe 2019/2020 – 28 Fepuari 2019
8. Ia mafai ona tali atu TA's i galuega faatino	Iuni 2019	Ausia	I le mae'a ai o masina e 12 o lenesi tausaga faaletupe, ua faafaigaluega ma totogiina e le Faauluuluga o le

ma o latou taimi faatulagaina			Vaega o Aoaoga ni TA se 51 i le TA Facility ma le Budget Support. O le aofaiga lenei e 51, e 19 TA na totogiina i lalo o le TA Facility ae 32 na totogiina i le Budget Support. Matāgaluega o Ā’oga , Ta’aloga ma Aganu’u; Aofaiga o TAs: 20 (5 na faaaogaina ai le TA Facility & 15 na totogiina i le Budget Support) • E lei faamautinoaina – 1 • Faatulagaina ma le faia o le TOR – 9 • Faagasologa e Faafaigaluegaina – 2 • Faagasologa mo le faasoaina – 6 • Maea – 2 O loo aofia ai i lenei 20 ni TA e le o mautinoa mai le MESC pe e faafaigaluegaina i le tausaga faaletupe fou pe lei. NUS Aofaiga o TAs: 16 (6 e totogiina i le TA Facility & 10 e totogiina i le Budget Support) • E le i faamautinoaina – 7 • Faagasologa e faafaigaluegaina – 0 • Faagasologa mo le faasoaina – 4 • Maea – 2 SQA: 4 O TA uma na faafaigaluega e le SQA na totogiina i le Budget Support ma ua mǎe’a ona faataunuaina
-------------------------------	--	--	--

CSU 1: Auaunga Tau Tupe ma le Vaavaaia o Tagata Faigaluega

Galuega Faatino	Tulaga na iai galuega faatino
1. Mataitu le faagasologa o galuega tau tupe e tusa ai ma taiala a le Matāgaluega	Oloo faaauau pea le faagasologa masani o tūlaga tau tupe mo le Matāgaluega e tusa ai ma taiala. O faamatalaga nei mo galuega sa faatino i le nei tausaga faaletupe • Aperila - 264 • Me - 263, • iuni - 230
2. Lelei atoatoa le pūleaina o	E leo mafai ona ausia tūlaga e tatau ona ausia e le vaega oloo gafa ma faamaumauga ona o le lei o ni alagaoa ma masini e tatau ona faatino ai galuega. Mo le silafia e tasi

Galuega Faatino	Tulaga na iai galuega faatino
faamaumauga a le Matāgaluega	le masini (computer oloo faaogaina e le afaigaluega tolima. • Meli mo Savaii – 434 • Pepa faasolo i le lotoifale -6 • Meli mo Upolu – 918 • Faila – faatino i aso uma
3. Mata'itūina o le afaigaluega e tusa ai ma matāfaioi a le Matāgaluega	Oloo faaogaina pe le Api saina mo le mata'itūina o taimi faigaluega a le afaigaluega, ma o le ripoti e tuuina atu i le Ofisa Sili o Pulega i aso taitasi. O loo mulimulitaia foi taiala ma ālāfua i le filifilia (recruitment) o tagata faigaluega oloo tusa talosaga mai i le Matāgaluega. Oloo faatino foi le fautuaga mai le pitolaau a le HR mo le Ofisa Sili o Pulega pea moomia. • Filifilia o le afaigaluega – 16 • Livi - 12,156 (2,026 le afaigaluega, 6 vaiata totogi) • Matā'upu tau i le amio – 0 • Polokalame faamasani – 0 • TY15 A Afaigaluega fou = 39 • TY15 A Si'itia o tūlaga (Promotion) = 10 • TY15 A Alauni/Fetuunaiga o totogi = 239 • TY15 A Fautuaga and Faasaoga = 108 • TY15 A Ritaega/Faauauina o le 'au'aunaga = 30 • TY15A Toe-faafailuegaina = 21 • TY15A Transfer = 12 • TY15 B Livi & Resumption = 88 • TY 15C Maliu = 1 • TY15C = Faamutalia 'au'aunaga = 3 • TY15C Faamutalia o le Konekarate = 21 • TY15C Faamavae = 11 • TY15C Ritaega = 2
4. Aoaoga mo le afaigaluega	Ole afaigaluega filifilia e auai atu i a'oa'oga e pei ona tapenaina e le Komisi o Galuega, e le gata iinei (Samoa) ao atunuu i fafo. • Aoaoga mo le R&S - 2 afaigaluega • Aoaoga mo le Finance One - 2 afaigaluega • Aoaoga mo le Customer Service - 1 afaigaluega • Aoaoga mo le Puleaina o Mala Faalenatura - 2 afaigaluega
5. Galuega faasuetusi	O galuega faasuetusi e faatino lava i aso uma e ala lea i le siakiina o totogi (payment) ina ia mautinoa oloo mulimulitaia taiala uma e tataua ona faatinoina. E faapena foi i le tūlaga i totogi o le afaigaluega.
6. Tapenaina o ripoti ma ripoti o le pāketi	Ole tapenaina o ripoti e tai masina ma o lea faiga e fua i le taimi faatulagaina o fonotaga a le pulega (Management and Full Executive). O fautuaga mai le pitola a o

Galuega Faatino	Tulaga na iai galuega faatino
a le Matāgaluega.	tupe e tuuina atu i Faauluuluga o vāega taitasi mo le silafia aua le mata'itūina o a latou pāketi.

AUAUNAGA TAU FAAMAUMAUGA MA FESOOTAIGA FAATEKONOLOSI, MA FAASALALAUGA

Faauluuluga: Ofisa Sili Lagolago – Auaunaga o Faamaumauga ma Fesootaiga Faatekonolosi

Fua Faatatau o Galuega Faatino:	Tapulaa Faatulagaina	Ausiaga	Tulaga ua iai nei galuega faatino
1. Faaleleia le fesootaiga i 'au'aunaga e faaaogaina ai le PrimaryNet i a'oga tūlaga lua.	90%	Ausia se vaega	E oo mai ia Luni 2019: 61.0% (87) o a'oga ua lelei atoatoa ma ola fesootaiga tau i le PrimaryNet 23.8% (34) a'oga o loo faaletonu a latou SNBH ma o loo manaomia le toe sui 8.2% (12) o a'oga o loo manaomia le faapipiina, na misi i le faagasologa muamua o le galuega lenei. 7% (10) o a'oga o loo manaomia le toe sii ni nofoaga fou poo le toe faapipiina a'oa'oina o faleaoga ua toe faaleleia poo faleaoga fou foi faatoa mae'a ona fausia.
2. Faaleleia le fesootaiga i 'au'aunaga e faaaogaina ai le SchoolNet i kolisi mauaululuga.	100%	Ausia se vaega	E oo mai ia Luni 2019: 38% (15) kolisi poo a'oga mauaululuga o loo lelei atoatoa le le fesootaiga o le SchoolNet 5% (2) o loo ola fesootaiga o le SchoolNet ae e le o atoatoa lelei 50% (20) o loo i ai faaletonu i fesootaiga tau SchoolNet ona o le faaletonu o le tūlaga o faleaoga 8% (3) E le o toe faaaogaina le SchoolNet. (Leulumoega Fou Coll, RLSS, Wesley Coll).
3. Aso na mae'a ai le suesuga i le faaaogaina o le ICT i Kolisi poo a'oga mauaululuga	Tesema 2018	Ausia se vaega	73% pepa fesili (questionnaires) na aoina mai i ai latou na auai i le suesuga e faatatau i le faaaogaina o le ICT i kolisi poo a'oga mauaululuga. O loo fa'agāsolo lava foi le ripoti e tusa ai o lea suesuga ma e 75% ua mae'a o lenei ripoti.
4. Amataina o a'oga e tuu sao atu i upega tafailagi (live streaming) mo a'oga tulagalua a le	Tesema 2018	Ausia se vāega	O loo ua maua uma mai e le ICT meafaigaluega e faaaogaina mo a'oga tuu sao atu i luga o upega tafailagi (live streaming lessons). Ae o le a amatalia le galuega e faapipii ma faataitai mai ai

Fua Faatatau o Galuega Faatino:	Tapulaa Faatulagaina	Ausiaga	Tulaga ua iai nei galuega faatino
mālō.			a’oga tuusao nei i luga o upega tafailagi i leisi Kuata ia Aukuso o le 2019. Meafaigaluega (Hardware and Software) o loo ua i ai: 1. 4 x Logitech PTZ 2.0 Pro video 2. 4 x Control Board for PTZ 2.0 Pro 3. 4 x extension microphones and remote control 4. 3 x TrueConf Server and client software and licenses 5. 3 x HDMI converters 6. 3 x USB3.0 active extensions
5. Amataina o a’oga e tuu sao atu i upega tafailagi (live streaming) mo kolisi poo a’oga mauululuga	Tesema 2018	Ausia se vāega	O le faapipiina ma faataitaiiga o a’oga tuusao nei i luga o upega tafailagi o loo ua toe tolopo atu i leisi kuata fou ia Aukuso 2019
6. Si’itia o le faasalalau o polokalame tau a’oa’oga ma le taimi e faasalalu ai i luga o le televise	80% coverage 2 itula i le vaiaso	Ausia	O le polokalame o le La Oso o Aoaoga e faasalalauina i luga o le televise o le TV1 mai le aso Gafua i le aso Tofi i vaiaso uma e amata i le itula e 9.00 i le taeao. O le Kuata 1 (2019) e 40 vāega eseese o le polokalame o le La Oso na fuafua e faasalalau peitai na o le 39 vāega o lenei polokalame na mafai ona tuu faatasi ma faasalalauina. O le kuata 2 (2019) e 40 vāega o le La Oso na pueina ma faasalalauina i le televise ma le leitio e tusa ai o le Tomatau na fuafuaina.
7. Si’itia le faalauiloa i a’oga e tusa ai o polokalame o loo faasalalauina i le televise ma taimi e faasalalau ai le polokalame	Tufaina le TOMATAU i taimi talafeagai Faasalalauina le TOMATAU i le televise ma le leitio	Ausia se vāega	Na lomia le Tomatau i le Kuata 1 ma le Kuata 2 ona tufatufaina lea i le vaiaso o a’oa’oga (training) a faia’oga i le tuuaga o a’oga. O le tuai o le tufatufaina o lenei Polokalame e afua mai i le tuai ona faamautu matā’upu ma vasega e āga’i tonu ai lenei polokalame. E maaleale lava le faagasologa lenei o le polokalame ina ia aofia uma matā’upu e fitu (7) ma vasega uma.

Fua Faatatau o Galuega Faatino:	Tapulaa Faatulagaina	Ausiaga	Tulaga ua iai nei galuega faatino
8. Aofaiga o a'oa'oga e faatatau i le faaaogaina o AV ua tufatufaina i a'oga.	4	Ausia se vāega	O vitio o a'oa'oga (training videos) o loo i ai uma i totonu polokalame o a'oa'oga o loo faia ma ua mǎe'a ona faatinoina o loo ua tuufaatasia ma teuina lelei. E le i tufatufaina lenei vitio o a'oa'oga ona o loo talia le vāega a le CDMD ma le TDAD mo le faaaliina iai o nei vitio mo le faamautinoaina o lona tūlaga e aupito sili ona lelei.
9. Aofaiga o meafaigaluega (materials) ua siitia ma faasalalauga faatosina (advertisements) ua tufatufaina.	4Ata pue (promotional videos) 4 faasalalauga faatosina faalauaitale 4 Siata (posters) 4 (banners) 4 tusi faalauiloa (Awareness pamphlets)	Ausia	O meafaigaluega nei ua siitia ma faasalalauga faatosina ua mǎe'a ona faia ma tufatufaina: • 12 ata pue faalauiloa • 4 faasalalauga faalauaitale • 4 ata faalauiloa (posters) • 4 banners • 4 pepa faalauiloa (pamphlets) • 15 faalauiloa (press release's) • 21 ata i luga o le upega tafailagi (website news items) • Fonotaga (Press conferences) • Posters • 1 Banner • 1 ata pue o faalauiloa • 12 faasilasilaga faalauaitale • media negotiating packages • 3 lauga aloa'ia (umusaga)
10. Aso na mǎe'a ai ona iloilo ai Fuafuaga faataatitia (strategy) a le MESC mo faasalalauga.	Mati 2019	Ausia se vāega	O le galuega tulituliloa i le toe iloiloaina o Fuafuaga Faataatitia (strategy) mo Faasalalauga a le MESC o loo faagasoloina pea. Ua 95% le iloiloaga o loo i ai i le taimi nei ma ua faasolo ina mǎe'a. O le konekarate a le TA ua i le taunuuga faaiu mo le sainiaina i le faai'uga o lulai.
11. Aso na faamǎe'aina ai le Fuafua Autu (Master Plan) mo le tuufaatasia o le faaaogaina o le ICT i a'oa'oga (ICT in education).	Aperila 2019	Ausia se vāega	O le galuega tulituliloa mo le faavaeina o se Fuafuaga Autu mo ICT mo leisi 3 tausaga o loo lumanai, o loo faagasoloina pea. O lea Fuafuaga Autu e 90% ua mǎe'a ona faatinoina ma ua lamalama faaiu. O loo ua i le taunuuga faaiu foi konekarate mo le suesuega faasuetusi o atinae tetele mo le ICT (ICT Infrastructure audit) ma le fuafuaga autu o le ICT (ICT

Fua Faatatau o Galuega Faatino:	Tapulaa Faatulagaina	Ausiaga	Tulaga ua iai nei galuega faatino
			Master Plan) mo le sainia ae le i mǎe'a le masina o Iulai.
12. Faafaigaluegaina o se TA mo le faavaeina se system e tuufaatasia ai le pūleaina o Faamaumaga tau a'oa'oga (Education Management Information System) mo le Matāgaluega o Ā'oga, Ta'aloga ma Aganu'u.	Mati 2019	Ausia se vāega	Na asia e se vāega o Auaunaga Tau Aoaoga (Education Sector) le system o le FEMIS a Fiti ia Me 2019 mo le faaleleia o se system e pūleaina ai faamaumaga faatekonolosi. E 90% ua mǎe'a o le TOR mo se tagata faapitoa lona tomai tau IT mai Fiti. O loo faia pea fesootaiga a le ICTMD ma le Ofisa o Ā'oga a le atunuu o Fiti i le faataunuuina lea o se iloiloga faatekinisi (technical assessment) ma le faaataina lea o se fuafuaga mo le atinaeina o le SEMIS mo le Matāgaluega.
13. Aso na faataunuuina ai le suesuega i le faaaogaina o tablets ma Aptus i totonu o a'oga tūlaga lua.	Aperila 2019	Ausia	Ua mǎe'a le galuega e tusa ai o le Suesuega lenei sa fuafuaina. O loo talia pea le ripoti a le TA i tualumaga o le suesuega lenei. O le Vaega Faiga Faavae, Fuafuaga ma Iloiloga na faatinoina lenei galuega e tusa ai o se konekarate sa faasainia.
14. Faia o ni vitio o vasega a'oga (tutorial videos) mo faiā'oga i le faaaogaina o le ICT i totonu o potuaoga.	4 vasega a'oga (tutorials)-primarynet 4 vasega a'oga (tutorials) - Tablets 4 vasega a'oga - Aptus 4 vasega a'oga - SchoolNET e-resources	Ausia se vāega	Sa faatinoina se a'oa'oga mo e aufaigaluega aua le faia o ni ata pu'e o vasega a'oga (video tutorials) O loo tau faamǎe'a le faagasologa o tusitusiga ma le fetuunaiga i masini (storyboarding) i vāega uma o tūlaga o le a'oa'oga.

CSU 3: Auaunaga Lomitusi

AMP Activities	Progress
1. Lolomiina o galuega uma tau i a'oa'oga a le Matāgaluega	• 55 lesone mo a'oga e 6, tuufaatasia o le Trainer Toolkit mo a'oga e 2 • 17 alagaoa tau i a'oa'oga a le Vaega o Matā'upu A'oa'oina, ma le Tusiaina o Tusi Ā'ogama le 2 alagaoa mo le Vaega o Fafoega o Ā'oga • 4,970 Su'ega a Ā'oga tūlaga lua (Falefa, Afega & Leauvaa) • 2,047 tusi pasi (Faleasiu, Savaia, Vaimea & Uafato) • 4,790 kopi o tusi alagaoa a le Vaega o Matā'upu A'oa'oina, ma le Tusiaina o Tusi Ā'oga 390 Kopi o alagaoa a le Vaega o Faamatalaga ma Fesoota'iga Faatekonolosi ma Faasalalauga • 510 kopi o alagaoa a le Vaega o Fafoega o Ā'oga • 850 kopi o suega a le Vaega o Fuataga ma Suega, 2018 (SSC Exams Rubrics/Feedback) • 900 kopi o suega a le Vaega o Fuataga ma Suega (SSLC Exams Rubrics/Feedback) • 400 Kopi a le AED Su'ega a Ā'oga tūlaga lua • 400 kopi o Fuataga a le AED mo le 2019 • 5,404 kopi o lesone/tusifaitau mo a'oga • 141 lesone (lesson plans) • 4,962 ripoti a a'oga • 15 Taiala o le OGG mo Moataa • 9,410 tusi mo le Vaega o Matā'upu A'oa'oina, ma le Tusiaina o Tusi Ā'oga • 750 Tomatau mo Ā'oga • 420 tusi a le Vaega o Faiga Faavae, Fuafuaga ma Iloiloga • 39 kopi mo le Vaega Tau A'oa'oga (ESCD) • 415 kopi mo le Vaega o Fafoega o Ā'oga • 275 tusi a le Vaega o Ta'aloga • 1760 kopi mo le Tapu'eina o Tomai ma Agavaa o Faiā'oga
2. Lolomiina o Su'ega a le Vasega 8 SPECA	Maea a'oa'oina loloina uma suega mo matā'upu e 7 (English, G. Samoa, Maths, HPE, Visual Arts, Social Studies and Science) Tuufaatasia kopi (scripts) e 43,507 for all Year 8 exams. Maea lolomiina le 4,850 o pepa mo matā'upu e 7 mo le Su'ega a le SPECA
3. Lolomiina o suega o le School Certificate – SSC (Year 12)	• Lolomiina pepa e 17,144 mo matā'upu e 17 • 5,000 (Test booklet) teutusi, ma ua mae'a le lolomiina o kava e 2,000 mo tusipasi o le SSC
4. Lolomiina o suega o le SPELL Yr 2, Yr 4 & Yr 6	1. Maea lolomiina ma tuufaatasi pepa e 37,113 mo matā'upu e 2 o le SPELL Vasega 2 (Samoa, Numera Taiala & Pepa Tali) 2. Maea lolomiina ma tuufaatasi pepa e 31,830 mo matā'upu e 4 o le SPELL Vasega 4 (Faitautusi (English), Numera, G. Samoa & Saienisi) 3. Maea lolomiina ma tuufaatasi o matā'upu e 4 (Faitautusi-English, Numera & saienisi) mo le SPELL Vasega 6. Maea lolomiina ma tuufaatasi pepa e 30,056 mo le SPELL 2
5. Lolomiina o suega	1. 13,175 pepa suega (Exam scripts) mo matā'upu e 18 2. 5,000 ua mae'a lolomiina

AMP Activities	Progress
o le Secondary Leaving Certificate - SSLC (Yr 13)	
6. Lolomi ma tuufaatasia ripoti ma isi lava alagaoa	O le tele o ripoti e talosaga mai ai le Matāgaluega i ona vaga eseese sa mafai ona lolomi ma tuufaatasia e ala i 'au'aunaga ale Fale lomitusi e tusa ai ma taimi sa moomia ai. O vaega la nei sa galulue ai i le tausaga faaletupe 18/19: 1) Vaega o Matā'upu A'oa'oina, ma le Tusiaina o Tusi Ā'oga: 5 Ripoti o Ā'oga Sauoo, 2 Fuafuaga mo Malaga asiasi i a'oga, 427 ripoti ma presentations, 4027 kopi mo a'oa'oga, ripoti (feedback) ma taiala; 2) Vaega o Faafoega o Aoga: 6 Ripoti faalemasina a Asiasiaoga & Fuafuaga, 125 Ripoti a le Komiti o le Posting, 5971 kopi o tusi ma vaega uma sa faaoga i le Fonotaga Faaletausaga (Annual Conference) 3) auaunaga Lautele: 12 fuafuaga o galuega, 5077 ripoti a le Auaunaga lautele ma ripoti o Semina ma le 2846 kopi o galuega sa moomia 4) Vaega o Faiga Faavae, Fuafuaga ma Iloiloga: 7 i le faiga faavae (28 le aofaiga) mo ICT 2018-2023, Faiga Faavae mo Ta'aloga, Faiga Faavae mo Aganu'u, Faiga faavae mo a'oa'oga faaauau & Faiga faavae i le faaleaganuu, 7 kopi o Faavaa mo Ta'aloga, 7 kopi mo le Faavaa mo Aganu'u, 14 kopi o le Lipoti Faaletausaga 2017/2018, 2635 kopi o faiga faavae, faavaa ma ripoti 5) Aganu'u: 3 alagaoa, 667 kopi mo le Vaega a le Aganu'u 6) OCEO: 7 Kopi o le Lipoti Faaletausaga, 9 ripoti ma konekarate ma le 20 o galuega mo le Faitautusi ma le NUmara 7) AED: 5000 kopi o Tusipasi mo le SPECA, 5000 kopi mo faai'uga o suega 8) MERD: 1200 kopi o faiga faavae, 642 pepa mo fonotaga ma taiala 9) Ta'aloga: 415 kopi o faiga faavae ma kalena 10) ICT & Media: 290 kopi o faiga faavae, 625 kopi o taiala ma galuega moomia mo a'oa'oga
7. Faaleleia o masini	O galuega toe faaleleia o masini sa faatinoina i le masina o Aukuso 2018 ma Mati 2019. O nei galuega toe faalelei e tatau lava ona faataunuu ina ia tumau pea le lelei atoatoa o masini e faaogaina mo le 'au'aunaga, aemaise o tapenaga mo suega.
8. Medical check-up for all printing staff	Ua mae'a ona faatinoina le siakiina o le aufaigaluega e toa 10 i le itu o le soifua maloloina i le masina o Aukuso 2018.

VAEGA E: FA'AMAUMAUGA O FUAINUMERA O A'OGA MA ATINA'E

O le vāega lenei o le ripoti oloo folasia ai faamaumauga talafeagai ma fuainumera faamauina a le MATA mo le vaitai mai ia Iulai 2018 – A'oa'oina 2019. O le Tulafono mo galuega a le MATA ma Ā'oga e aofia ai le tuufaatasia o faamatalaga oloo patino ai lenei vāega o le ripoti.

Vaega E1: Faamaumauga o Ā'oga

E1.1 Ā'oga

O le aofaiga o Ā'oga i Samoa talu mai le masina o Iuni 2019 e 212. E lua a'oga fou sa faatuina i le tausaga lenei, e aofia ai Ā'oga tūlaga lua a St Peter Channel ma Manumalo Learning Centre i Poutasi. Mai le aofaiga lenei e 212, e 167 a'oga a le Mālō (79%), 36 a'oga a Ekalesia (17%), ma le 9 a'oga Tumaoti (4%). Oloo faamatala auiliili atu i le Siata 13.

Siata16: Numera o Ā'oga I Itumalo ma Pulega, Mati 2019

Region/District	Government				Mission				Private				Grand Total
	Primary	Pri-Sec	Secondary	Total	Primary	Pri-Sec	Secondary	Total	Primary	Pri-Sec	Secondary	Total	
Apia Urban													
Faleata	10		1	11	1	1	5	7	5	2		7	25
Malifa			1	1									1
Vaimauga	11		3	14	5	1	2	8	2			2	24
Apia Urban Total	21		5	26	6	2	7	15	7	2		9	50
Rest of Upolu													
Aana No. 1	9		1	10	1	1	1	3					13
Aana No. 2	10		1	11									11
Aleipata	8		1	9									9
Anoamaa No. 1	4		1	5									5
Anoamaa No. 2	6			6	2			2					8
Fagaloa	4			4									4
Falealili	9		2	11	1			1					12
Lefaga	4		1	5									5
Lepa/Lotofaga	5		1	6									6
Safata	8		1	9									9
Sagaga	8		1	9	3		2	5					14
Rest of Upolu Total	75		10	85	7	1	3	11					96
Savaii													
Faasaleleaga No. 1	6		1	7	2		2	4					11
Faasaleleaga No. 2	6		1	7	2	1		3					10
Itu Asau No. 1	5		1	6									6
Itu Asau No. 2	4			4	1			1					5
Itu-o-Tane No. 1	5		1	6									6
Itu-o-Tane] No. 2	7		1	8	1			1					9
Palauli	7		1	8			1	1					9
Savaii Sisi'ifo	8		2	10									10
Savaii Total	48		8	56	6	1	3	10					66
Grand Total	144		23	167	19	4	13	36	7	2		9	212

Source: MESC Manumea Database, EMIS

E1.2 Aofaiga o Tamaiti A'oga

O le Siata 14 oloo atagia mai ai le resitalaina o a'oga ia Mati 2019 pea faatusatusa i le 2018. O a'oga tūlaga lua ua siitia lona fuainumera pea faatusatusa i le tausaga 2018. O vasega uma ua siitia lo latou faitau aofa'i i le nei tausaga, sei vagana ai le vasega 2. O le faitau aofa'i o tamaiti a'oga o le nei tausaga lenei e 43,546 ma e 2% ua siitia ai mai le aofa'i e 42,706 tamaiti i le 2018.

Mo a'oga mauualuluga, oloo atagia mai ai le siitia o le faitau aofa'i o tamaiti a'oga mai le 16,000 i le tausaga 2018 faatusatusa i le 16,365 tamaiti i le tausaga nei 2019. O lona uiga ua siitia maualuga foi le tūlaga i tamaiti oloo auai i aoaoaga. Ua siitia uma foi le numera o tamaiti i vasega taitasi sei vagana ai le tausaga 11 ua faaitiitia lona fuaitau aofa'i.

Siata 17: Aofaiga o tamaiti a'oga i Vasega taitasi e o'o mai ia Mati 2018 ma le 2019

Ā'oga	Tausaga	2018	2019
Tulaga Lua	Yr 1	6122	6282
	Yr 2	5912	5882
	Yr 3	5435	5795
	Yr 4	5397	5410
	Yr 5	5242	5261
	Yr 6	5015	5211
	Yr 7	4874	5018
	Yr 8	4709	4687
Aofaiga		42706	43546
Ā'oga Mauualuluga	Yr 9	4107	4334
	Yr 10	3784	3897
	Yr 11	3080	3002
	Yr 12	2967	2889
	Yr 13	2062	2243
Aofaiga		16000	16365

Source: MESC Manumea Database, EMIS

Siata18: Tamaiti Lesitala ma Pulega mai ia Mati 2018 ma le 2019

	2018					2019			
		Pulega				Pulega			
	Ituaiga	Mālō	Ekalesia	Tuma’oti	2018 Aofaiga	Mālō	Ekalesia	Tuma’oti	2019 Aofaiga
Ā’oga Tulaga Lua	Alii	17821	3144	1104	22069	18211	3207	1016	22434
	Tamaitai	16335	3182	1120	20637	16845	3266	1001	21112
	Aofaiga	34156	6326	2224	42706	35056	6473	2017	43546
Ā’oga MAualuluga	Alii	4782	2706	214	7702	4848	2790	129	7767

	Tamaitai	5029	3069	200	8298	5200	3275	123	8598
	Aofaiga	9811	5775	414	16000	10048	6065	252	16365

Source: MESC Manumea Database, EMIS

Olo'o faaali atu e le Siata 15 le tūlaga le paleni i le va o alii ma tamaitai, ma o le tūlaga oloo iai faamaumauga o a'oga tūlaga lua oloo maualuga le numera o alii ae o a'oga maualuluga, oloo maualuga ai le numera o tamaitai. E 5% ua siitia ai le numera o tamaiti a'oga i a'oga tūlaga lua a le Mālō ma Ekalesia, peitai ua faaitiitia le aofa'i o tamaiti a'oga tūlaga lua a'oga tuma'oti i le 10%. Mo a'oga maualuluga, ua siitia uma le aofa'i o alii ma tamaitai a'oga sa resitala. I faamaumauga e pei ona faamanino mai e le siata 15, oloo maualuga pea le numera o fānau a'oga i laoga tūlaga lua ma a'oga maualuluga a le Mālō.

E1.3 Faia'oga

Siata 19: Numera o Faiā'oga i Ituaiga ma Pulega mai ia Mati 2018 ma le 2019

Pulega o A'oga	Ituaiga	Tausaga	
		2018	2019
Mālō	Alii	453	501
	Tamaitai	1234	1235
	Aofa'iga	1687	1736
Ekalesia	Alii	234	193
	Tamaitai	370	401
	Aofa'iga	604	594
Tuma'oti	Alii	46	35
	Tamaitai	96	97
	Aofa'iga	142	132
	Aofa'iga o Alii	733	729
	Aofaiga o Tama'ita'i	1700	1733
	Aofa'iga atoa o Faia'oga	2433	2462

Source: MESC Manumea Database, EMIS

Oloo faaali mai e le Siata 16 le faatupulaia pea o le fuainumera o faiā'oga sa faafaigaluegaina i le 2019 pea faatusatusa i le 2018. Oloo siitia pea le numera o faiā'oga o a'oga a le Mālō, peitai o Ā'oga Tuma'oti ma Ā'oga a Ekalesia ua faaitiitia. E ui lava ina siitia le numera, ae ua amata foi ona faataatitia e le Matāgaluega ni fuafuaga ma taiala e pei o sikolasipi mo tamaiti e aotauina i le iunivesite Aoao o samoa ina ia faatosina mai le toatele e aotauina i le Matata fa'afaiā'oga ina ia faatupulaia ai pea le numera o faiā'oga i totonu o le 'au'aunaga. O le taimi nei oloo maualuga pea le fuainumera o faiā'oga tamaitai i a'oga a le Mālō, Ā'oga a Ekalesia ma Ā'oga Tumaoti. O a'oga oloo i le pulega a le Mālō oloo tumau pea le maualuga o le numera o faiā'oga oloo galulue ai.

Vaega E2 Atina'e

Siata 20: Tulaga o loo iai le Faatinoga o Galuega Atina'e a le Matagaluega o Aoga, Taaloga ma Aganuu

TŪLAGA O LOO IAI LE FAATAUTAIGA O GALUEGA ATINA'E (POLOKETI) A LE MATĀGALUEGA MAI IA IULAI 2018 - IUNI 2019

Polōketi	Tulaga ua iai	% Ausia	Talu mai Tesema 2018
1. Nofoga Autu mo le Aganu'u ma measina a Samoa	Laasaga Muamua: Tapenapenaga (Ua mae'a) O le laasaga muamua lea e aofia ai feutana'iga ma faatalatalanoaga, o le tusiaina o le ata, o le tapenaina o pepa faa-le-tulafono aemaise faatalatalanoaga ma maliega i le va o le mālō o Samoa ma le mālō o Huizhou mai le mālō tele o Saina. O nei feutana'iga na taulamua ai le Matāgaluega o A'oga, Taaloga ma Aganuu i le galulue soosootauau ai ma le Matāgaluega o le Va i Fafo ma Fefaataua'iga (MFAT) aemaise o isi matagaluega ma faalapopotoga e iai le MNRE, EPC, SWA, MWTI, MfR, LTA, OAG, SFESA, MOF ma le Bluesky. Ua mae'a ona faatinoina uma le laasaga muamua. Laasaga Lua: Fausiaina o le Fale (Ua mae'a le 40%) O le aso 11 o Me 2018 na faatinoina ai le Sauniga Faapitoa e amata aloa'ia ai le fausiaina o le fale (Groundbreaking Ceremony) ae na amata aloa'ia le galuega ia Tesema 2018. E oo mai ia Iuni 2019, pe tusa ua 80% o le faavae o le fale ua mae'a ona fausiaina. Afai e sologa lelei lava le faagasologa o le galuega e pei ona fuafuaina, e tataua ona oo atu ia Mati o le tausaga e 2020 ua mae'a le galuega. O loo faaauau pea asiasiga a Inisinia mai le MWTI mai lea taimi i lea taimi. Laasaga Tolu: Faatuina ma amata aloa'ia le Nofoga Autu mo le Aganuu ma measina a Samoa O loo iai le fuafuaga o le faatuina ma le amataina aloa'ia o lenei nofoaga autu, o le a faatinoina lea mai ia Iuni seia oo ia Tesema 2020.	50%	O loo fa'agāsolo
2. Fale Lomitusi	E \$1,000,000 sa pasiaina e faamatu'u mai i le Budget Support i le TF 18/19 mo le faaleleia atili o le fale lomitusi. E \$6,800,000 le fesoasoani tau tupe mai le Mālō o Iapani sa tuuina mai e faatauina ai masini fou ua iai nei i le fale lomitusi. O nei masini ua mae'a ona faatauina ma oloo talia le kilivaina mai, ma e talafeagai ma le ma'ea o galuega toe faaleleia.	20%	O loo fa'agāsolo

Polōketi	Tulaga ua iai	% Ausia	Talu mai Tesema 2018
	O le amataga o galuega mo nei faatauga sa amata mai ia Aperila 2019, sa tuuina atu ai le faasalalauga mo i latou e talosaga (bidders) mo le fausiaina ole Falelomitusi. O le ripoti mo le iloiloa ua mae'a tuuina atu i le Komiti (Board) ia Luni 2019, ma ua toe aumai le fautuaga ina ia toe faasalasala le galuega.		
3. Faatuina o le Kolisi Maua i le Itumalo o Alatau i sisifo	O le ulua'i polōketi leni sa pasiaina e le Kapeneta i le TF17/18 – ma o se tasi foi o faamuamua a le Mālō pea mafai ma mautu le faamatu'u mai vāega tupe mo le faatinoina	4%	Oloo tau sailia ni fesoasoani tupe
4. Fa'atuina o le Kolisi fou o Faleata #2	O se tasi nei o Kolisi fou ua mae'a ona pasiaina ma ua iai foi le FK 17(11). Oloo talia se fesoasoani tau tupe ma tau faamautu se nofoaga talafeagai mo le kolisi.	3%	Oloo tau sailia ni fesoasoani tupe
5. Fa'atuina o le Ā'oga Tulaga Lua fou i Vaitele Fou	O se tasi foi nei o polōketi e tolu a'i galuega oloo talia se fesoasoani tau tupe mo lona faatinoina. Ole faatuina o le nei a'oga fou sa pasiaina e le Kapeneta i lana FK! 17) 07 ina ia fo'ia le fa'afitāuli o le toatele naua o fānau oloo aotauina i le a'oga tūlaga lua oloo iai i le taimi nei.	3%	Oloo tau sailia ni fesoasoani tupe
6. Polokalame ua taua o le China Guangdong (Huizhou) Friendship	O le 2018 o le tausaga faai'u lea o le polokalame leni a Saina lea sa faamanuiaina ai tamaiti a'oga e 2,436 talu mai tausaga e 2 ua tuana'i. O le tausaga leni (2018) e 1,439 tamaiti a'oga mai a'oga sa filifilia sa mafai ona tuuina atu ai le fesoasoani sikolasipi mai leni polokalame. E toa 8 fanau aoga ma le toa 3 faia'oga mai le Kolisi o Samoa sa Malaga atu i Saina i le tausaga faaletupe leni, ma o se tasi o vaega o le polokalame leni. O le taimi lona lua leni ua faimalaga atu ai fanau aoga o le Kolisi o Samoa i Saina ona o la latou galulue faapa'aga e ala li le nei polokalame. O le Aso 3 o Oketopa 2018 sa faia ai se sauniga faapitoa i le nofoaga o le Matagaluega e faapa'ia aloa'ia ai leni polokalame.	100%	Ua mae'a
7. Toe fausiaina o le Falea'oga a le A'oga Tulaga Lua a Faleatiu	E 3 A'oga Tulaga lua a le Mālō e aofia ai ma Faleatiu sa faamanuiaina i se fesoasoani tau tupe e tusa male SAT\$930,914.00 mai le Mālō o Iapani mo le fausiaina o nei faleaoga e tolu. O le Aso 8 o Mati na sainia ai le feagaiga o leni fesoasoani i le ofisa o le Amepasa a Iapani i Apia E SAT\$223,250.00 le fesoasoani tupe na tuuina atu mo le A'oga a Faleatiu mo le toe faaleleia o le faleaoga o loo iai nei e aofia ai ma le ofisa mo faia'oga, o le potu mo masini komepiuta, ma le	100%	Ua mae'a

Polōketi	Tulaga ua iai	% Ausia	Talu mai Tesema 2018
	faleletaua(galuega faaleleia e aofia ai le foloa i potu a’oga, faalo ma moli eletisie). O lenei fesoasoani e fesoasoani tele e foia ai le tūlaga leaga o le faleaoga o loo iai. (e le’i uma ona fausiaina, e pūpū solo le faaalo, e leaga moli i le potu a’oga, e le lava ma leaga faleletaua) ma e lei ausia foi tapulaa moomia e tatau ona iai i le 2010. O le nei galuega sa tatalaina aloa’ia i le Aso 8 o Mati, 2019		
8. Toe fausiaina o le Falea’oga a le A’oga Tulaga Lua a Sauimalufilufi	O le toe fausiaina o le faleaoga o le A’oga Tulaga Lua o Satuimalufilufi e tusa ma le SAT\$421,914.00 lona tau aofa’i e faaleleia ai vāega sa faaleagaina i afa ua tuana’i. O nei galuega toe faaleleia e aofia ai potuaoga fou e 8, o le Ofisa mo faia’oga, o le faletusi ma le potu mo masini komepiuta faapea faleleta’ua O le nei galuega sa tatalaina aloa’ia i le Aso 18 o Mati, 2019	100%	Ua mae’a
9. Toe fausiaina o le Falea’oga a le A’oga Tulaga Lua a Sagone	O le falea’oga o Sagone e SAT\$285,778 le tau aofa’i e faatinoina uma ai galuega o le nei polōketi ilona nofoaga fou mo le saogalemu o fānau a’oga. E aofia ai potua’oga fou e 8, Ofisa o faia’oga, faletusi/potu mo komepiuta, faapea faleleta’ua. O lenei galuega o se vāega ua leva ona manaomia ona faatinoina mo le faleaoga ua silia ma le 65 tausaga talu ona iai. O le suiga i le tūlaga ua fausia ai nei le faleaoga ua taumamao mai le auala tele a le Mālō mo le saogalemu. O le nei galuega sa tatalaina aloa’ia i le Aso 4 o Ianuari, 2019	100%	Ua mae’a
10. Aoga Tulaga Lua a Uafato (Polōketi Fou)	Sa mātauina e le asiasiga a le Komiti ma fautuaina ai le mana’omia tele ona suia o le tūlaga o loo tu ai le faleaoga lenei ona e aafia gofie tele i mala ma faalavelave. (Disaster Management Committee(ACEO DMO-Amituanai Lameko Simanu, PREP Project Manager-Ane Moananu, M&ESpecialist MNRE-Maliliga Peseta-Vasa, PREP Procurement Officer Lina Esera, MESC Building Manager Si’a Latu, Acting ACEO SOD-Nimera Taofia, Sector Coordinator-Tapaautasi Kovi Aiolutepa ma le Ofisa Sinia o le ESCD-Aliitasi Su’a)	1%	Oloo faagasolo
11. Ta’elefaga Primary School (Polōketi fou)	Sa asiasi iai le Disaster Management Committee ma mātauina ai le le saogalemu o le nofoaga o loo iai le faleaoga aemaise o le nofoaga a le EPC mo le Eletise o loo i tua tonu o le faleaoga. Sa mātauina foi e le asiasiga o se nofoaga e lolovaia gofie pe a mamafa timuga ma e le soifumaloloina foi le manogi o loo manavaina mai ai e nai tamaiti ma faia’oga. Ua manatu le komiti e sui le tūlaga o loo iai nei le faleaoga i se nofoaga saogalemu O le nei galuega sa tatalaina aloa’ia i le Aso 26 o Aperila, 2019	100%	Ua ma’ea
12. A’oga tulagalua o Neiafu	Na asia foi e le Komiti a le DMO le a’oga tulagalua a Neiafu ma fautuaina ai le le toe suia o le tūlaga o loo iai nei le faleaoga ina ua mātauina e le asiasiga le aafiagofie tele o le faleaoga i mala faalenatura ma isi tūlaga pagatia. Na toe faai i tua le fanua o le aiga Neiafu sa tauofo mai e fausia le faleaoga i le	1%	Oloo faagasolo le fuafuaina o le galuega

Polōketi	Tulaga ua iai	% Ausia	Talu mai Tesema 2018
(Polōketi fou)	latou fanua ina ua taulimaina e le Matāgaluega se tusi na faaoo mai e le sa’o o lenei aiga ina ia faaleaogaina lea maliega.		
13. Family Life Education	O le poloketi lenei oloo i lalo o le Vaega o Mataupu Aoaoina ma Tusi A’oga i le galulue faapa’aga ai ma le UNFPA. O galuega faatino o le nei poloketi o le taumafai lea ina ia tuuil totonu o mataupu aoaoina o le HPE (Health & Physical Education) ni a’oa’oga mo le soifuaga i aiga (Family Life Education). O le nei polokalame oloo aafia uma ai aoga mauululuga ma aoga tulaga lua faapea fanau e iai a’afiaga tumau o le soifuaga. O loo ua faagasolo le Vaega lona lua ole poloketi lenei. Sa galue se tasi o TA i le faia lea o se suesuega ina ia manino le tulaga ua iai le faagasologa ole poloketi, pe fia ni aoga ua mafai ona oo iai lea polokalame, ma ua fuafuaina le faatautaia o ni faatalanoaga ma paaga masani pea mae’a le suesuega.		Oloo faagasolo
14. Aoaoga Sauoo	O lenei polōketi o loo fa’agāsolo pea ma sa lipotia talu mai le 5 tausaga ua tuana’i. O fesoasoani tupe oloo foaiina mai e le Malo o Ausetalia e fesoasoani i le faalauiloina o le faiga faavae mo Aoaoga Sauoo. O le nei galuega oloo fitoitonu i nai Vaega e iai le SENESE ma le Asosi o Tagata e Po le Vaai a Samoa). O fanau e iai aafiaga tumau o le soifuaga oloo lagolagoina i le nei poloketi. Mo le aga’i luma o le nei poloketi, o le a faaaoaga mai vaegatupe mai le Pakietia le Vaega o Aoaoga.	faaaua u	O loo fa’agāsolo
15. Phonics (EQAP)	E 10 aoga oloo faia ai lenei poloketi. O se poloketi fou ma oloo i lalo foi o galuega faatino a le Vaega o Mataupu Aoaoina ma Tusi A’oga ma le EQAP i Fiti. O le a amatalia i le tausaga fou, ma o le taimi nei oloo galulue le Vaega nei ma le EQAP a Fiti i le tapenaina o alaga’oa. Sa sainia le maliega i le va ole MATA ma le EQAP.	5%	E le’i aloa’ia se taimi e amatalia ai
16. Poloketi o le Applied Scholastic	E 6 aoga oloo faatinoina ai lenei poloketi. Oloo galulue faatasi ai le Vaega o Mataupu Aoaoina ma Tusi A’oga ma le Applied Scholastic International Organisation a le Malo o Amerika. O avanoa nei ua mafai ai ona a’oa’oina faiaoga i le tulaga tau i le siosiomaga oloo faatino ai aoaoga, o le faatinoinaina o a’oa’oga ma le tapenaina o alaga’oa mo auunaga faafaia’oga.	20%	Oloo faagasolo
17. Global Partnership for Education/PACRef	O loo faagasolo tulaga i le tapenaina o le faagasologa (design) o le poloketi. O Samoa o se tasi o atunuu e 8 o le Pasefika oloo faamanuaina i le nei poloketi. Oloo galulue faapa’aga nei le Vaega a le PACRef a Fiti ma le MATA.	2%	Oloo faagasolo galuega tau amata
18. E-learning (NZMFAT)	O le poloketi lenei oloo faaautu i le atina’eina o le STEM i aoga mauululuga, ma o le Tausaga 10 oloo faaautu iai. Oloo galulue le Vaega o Mataupu Aoaoina ma Tusi A’oga ma le NZMFAT i le tapenaina o	10%	Oloo faagasolo

Polōketi	Tulaga ua iai	% Ausia	Talu mai Tesema 2018
	alaga’oa mo le Saienisi. O le Sui Ofisa Sili o Pulega a le Vaega o Mataupu Aoaoina ma Tusi A’oga oloo fai ma sui o le Matagaluega i le Komiti (Steering Committee).		
19. Women Science and Technology (UNESCO)	Oloo galulue soosootauau le Vaega o Mataupu Aoaoina ma Tusi A’oga ma le UNESCO i le amatalia o le nei galuega. E 20 fanau aoga tamaitai ua filifilia mai kolisi e 10 o le a auai i le faalauiloa lea o le a faataunuuina i le Aso 22 o Novema li le tausaga nei. O le faamoemoe autu o le nei faalauiloa, ia una’ia malosi fanau aoga tamaitai e a’oa’oina le Saienisi ma avea o se mataupu autu i lo latou ola aoaoina mo le lumanai.	60%	E tasi le galuega ua mae’a ona faatinoina ma o nisi o galuega ole a faamae’aina i le Aso 22 o Novema.
20. Financial Literacy (FINED)	O se tasi nei o poloketi oloo taulamua ai foi le Vaega o Mataupu Aoaoina ma Tusi A’oga ma ole faamoemoe autu o le nei poloketi ia mafai ona tuu i totonu o ataupu aoaoina tulaga tau i le faafaigaluegaina o tupe. Oloo galulue nei le MATA ma le Faletupe Tutotonu o Samoa i le tapenaina o le Faavaa mo Aoaoga Tau Tupe (Financial Literacy Framework) aua le faalauiloaina ma le mata’ituina o le nei galuega.	5%	Oloo faagasolo
21. Japanese Funds in Trust (JFIT)	O le poloketi lenei oloo galulue faapa’aga ai le UNESCO ma le MATA i le itu tau i le Siosiomaga (Environment International). O faamoemoega la nei o le poloketi: • Saunia ni fesoasoani (technical assistance) mo le MATA aua le fausiaina o ni alaga’oa e fesootai i mataupu Saienisi ma le Social Science • Lagolagosua i le MATA e ala i le faalauiloaina aloa’ia o nei alaga’oa • Lagolagosua i le MATA e ala i le tapenaina o faalauiloa ma aoaoga e faailoa ai nei alaga’oa mo faia’oga faapea matua (community) • O le nei konekarate o le sainia i le faai’ua o le vaiaso muamua o Novema, a o galuega faatino o le faamae’aina a Iulai, 2020.	20%	Oloo faagasolo

PUNA'OA

Vaega o A'oa'oga. (2013). *Fuafuaga a le Vaega o A'oa'oga 2013-2018*

Matāgaluega o A'oga, Ta'aloga ma Aganu'u. (2009). *Fuafuaga Autasi Iulai 2015-Iuni 2018*

Matāgaluega o A'oga, Ta'aloga ma Aganu'u. (2009) *Tulafono o A'oga*

Matāgaluega o A'oga, Ta'aloga ma Aganu'u, Lipoti fa'alekuata mo le TF2018 - 19

Matāgaluega o Tupe. (2012). *Ta'iala mo le Atina'e o Samoa 2016-17 – 2019-20*

Komisi mo Tagata Faigaluega. (2004). *Tulafono mo Tagata Faigaluega 2004*

Komisi mo Tagata Faigaluega. (2004). *Recruitment and Selection Handbook of the Samoa Public Service 2005*